

311408

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూలై నెల 11-వ తేది శనివారము
శ్రీ క్రోధనామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస బహుళ షష్ఠి E.

No. 86
సంచిక ౮౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పోట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0, డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

ఆంధ్రులకే

Last Few Copies of

"OTHELLO" Unveiled
"HAMLET" Unveiled

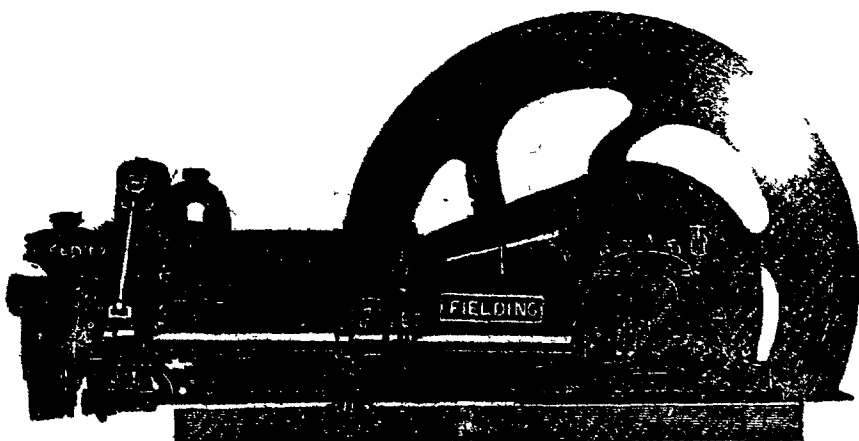
by the late Rentala Venkata Subba Row for Clearance price of Rupees three, Each Volume of
about 700 pages available till the 15th of July or till stock permits.

Victoria Depot, Mylapore, Madras.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగు" వేటెంటు శమిడిశల్
క్విక్ స్టార్టింగు కూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

ఈ ఇంజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపతైజరు చల్లని సితిలో నుండగనే స్టార్టు
కాగలదు. ఎటువంటి కూడు ఆయిలుతోనైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. కూడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. ఈ ఇంజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ జేజంటు:

చెలిఫోన్
నెం 690 రు. } డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో.,
12, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

పోస్టుబాక్సు
నెం 203 రు. }

మేడ అమృతము

చెన్న పట్టణము, చింతాడిపేటయందు సుంకువారి అగ్గ
హారములోనుండు నెం 2/6. బరు మేడఅమృతమును. యింటికి
సరాసరి కేల, 1-కి ర్పు 100 లు బాడుగ వచ్చును. సంగీరము
1-కి ముసిసిపల్ పన్ను ర్పు 180 లు | మూత్రమే. యితర విధ
ములకు ప్రైవేటుపబడిన విలాసమునకు వ్రాసుకొన వలెను.

కె. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి,
స్వంతదారుడు.

బ్రహ్మ సూత్రార్థ చంద్రిక

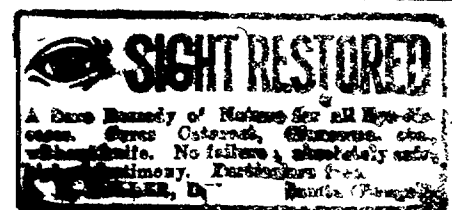
తెలుగువచనము

రెండుసంపుటములు ప్రతి 1-కి ర్పు. 12.
తైత్తిరీయోపనిషత్తు, సటీక " 3.
ద్వాపరలోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైనతెలుగు 3.
అప్పకవీయము, నూతనముద్రితము రావుసాహెబు గిడుగు
వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారిచే పరిష్కృతము
పరిష్కర్తలసీతతో నున్నది. ప్రతి 1-కి ర్పు 3.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అందు నన్ను,

292, ఎస్పి నేజ్, మద్రాసు.

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for
functional weakness, loss of Manhood,
etc. No irritation, no discharge, no
bad smell. Particulars free. Get
donee confidential.
HEALTH HOME & ...

37 39

మదరాసు హిందూమత ధర్మా దాయముల శాసనము

పాశ్చాత్యుల యువ యోగార్థమై, యీ శాసనమును

ఫోర్ములెంటు జార్జి గెజటునుండి

దీసి ముద్రించుచున్నాము

గవర్నరు మెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్డరుయొక్క 88 వ సెక్షనులోని (8) వ సబు సెక్షనుయొక్క నిబంధనల కనుగుణముగా, ముద్రాకు స్థానిక శాసననిర్మాణ సభవారి ద్వారా ఈ క్రింది ఆర్డరు 1924 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ 7 వ తేదీన గవర్నరుగారిచేతను, 1924 వ సంవత్సరము డిసెంబరు 29 వ తేదీన గవర్నరు జనరలుగారిచేతను అంగీకరింపబడినదై అందరికిని తెలియనిమిత్తము, ఇందుమూలముగా ప్రకటింపబడుచున్నది:—

2 వ అధ్యాయము

కమిషనర్ల బోర్డులు

బోర్డు నిర్మాణము

6. (1) లోకలు గవర్నరు మెంటువారు ప్రకటనద్వారా (ఎ) రాజధాని కంఠనముగాని, స్వప్రము చేయబడిన దానియొక్క ఏభాగమునకుగాని ఒకబోర్డుయొక్క నిర్మాణమును నిర్దేశించవచ్చును;

(బి) అట్టి ఏబోర్డుయొక్క కమిషనర్ల సంఖ్యనుగాని ప్రత్యేకవిచారణాధికారమును గాని మార్చవచ్చును; లేదా

(సి) అట్టి బోర్డులైన అట్టిచేయవచ్చును;

అయితే, ఒకే సమయము లేక దేవాలయముమీద లేదా చాటికి సంబంధించిన యెంతవైపుమెట్టుమీద ఒకటికంటె ఎక్కువ బోర్డులకు విచారణాధికార ముండకూడదు;

మరిన్ని, ఇంకను, లోకలు గవర్నరు మెంటువారు ఈ సబు సెక్షను ననుసరించి ఒకటికంటె సెక్కున బోర్డుల నిర్మాణమును నిర్దేశించుటకుగాని, ఏదైన బోర్డును మార్చుటకుగాని ఏ త్రితీయుటకుగాని ఆ ద్వారాయనవచ్చును, జారీచేయుట కుద్దేశింపబడిన ప్ర

కటనయొక్క మనోదా నిర్ణయింపబడిన విధమున ప్రకటింపబడి శాసన నిర్మాణసభయొక్క బల్లపైని ఉంచబడవలెను. మరియు శాసననిర్మాణ సభవారు తీర్మానము మూలకముగా అట్టి మనోదాను ఆమోదించిననే తప్ప ప్రకటన జారీచేయబడకూడదు.

(2) మార్చబడిన లేదా ఏ త్రితీయబడిన బోర్డు తాలూకు సాక్షులను, బాండ్లను మార్చుటను లేక ఇతరవిధమున పరిష్కరించుటనుగరించి లోకలు గవర్నరు మెంటువారు తమకు యుక్తమని తోచునట్టి ఉత్తరువులను చేయవచ్చును.

బోర్డులో కమిషనర్ల సంఖ్యయును, దానిని ఇన్ కార్పొరేటు (సంఘీభూతము) చేయుటయును.

7. (1) ఒక బోర్డు, ఒక ప్రెసిడెంటును, ఇద్దరికంటె తక్కువ కాకుండున వలగురికంటె ఎక్కువకాకుండున లోకలు గవర్నరు మెంటువారు నిర్ణయించగలట్టి ఇతర కమిషనర్ల సంఖ్యను కలిగియుండవలెను.

(2) ప్రతిబోర్డును లోకలు గవర్నరు మెంటువారు నిర్ణయించగలట్టి ఇతర కమిషనర్ల పేరున ఒక కార్పొరేటు (సంఘీభూతముగా చేయబడిన) సంస్థగానుండి కావ్యతపారంపర్యమును, ఒక సమిష్టి సీలును కలిగియుండవలెను. మరియు సగరు పేరున అది దావాలు చేయవలెను. మరియు దానిపై దావాలు చేయబడవలెను.

కమిషనర్ల అర్హతలను, వారు నియమింపబడుటయును.

8. (1) ఒక బోర్డుయొక్క కమిషనర్లు హిందూమతము నవలంబించు మనుష్యులుగా నుండవలెను.

(2) ప్రెసిడెంటు— (ఎ) అయిదుసంవత్సరములకంటె తక్కువకాని యనభవముగల ఇంగ్లాండుకు లేక ఇర్లాండుకు చెందిన బార్ శిక్షకుగానో, స్కాట్లాండులోని అడ్వోకేట్ల కేకర్లీకి చెందిన మెంబరుగానో; లేదా

(బి) ఒక సబుజడ్జి లేక స్కాలు కాజా కోర్టు జడ్జి ఉద్యోగముకంటె తక్కువకాని న్యాయవిచారణ సంబంధమైన ఉద్యోగమును కలిగియుండిన మనిషిగానో; లేదా

(సి) పదిసంవత్సరములకంటె తక్కువకాని కాలపరిమితి వరకు ఒక స్టిడరుగా నుండిన మనిషిగానో ఉండవలెను.

(8) (1) వ, (2) వ సబు సెక్షనుల నిబంధనలకు లోబడి

ఒక బోర్డుయొక్క ప్రెసిడెంటును, ఇతర కమిషనర్లును లోకలు గవర్నరు మెంటువారివలన నియమింపబడవలెను. మరియు చారి ఉద్యోగకాలమునందు ఇండియన్ సీనల్ కోడుయొక్క 21 వ సెక్షనుయొక్క అర్థముప్రకారము పబ్లిక్ ఉద్యోగస్థులుగా భావింపబడవలెను.

1860 వ సం॥పు 45వది.

కమిషనర్ల ఉద్యోగ కాలపరిమితి.

9. (1) ప్రెసిడెంటు కాక ఒక బోర్డుయొక్క ప్రతికమిషనరున్న అతడు నియమింపబడిన తేదీనుండి అయిదుసంవత్సరములవరకు ఉద్యోగమును కలిగియుండుటకు హక్కు కలిగియుండవలెను.

(2) ప్రెసిడెంటు, తాను నియమింపబడిన తేదీనుండి అయిదు సంవత్సరములవరకు ఉద్యోగమును కలిగియుండుటకు హక్కు కలిగి యుండవలెను.

అయితే, తాను ప్రెసిడెంటుగా నియమింపబడిన తేదీని అతడు ఒక కమిషనరుగా ఉన్నయెడల, కమిషనరుగా తన ఉద్యోగ కాలపరిమితి అంతమునవరకు మాత్రమే అతడు ప్రెసిడెంటు ఉద్యోగమును కలిగియుండుటకు హక్కు కలిగి యుండవలెను.

(8) పనిలోనుండి వెళ్లుచున్న ప్రెసిడెంటుగాని, కమిషనరుగాని, ఇతరవిధమున అర్హుడై యున్నయెడల, తిరిగి యుద్యోగమున నియమింపబడుటకు తగియుండవలెను.

కమిషనర్లకు వేతనము

10. (1) ప్రతికమిషనరు తన యావత్తు కాలమును క్షద్ధను తన ఉద్యోగమునకు సంబంధించిన పనులకే వినియోగించవలెను. మరియు లోకలు గవర్నరు మెంటువారి అంగీకారము లేనిచే యే యితరవృత్తి వర్తకము లేదా వ్యాపారమును చేయకూడదు.

(2) ప్రతి కమిషనరును బోర్డు తాలూకు ఘంటలలోనుండి లోకలు గవర్నరు మెంటువారు నిర్ణయించగలట్టి వేతనమును పొందవలెను.

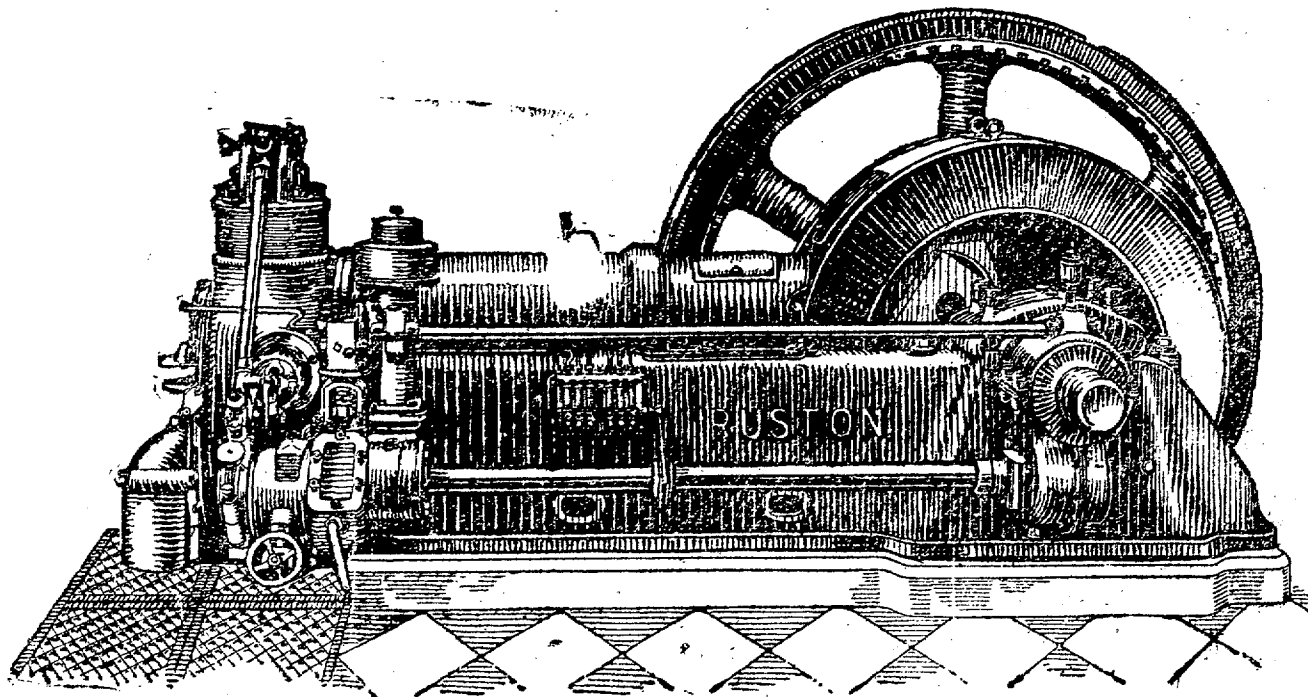
అయితే, అట్టి వేతనము ప్రెసిడెంటుకు నెలకు వెయ్యిన్ని రెండువందల రూపాయలను లేదా ఏ యితర కమిషనరుకైన నెలకు ఎనిమిదివందల రూపాయలను మించకూడదు.

ది రస్ట్ నే క్రూడ్ ఆయిన్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఏంజిను లన్నిటికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, స్ట్రాప్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతనిమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు

(388)

మద్రాసులో సోల్ ఏజెంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

కమిషనరలను తీసివేయటము గవర్నమెంటువారికి గల అధికారమును, వారి అన్వయమును.

11. (1) లోకలు గవర్నమెంటువారు ఏ కమిషనరు నైన,

(ఎ) లోకలు గవర్నమెంటువారి అభిప్రాయమందు అవిరతిని గలవారితో కూడుకొనియున్న ఏదైన నేరమునకు ఒక కమిషను కోర్టువలన అతనిపై నేరస్థాపన జేయబడినయెడల;

(బి) అతడు అస్వస్థుడైతే, లేదా మూగ, చెవుడు కలిగినవాడు అయినయెడల లేదా సోమధును తగిలించు కుష్ఠరోగములన బాధపడుచుండినయెడల;

(సి) అతడు దివాళాకోరుగా లేక ఋణగ్రస్తుడుగా తీర్పు పొందుటకు దరఖాస్తు పెట్టినయెడల, లేదా దివాళాకోరుగా లేక ఋణగ్రస్తుడుగా తీర్పు పొందినయెడల;

(డి) లంచగొండిత్వమునకు, దుష్ట వర్తనమునకు లేదా చాలినంత ఇతరకారణమునకు

ఉద్యోగమునుండి నిలుపు చేయవచ్చును, లేదా తీసివేయవచ్చును.

(2) ఒక కమిషనరు హిందూమతమును అవలంబించక నిలిచి పోయినయెడల, లేన ఉద్యోగమును కలిగియుండక నిలిచి పోవలెను.

బోర్డుయొక్క ఆఫీసును, సభలను

12 (1) వ్యవహారమును జరుపుటకుగాను ప్రతిబోర్డును లోకలు గవర్నమెంటువారు నిర్ణయించగలట్టి స్థలమునందు ఒక ఆఫీసును కలిగియుండవలెను.

(2) బోర్డు మీటింగులలో బోర్డు ప్రెసిడెంటు అధ్యక్షత వహించవలెను; అతడు గయరు హాజరైనయెడల, నియామక క్రమమునుబట్టి సీనియరు (పెద్ద) కమిషనరు అధ్యక్షతను వహించవలెను.

(3) అధ్యక్షుడు ఇద్దరు కమిషనరులైన హాజరయిననేతప్ప ఏమీటింగువద్దను ఎట్టి వ్యవహారమును జరిగించబడరాదు.

(4) కమిషనరలలో అభిప్రాయభేదమున్న సందర్భములలో, బోర్డుయొక్క ఉన్న వివాద ఆధికసంఖ్యాకము లగు ఓట్ల(సమ్మతి) మూలమున తీర్మానమునుబడవలెను; ఓట్లు సరిసమానముగా విభజించబడి యున్నపుడు, ప్రెసిడెంటుగాని, అధ్యక్షత వహించు సీనియరు మెంబరుగాని రెండవ లేదా పరిష్కారపుటటును కలిగియుండవలెను.

బోర్డు ఆఫీసులను సేవకులను వారిరెమ్యునును, శిక్షయను 13. విధింపబడగలట్టి అధికారమునకు లోబడి:— (ఎ) బోర్డు అప్పడప్పుడు, లేన ఆఫీసు రద్దయొక్కయు సేవకులయొక్కయు సంఖ్యను, హోదాలక్షణమును, వారిశీతముల పరిమితులను ప్రమాణములను లేక ఇతర ప్రతిఫలమును నిర్ణయించవచ్చును; మరియు

(2) బోర్డు ప్రెసిడెంటు అట్టిఆఫీసులను, సేవకులను నియమించుటకును, మార్పుటకును అధికారమును కలిగియుండవలెను; మరియు విధులయొక్క లేదా శిక్షణముయొక్క ఉల్లంఘనమునకు గాని, నిర్లక్ష్యమునకుగాని, అనర్హతకుగాని, పనియెడల ఉపేక్షకుగాని, దుష్ప్రవర్తనకుగాని లేదా చాలినంత ఇతరకారణమును బట్టిగాని వారికి జాల్మానా చేయవచ్చును, హోదానుండి తగ్గించవచ్చును, వారిని తాత్కాలికముగా పనిలోనుండి నిలుపవచ్చును, పనిలోనుండి తీసివేయవచ్చును లేదా బరతరపు చేయవచ్చును.

సామాన్యముగా బోర్డుయొక్క అధికారములను పదులును

14. ఈ యాక్టుయొక్కయు, ఈయాక్టు ననుసరించి పరిష్కరింపబడిన, లేదా ఈ యాక్టు ననుసరించి పరిష్కరింపబడినట్లు భావింపబడు రివీడైన స్క్రిముయొక్కయు నిబంధనలకు లోబడి,

(1) ఒక బోర్డుయొక్క ప్రత్యేకవిచారణాధికారములలోగానుండు యావత్తు మతసంబంధమైన ఎండవు మొదలగువానిన సామాన్యపు అధికారము అట్టి బోర్డుకు ఉండవలెను, మరియు

(2) మతమును, దేవాలయములను సరిగా ఉంచవలెను ముందునట్లును, యావత్తు మతసంబంధమైన ఎండవు మొదలగువాని, సరిగా పరిపాలింపబడుచు, ఏకాగ్రములకొరకు అవి స్థాపించబడినవో లేదా ఉంటూఉన్నవో ఆకారములకు గ్రమముగా వినియోగింపబడు ముందునట్లును నిశ్చయము చేసుకొనగలుగుటకు న్యాయమైనట్టియు, అనుభవమైనట్టియు యావత్తుపనులను బోర్డు చేయవచ్చును.

బోర్డు ఉపవిధులును చేయవచ్చును

15. (1) ఈయాక్టుగాని దీని ననుసరించి చేయబడిన విధులకుగాని లేదా యెంతరచట్టమునకుగాని విరుద్ధము గాకుండునట్లు, ఒకబోర్డు యొక్కండి విషయములను సరించి ఉపవిధులను చేయవచ్చును.

(ఎ) బోర్డు ప్రెసిడెంటుకును, కమిషనరలకును పనుల సంపకము;

(బి) మీటింగులవద్ద కాక ఇతర విధమున వారి తీర్పు తెలుసుకొనబడవలసిన విధము;

(సి) బోర్డు మీటింగులవద్ద వర్తయను, వ్యవహార నిర్వహణమును;

(డి) బోర్డు అధికారములను ప్రత్యేక కమిషనరలకు లేదా కమిషనర కమిటీలకు ఒప్పగించుట;

(ఇ) బోర్డు ఆఫీసువలనను, సేవకులవలనను ఏదైన బామిను ఇవ్వబడవలసియున్నయెడల అది;

(ఎఫ్) బోర్డు ఆఫీసువద్ద ఉంచబడవలసిన పుస్తకములును, లెక్కలును;

(జి) బోర్డుయొక్కయు, కమిటీలయొక్కయు, ట్రస్టీలయొక్కయు ఫంక్షను వశమందుండుకొనుటయు, పెట్టుబడి పెట్టుటయు;

(హెచ్) బోర్డుకు దరఖాస్తులయొక్క నమూనాయును విధమును;

(ఐ) కమిటీల బడ్జెట్లలోను మతసంబంధమైన ఎండవు మొదలగువానిని తేర్చుబడవలసినట్టి లేదా వాటినుండి తొలగింపబడవలసినట్టి తీర్మానము; మరియు,

(జి) సామాన్యముగా ఆక్టు ననుసరించిన యావత్తుచర్యలయొక్కయు వ్యవహారముయొక్కయు నిర్వహణయు.

(2) బోర్డులను జేయబడిన యే ఉపవిధిగాని ఒక ఉపవిధియొక్క గర్భం లేదా మాన్యువాలి, ఇది లోకలు గవర్నమెంటువారిచే ప్రజాసామాన్యముయొక్క విమర్శనార్హమైన ప్రకటింపబడి, అటుచేరువారే భాగ్యపరులపనులకును అమలును కలిగియుండవలెను.

(3) ఉపవిధులన్నియును, అవి క్రమముగా భాగ్యపరులపనులకును భోగ్య సెంటు జార్జి కె. జెట్టులో ప్రకటింపబడి అంతటినుండి చట్టముయొక్క అమలును కలిగియుండవలెను.

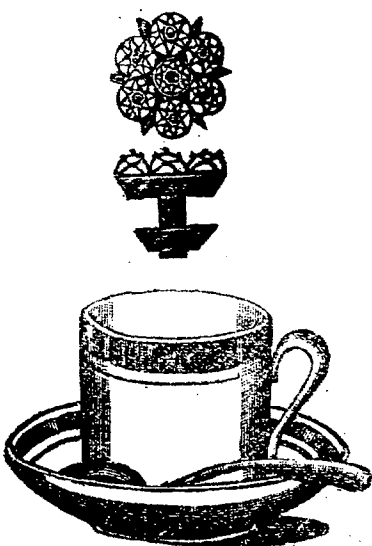
ఆయుర్వేదాషధ రత్నా కరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము

కొద్దిగోజులుచరకు కాల 8-0-0.

శ్రీ సాధ కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి

(సినిమాల్ ఆంధ్ర సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ.)

ఇదివరకు మా ప్రదర్శనశాలకు రానివారు దయచేసివచ్చి ఒకదఫా మావద్ద బేరముచేసిన

మా నమ్మకము, పనితనము, న్యాయము మీకువిశదమగును

ప్రస్తుత నవనాగరికతకు తగినట్టి పట్టెల దైవము, పైకో, సావిత్రి, శకుంతల, వంక, పార్వీ, బొబాయి, క్లావరు, మిగిలారు మొదలగు రకముల బంగారుగాజులు, చేతిగోలుముఖ గట్టివి, బోలెవి, లాలాకులు, పువ్వర గముల రోడులు, లేవకులు, క్లావరులు, ముక్కుపుసుకులు, అంటిపోగులు, వెండి తిరుగు చెంబులు, టీ సెట్లు, టెన్నిసుకప్పులు, బహుమానపత్రములు మొదలగునవి మావద్ద సిద్ధముగా ఉన్నవి. లేనివి ఆర్డరిచ్చిన ఆతిథ్యరలో తయారుచేసియిచ్చెదము. ముఖ్య గమనింపు:- సీమ మెడికి, సవరం బంగారుకు, వీలురకంపువ్యరాగములకు గారంటి యిచ్చెదము. తృప్తికరముగాలేనిచో పైకమువాప సిచ్చెదము.

ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి,

నగలవర్తకులు, 25, చైనాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

హనుమాన్ కాపింగ్ పెటెనలు

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి & బ్రదర్, 12, బండరువీధి, మద్రాసు.

పపుకొ-టెక్-పేనా-ఎక్స్-సెజ్-మూడెట్టు, గ్రా-యింగ్, గ్రానటుక్కులు, పూ-వెక్-క్యాప్-పేవర్, లెటర్-పేవర్ మిక్కిలి మేలైనవి.

రామమోహనఫార్మసీ, బెజవాడ.

సమస్త ఆయుర్వేదాషధములు సరసమైనధరలకు విక్రయింపబడును. కోరువారికి క్యాటలాగు ఉచితము.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైండుపనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, నీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కలు, పాపులర్, పోస్టర్లు, బ్రాకులుచేయుట, నేపథ్య సామానులు.

బహుమానము

గుంటూరుజిల్లా, నల్లెనపల్లి తాలూకా నంది గామ గ్రామకాపురములు ములుగు కాళహస్తి లింగము (తుహినకరధర శాస్త్రిగారి పుత్రులు) ఇప్పటికి 5 మాసముల క్రితము శిష్యసంచారము నకు నవవర్తి గద్యాలుమొదలగు ప్రాంతములకు వెళ్లియుండిరి. వారిజాడ తెలియలేదు. ప్రాయము 26 ఏండ్లు చామనచాయ, సన్నని పొడవైనమనిషి. తల్లి దుఖార్తయై యున్నది. వారిజాడను తెలిపినను వారి నింటికిబంసినను తగిన బహుమాన మొసంగబడును.

కా. నాగేశ్వరరావుగారు
ఆంధ్రపత్రిక, పోస్టుబాక్సు నెం 212, మదరాసు.

వస్తుగుణ దీపిక

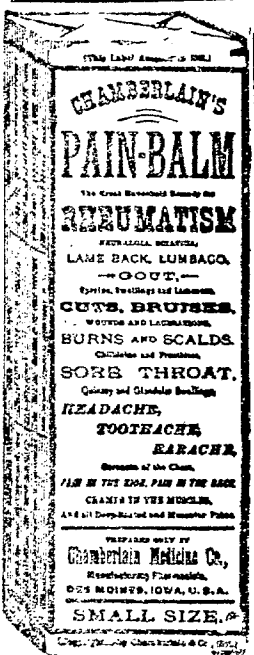
అయినవకూర్పు- మాతనాంశములంతటి ముద్రించిమి- ఈగ్రంథముయొక్క యుపయోగము ఎల్లరకును తెలిసియే యున్నది. ఇందు సమస్తవస్తువులు, మూలములు, ఆహారపదార్థములు ఫలములు మొదలగు వానియొక్క గుణగుణములను జక్కగ వివరింపబడినవి. 1100 పేజీలగ్రంథము వెల 5-0-0. పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

యర్రా జగ్గారావు బ్రదర్స్,
రాజమండ్రి

నచ్చుచివో! సామ్యువాపసు చేయబడును!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్థూటము, భావస్థూటము, గ్రహస్థూటము, అష్టకవర్ణ, పోడకం వర్ణ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, మున్నగు పెక్కుపాంశములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిగి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా వివరింపబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషము. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్ట్ ప్రత్యేకము. గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, కోంకోట, వికాఖపట్నంజిల్లా.

చేంబర్లెన్ గారి పెయిన్ బామ్
వాత నొప్పులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు. తల నొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.
అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు 33 దొరకును. (1)

దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు నిర్మాణము

[బుద్ధవరపు పట్టాభిరామయ్యగారు]
కటకటా! నట్టివార్తలు కర్ణములకు
దాక, నివిసత్వమును మృదయముననమ్మ
జాల, మాదేశబంధుడె స్వర్గమునకు
చనియెనేనేడు చనియెనే మనలపిడి!
వంగసింహంబు, భారతభక్త్యక్షిర
జలధిరాకాసుధాంకుడు, సర్వభద్ర
గుణగరిష్ఠుడు, ధీరుడు, కోవిదుడు,
దేశబంధుడు చనియెనే దివిజపురికి!
పట్టేడన్నములేక పలుబాములొ గుండు
ఆత్మీయజనుల కన్నంబు నిడగ,
అన్యాయములొంది యలజపిం బొందెడు
తనదేశప్రజలకు ధర్మ మిడగ
వికమత్యవిహీన మగుచున్న స్వదేశ
మందున నైకమత్యంబు గూర్చు,
దుర్గుణంబుల దోషదోగుడు నున్నట్టి
వారి నందులనుండి బాద్రద్రోల,
ప్రాణధనముల నర్పించి, భరతదేశ
సౌఖ్య మానించి, నిర్మలస్వాంతమునను
సతము గట్టించినట్టి ప్రజ్ఞాధ్యుడె డివుడు
మనల విడనాడి యరిగనే! మఱిరాడె!
కుడిభుజమై మహాత్మునకు గూర్చెడువాడు, స్వరాజ్యశాఖ నే
ర్పడ రచించి కాననసభావలీ సంతనజేసినట్టి ధీ
రుడు, కవి శేఖరుడు, మనలో నిక లేడొక, దేశమాతకు
గడుపునఁ జచ్చు వెట్టి యరుగంగడలంచెనె సాహసంబునక!

* * * * *
వాదభాయిని గోల్పోయి దైన్యమంది
గోఖలేను విశేష గోల నొగిలి,
లోకమాన్యని గోల్పోయి లోపమంది,
దాసు గోల్పోయి యేమాదో! దేశమాత!
* * * * *
[శ్రీ స. చ. వరదాచార్యులయ్యవార్లగారు]
ఉ॥ ఇందుకయేని సద్గుణము లెన్ననియందు వసించు వాని నే
యుంచకగొంచువోవబుంబులోడదు మృత్యువటంచువల్కువో
నంచిత సద్గుణాన్నియు ననంతయశస్సుని నిన్నుబోటి నీ
క్షీంచును నెట్లులోపునో వచింపుము మా కది చిత్తరంజనా॥
చ॥ నరులకు చిత్తరంజన మొనర్చుటచేతనో దేశమాతకు
గరమును చిత్తరంజన మొనర్చుటచేతనో లేక మృత్యువట్
తరుణికి చిత్తరంజన మొనర్చుటచేతనో యెట్లకలకు
ధరపయి జిత్తరంజనడనన్ బొలుపారిత చిత్తరంజనా॥
చ॥ అనుటకు దేశబంధుని యందఱు బల్కును రంతెకాని నీ
వొనరుచుచర్య జూడ నిది యొప్పునోకో పురుషాయుర్ధ్వమక
జననికి దేశమాత కువచారము నేయగ బుచ్చి తంతటన్
చనితివి మృత్యుదేవి మది సంతసపెట్టగ దేశబంధవా॥
చ॥ భారత్యంబును గూర్చి యుక్తికొలదిన్ వాదించివాదించి య
ద్వైతకోపాజనులన్ జయింపవలెనం చాలోచనన్ నేయఁ జే
కూరక వాక్కులకు సరంబుననె నీకున్ మృత్యు వట్టెటచే
వీరస్వర్గమునందు నిర్వచపు శీవిన్ దేశబంధు! రహిన్॥
చ॥ జననీదాస్యముఁ బాపం గోరి వివతాబాతుండు పీయూషుల
ల్లని గాంక్షించి దివంబుఁ జేరునటులన్ పెంపారు నీభారతీ
జననీదాస్యముఁ పాప నీవు దివికిన్ సంప్రీతి జన్మట్టు లా
పెను నీపైనము లోకమాన్యపటువాక్పీయూషలాభార్థ మై.

తే॥ శి॥ చిత్తరంజనదాసుని చిత్తమునకు
దేశబంధుని సద్యోకోదేహమునకు
శాంతిపుష్పలక్ష్మపతేత సంతసంబు
కొరి యిడుఁగాత! భారతజనములార! ॥
* * * * *
[కోగంటి దుర్జయలిక్ష్మనరావుగారు]
ఉ. ఉత్తమమైన వంశమున నున్నవనుంది శిశుత్వముందున్
బల్లనరాజమున్ దిరిగి పట్టపరీక్షను గల్పగాంచి శ్రీ
సత్తమమా వసంతను వికాలముఖాబ్జను బెండ్లియాడి లో
కోత్తరతక్ వహించితివి యో బుధరంజన! చిత్తరంజనా!
ఉ. అమృతానీయ గాంధీవచనామృత మిందుక గ్రోలినంత మా
సమృద్ధ కొక్కలకు భృత్యుగ వచ్చెడి న్యాయవాదిధ
ర్మమును వీడి వెంటనె స్వరాజ్యముగావలెనందుఁ బోరి కా
ర్యమును జేయుచుంటి వకటా! యిటుగల్గెన! చిత్తరంజనా!
శి. కడచినట్టి వర్ష మున బెల్లమునందు
జరిగిన స్వరాజ్య సంబంధ సంగతులను
దేవతానాయకముణికిఁ జెలుపఁ గోరి
దివికి విచ్చేసినార! యోదేశబంధు!
శి. అఖిలభారతగ్రంథసభాధిపత్య
మింపుఁ దులకింప నిరుడు వహించినారు
జరుగబోయెడు రాష్ట్రీయసభకు లేక
పోయితిరిగె! అక్కటా! పూర్వాపురుష!
ఉ. ముందును వెన్నెఁ జూడక ప్రహేళముతోఁ గలద్రవ్యమంత
యున్, ముందుగనే యొసంగితివి పూనిక గల్గి స్వరాజ్యలబ్ధి
తై, యెందఱోయుంజినన్ ఫలమదేవి! మిమున్ సరిపాలు
వాడు మా, యందఱిలోన లేడకట! ఆర్యచిరంజన! చిత్త
రంజనా!
* * * * *
[కోలా అప్పలనరసింహదేవుగారు]
శి. పెనుభయం బనుదయ్యమును బారదోల మీ
చర్యనం బొక రక్షదార మయ్యె
కడువంత యనెడు రాకాసి నీగింప మీ
పంక్తి నుండుట మంత్రపతన మయ్యె
నెనలేనిదారిద్ర్య మను చీకటికి మీరు
కనులెత్తుటయె శూర్యకాంతి యయ్యె
అధికారు లిడు పాశేబంధము ల్గుడల మీ
కరమానుటయె యుక్కు కత్తి యయ్యె
శి. ననుచు మిము నమ్మి సంతోష మనుభవింప
గలుగువారల దుఃఖాల్లి గలిపి వేగ
స్వర్గమున కేగితివిగదా సరసమగునె?
దివ్యతరమాత్మభూపాల! దేశబంధు!
శి. నిను బోల్చగాను భానుని నెంతు మందమా
రాత్రి జూపడు ప్రేమరాజ్యమందు
నిను బోల్చగాను సోమని నెంతు మందమా
పూర్ణత్యమెన్నడున్ బూనబోడు
నిను బోల్చగాను మేఘుని నెంతు మందమా
కాలానుగుణముగా గానిపించు
నిను బోల్చగా మహేంద్రుని నెంతు మంద
తనభాగమే తాను గన దలంచు
శి. గాని నీసము డొక్కడు గానిపించ
దెవ్వ డెక మాకు సౌఖ్యము నిచ్చువాడు
స్వర్గమున కేగితివి నీవు చలగాను
దివ్యతరమాత్మభూపాల! దేశబంధు!
శి. మనవంతలెల్లను మావాధునకు దెల్ప
నై దివంబునకు నీ వరిగినావో
మగుడ జన్మించిన మరిగొన్నితత్వరా
ల్యర కుండవచ్చునం చరిగినావో
శీరము స్వరాజమా పరము శీర మృను
విధిని లో నమ్మియే వెడలినావో
గాంధీ మున్నగు మహాపురుష యీభారము
బూనగల్గుదురని పోయినావో
శి. ఎటుల గుర్తించగలము నీ పటుతరంపు
భావసంపదచే నొప్పు భావమహిమ
కువలయానందసంధాన, గుణిధాన,
దివ్యతరమాత్మభూపాల! దేశబంధు!
ఉ. కేసరిపీపున న్నిలిచి కేకలు వేసినయప్పుడే రసా
భాసకు మూలమయ్యెనని పలుగల్గె బెండ్ల మొందజేయు నీ
రాసి తొలంగజేసె విధి హ్య మహామహా దేశబంధు వాళో
మోసపు సృష్టికర్త నెటు మ్రొక్కుదు రాంధ్రులు మున్న
టింగరెన్

మాతన ప్రచురము ఆనందాశ్రమగ్రంథరత్నమాల మాతన ప్రచురము

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

పోతనామాత్యప్రణీతము. ఇదివఱకు ముద్రితములైనప్రతులకన్న బాగుగముద్రించియున్నారము
12 స్కంధములుగల సంపుటము క్లేజాకాగితములు క్యాలికోబైండు గిల్లుపేరు వెల రు 6-0-0.
సంపూర్ణప్రతి 2 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్లుపేరు రు 8-0-0
సంపూర్ణప్రతి 3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్లుపేరు రు 9-0-0
ఎ. కల్లన్ నెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాస్.

[కొమ్మూరి సంగమేశ్వర కవిగారు]

తరగలేదింక! దాదాభాయిసాహోజీ
కూలుటచే గల్లు! గోలు! మాలు
శేలలేదింక! గోపాలకృష్ణుని మృతి
పలన చేశారు! నాపగలనండి
నీలువలేదింకను! తిలకుచావునుగూర్చి
కాదాచునున్నట్టి! కంటిసీరు
ఆరలేదింక! పంజాబు దుర్గతిపల్ల
నావిద్యవిధము కోపానలంబు
విడువలేదింక! ప్రముఖులు! పదినపాట్లు
నలన కష్టమృత్యులతోపలను నీవు
విడిచినావు! స్వరాజ్యము! వెలల మమ్ము
ద్రోయుమను! చిత్తరంజన! ద్రోహానక.

* * * *

[ప్రతాపకృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారు - ఊంగుటూరు]

శా! ఆహాహా దివి కేక! దాసు సకలం జాదేశమం దంత నా
హాహాకారములుద్యుల్లిగ స్వరాజ్యప్రాప్తికల్పగళా
ఖాహానింగలిగెంగదాయమును నాగాంధీమహాత్ముండులోఁ
నీహానృతనుండ నుద్యమము నెందే శూన్యమై పోవగన్!!
నీ! దేశమృతకు నీదుడేహ మర్థము ధార
వోసినా వయ్యయో దేశబంధు!
ప్రజలచిత్తమృత బలవింపగజేసి
రంజితితో చిత్తరంజనుండ!
స్వాతంత్ర్యరాజ్యము సాధించుగాంధీకి
కుడిభుజమై యాదుకొంటి దాసు!
జేలవనే లనలీలగా గణించి
దానమిచ్చిన మహాదాతదాసు
తే! ఇట్టిని విప్పడికాయ మీడ విడిచి
భారతాననిమాతను బ్రబలదుఃఖ
మలకర బాల్యేసి పార్తి దుర్బలము నేసి
దివికే జేరితివా దాసు! భవిని వీడి!!
క! జీవించినచో నిక నే
జీవించెద దేశసేవసేయుటకోఁకే
నానందిన నానలే యం
చింతము నన్నమాటయే యగు దానూ!!

కావలి

(స్వకీయవిలేఖరి)

నాటకశాల

జూలై 10:—శ్రీరామభద్రకృష్ణమాజనువారు నిర్మించిన
నాటకశాలయందు నాటకములు ప్రదర్శించుకూడదని పబ్లిక్ మేన్స్ట్రి
టువారు పుత్తర్వుచేసిరి. ఆవిషయమై డిప్టీ మేజిస్ట్రేటువారు నొక
పంచాయతినీ ఏర్పరపగా, జూలై 29 తేదీన వారు అట్లు ప్రద
ర్శించుటకు లై సెన్సు యివ్వనప్పునని తమ ఆశీస్రాయమును తెలి
యబరచిరి. ఇప్పుటికి ఏయే త్రువైన తెలియజేయరైరి. ఈ
ఆలస్యమును అందువలన నష్టమును విచారించువారు లేరు.

ఒంగోలు శృంగారవిలాససభ

ఒకమాసముగా ఈగ్రామమున వైసభవారు చింతామణి,
కనకతార, ప్రహ్లాద, బొబ్బిలి, పాచుక, సావిత్రి నాటకములు
ప్రదర్శించుచుండిరి.

అల్లూరు కృష్ణవిలాససభ

వైసభవారు త్వరలో ఈగ్రామమునకు రాగలరని తెలి
యుచున్నది. వారు శ్రీభక్త తి. రాఘవాచార్య, యడవల్లి
నూర్యనారాయణ, ఉప్పలూరు సంకీర్తరావుగార్లను రావించి
కాకుంట్ల, సావిత్రి, రామదాసు, నాటకములు ప్రదర్శించి, పై
చారి శృంగార, విషాద, అభినయ గాన మాధుర్యములను, యీ
పురవాసులు చూచి విని యానందించుభాగ్యము కలంగజేయుదు
రని నమ్ముచున్నాము.

ఓడలు

బొంబాయి, జూలై 10:—'కయిజి హిందు' తపాల
యొడ బొంబాయి తపాలుతో యేడెనురేపు 9 వ తేది యుద
యము గం 7-80 లకు చేరి, మూల గం 11 లకు బయలుదేరెను.

'కాస్టాలియా' యొడ తనరూపునుండి బొంబాయికి
యేడెనురేపు బయలుదేరెను. (అ. ప్రె.)

పరస్పరసాంధ్యపుస్తకనిర్ణయము

రసభంగాదిదోషములు

ప్రతిపక్షమును పాఠశాలలోని విద్యార్థులు పఠింపవల
సిన ఆంధ్రగ్రంథములు నిర్ణయించు సంఘమువారిచేత తేలి
యను. కాని, ఆ సంఘములో అనుభవజ్ఞులగు నుపాధ్యాయులు
లేకమా యని తోచుచున్నది. నియమితగ్రంథములను చిత్రి
గింపుడు. ఈయేడు నూర్లు పైనలు తరగతి పిల్లలు చదువవల
సిన "ఏ-గ్రూపు" ప్రధానగ్రంథములో రుక్మిణీకల్యాణమున్నది.
సర్వార్థలక్షణచక్రవర్తి కవితాపృథులను విద్యార్థులు రుచి
చూడవలెనను నభిప్రాయము ప్రకటననీయమే. కాని, మూలము
లోని పద్యములను తొన్నిచొట్ట మార్పులకు గ్రంథనిర్ణయ
సంఘమువారి కేమియధికారముగలదు? అట్టిమార్పులుచేయుటచే
శ్రీ పాతనామాత్యునిపండిత హాకకృష్ణ కవిత్వమునకు మట్లంత
మెఱుంగు దేగలమనియో వారి యాహా! కాక, ప్రసజ్ఞు
నాదికామాద్రకకర్తవర్ణనములు తరువాతయప్పు లగు విద్యార్థు
లు చదువరాదు కావున, ఏదోవిధమున సవరణచేయుటయే
వారి యుద్దేశమా? షేతువేలైనను, చేయబడిన మార్పులు
మూలము అనుచితములనీయ నామనవి. ఈ యుదాహరణమును
పరికింపుడు:—

మ. అలీనీలకల బూర్ణచంద్రముఖి శేఖాక్షిం బ్రహ్మధరక
గలకంఠి నవపల్లవాంధ్రీయుగళం 'గంజాక్షి'సక్తాత్మక
విలసన్నాభినిశేంద్రయన భద్రకాంభోజాతహస్తక మహా
ర్థిలగంధీమృగరాజునృసింహిభ్రాంతాత్మలైరందలున్.

ఈ పద్యములో గ్రంథనిర్ణయసంఘమువారు చేసిన
మార్పులక్రింద గీత లుంచితిని చూడఁడు. రెండవ
పాదములోని 'గంజాక్షి' అనునది అచ్చులేక కావలెను.
"గంజాక్షిసక్తాత్మక" అనునది అర్థము గలిగి, దిద్దినవారి
యభిప్రాయమును వెల్లడించును. కాని, మూలములో "గంధేభ
కుంభ స్తని" అని యున్నది. దానిని విద్యార్థులు తెలుగరాదని,
సంఘమువారు వైవిధ్యమున మార్చిరి. కాని, వారు సవరణో
త్సాహములో జొచ్చి త్య భ గ మ ను గ్రహింప
లేనట్లు పాడకట్టుచున్నది. ఏలన, "గంధేభకుంభ స్తని" ని
జూచినవారు "విభ్రాంతాత్మలైరి" అనుట సరసముగాని, "గం
జాక్షిసక్తాత్మక"ను జూచినవారు "విభ్రాంతాత్మలైరి" అనుట
సమంజసమా? సరసమా? సందర్భాచితమా? ఆపట్టున విద్యార్థుల
కేమని బోధింపవలెను?

మూలపాదములో, అంతకంటె గొప్పదోషము గలదు.
మూలములో "పునశ్రోణి" అని యుండఁగా, ఆపని పదమును
"విలసన్నాభి"గా మార్చిరి. ఈమార్పుచే యతిభంగ మైనది. కా
నినిగూర్చి విద్యార్థులు ప్రశ్నిచేసినచో, స్తనిమి సమాధానముచెప్ప
ము? పాతరాజానకు ఛందోనియముములు తెలియనందుమా? తెలి
సినను, ఆకవిపుంగవుడు సారపాటుపడె నందుమా? లేక, ఆ
తప్పిదము గ్రంథనిర్ణయసంఘమువారి. దయమా? అదియును
గాక, మూలములోనిసమాసమే యుండినచో గలుగు నుపద్రవ
మేమి? "పునశ్రోణి" అని చదివినప్పుడు విద్యార్థులు కామకర
పీడితులై. "విలసన్నాభి" అని చదివినప్పుడు భక్తియుతచిత్తు
లగుదురా? నాభిసంపై శ్రోణి అధికకామజనక మనదగునా?
అదియునుగాక, రుక్మిణీదేవి "విలసన్నాభి" ని విభ్రాంతాత్మ
లై నవా రందలు నెల్లు చూడఁగలిగిరి? ఆమె వస్త్రవిహీనయై
యుండలేదే. అట్టి మార్పులచే, ఎట్టి విరుద్ధార్థము సిద్ధించునో
గ్రహించి గ్రంథనిర్ణయసంఘమువారు తమ కార్యము నెఱవేర్చు
నప్పుడు అప్రవక్తులై యుండఁదగు. జొచ్చిత్యభంగము, రసభం
గము, ఛందోభంగము, మహాకవీశ్వరగౌరవభంగము గలిగించు
మార్పులు చేయుటకంటె, అట్టి పద్యములు విడుటయే శులని
నామనవి. సరిగా యోజించి, పఠనీయగ్రంథములను నిర్ణయిం
పుడని గ్రంథనిర్ణయసంఘమువారిని బ్రార్థించుచున్నాఁడ.

అనకాపల్లి } జనమంచి సీతారామస్వామి
9-7-1925 } ఆంధ్రపాఠ్యాయుధు
మృనిపిపత్ హైస్కూలు.

మదరాసులోని శాసనసభ్యులకు

వాహనపు ఖర్చులు

ఉదకమండలము, జూలై 10:—మదరాసు శాసనసభా
సభ్యులు, మదరాసులో నివాస మేర్పఱచుకొనినవారికి సభలకు
నవ్వునపుడు వాహనముల కగు ఖర్చుల నిమ్మటనుగూర్చి యీలో
నింపుట కొకసంఘమును నియమించెరి. (అ. ప్రె.)

ప్రకటన

నెల్లూరు నవాబుపేటలో వేంచేసి యుండే
మల్లేశ్వరస్వామివారి దేవాలయముయొక్క ధర్మ
కర్త (ట్రస్టీ) పదవిని గోరువారు ఈనెల 20-వ తేది
లోపల దరఖాస్తులు నెల్లూరిలో ఇన్ స్పెక్టరుగారి
వద్ద గాని, పోస్టుద్వారా బోస్టువారికిగాని దరఖాస్తు
దాఖలు చేసికొనవచ్చును.

సి. యస్. స్వామినాథన్,

సెక్రటరీ, హిందూధర్మసంస్థలబోర్డు, నదరుగార్డన్స్,
కెఫ్డెలుపోస్టు, చెన్నపేటణము.

నీకు ఒక చిన్న కొమార్తె కలదా?

10 సం||రములు దాటినతరువాత ఆమె వివాహమునకు
గాను ఒక డేర్బాటు చేయవలెను. వివాహము దినమువరకు
మీరు కేవలమోసస్వరూప లేకున్నను మారేజి ఎన్ జామెంటు
పాలిస్ వుండిన సదరు పెకమిచ్చబడును. బిడ్డల ఎన్ జామెంటు
(క్రొత్తస్కీము) ప్రతికి ఈ దినవ విలాసమునకు వ్రాసిన
పంపబడును.

The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance
Co., Ltd
POST BOX No. 237 MADRAS.

శ్రీ పాండురంగసినిమావిలూరు

దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు నిర్వాణము
కలకత్తాలో జరుపబడిన అంత్యక్రియలు వగైరా
వివరముగా ఈ నెల 13, 14, 15, తారీఖులలో
చూపబడును. ఇందుతో ఆఫ్రికాదేశములో స్టాన్లీ
లను ఫిలుము 5-వ ఇన్ స్టాల్ మెంటు కూడ
చూపబడును.

గుత్తా వెంకయ్యచౌదరి.

లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో

భక్త ప్రస్తుత టి యు

672

సమయమునకు ఒదుగునట్టి

ఓరియంటల్ లైఫ్

భీమా చేయించుకొనుడు.

డిర్క్ కాలమునుండి

అనేక కాలాదారులను

విస్తారమైన

మూలధనము గలిగియున్న

గొప్ప పొందూదేశీయు

భీమాకంపెనీ.

Apply for full particulars to

Oriental Assurance Buildings,

F. E. VAID

Branch
Secretary

Post Box No. 3, Madras

Bangalore Branch:

No. 3, South Arcade

Trivandrum Branch:

Trivandrum.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసుపక్ష ప్రచారము

ప్రజాసౌఖ్యమే కాంగ్రెసువారి సౌఖ్యము.
ప్రజలకష్టమే కాంగ్రెసువారి కష్టము.

కొత్వాల్ బజారు

కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు

ఏడుబావులు

గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారు

సావుకారుపేట

సామి వేంకటాచలంశెట్టిగారు

ఎస్.ప్లనేడ్

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

ఎగూరు

డా॥ ఏ. లక్ష్మీవతిగారు

మైలాపూరు

కె. భాష్యంగారు

తండియార్ పేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులునాయకర్ గారు

ట్రెవెన్ బేసిన్

ఎం. సింగారవేలుశెట్టిగారు

కీర్తపాక్

కె. ఎల్. అయ్యర్ గారు

ముత్యాలపేట

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

* * * * *

ముత్యాలపేట బహిరంగ సభ

చెన్నపురి కార్పొరేషన్ ముత్యాలపేట డివిజనుకు కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థియ్యగు శ్రీ॥ బుర్రా సత్యనారాయణగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకు నిన్నటిదినము బహిరంగసభ జరుపబడినది.

యమ్. కె. ఆచార్యగారు

ఇది మహాసంగ్రామ సమయము. ఎడతెలియం దీ సంగ్రామము జరుగుటకు భారతదేశమును 150 సం॥లనుంచి అవిచ్ఛిన్నముగ, నిరంకుశపరిపాలనను సానించు బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకును, నిరాయుధులును, సత్యాహింసలే యాధారముగ గలవారను బానిసత్వమునుండి వెలువడి స్వాతంత్ర్యకన్యను పరిచగోరు భారతదేశీయుల కీయదధ్యము జరుగుచున్నది. ఈ మహాయుద్ధమందు భారతీయులలోనే కొన్నికక్షలుగలవు. మదరాసు కార్పొరేషను చళపరచుకొనుటలో జస్టిసు స్వరాజ్యపక్షములు రెండుగలవు. అందుమొదటిదికేవలము స్వాధీనత్వమునే సిద్ధాంతముగా గొని నిరంకుశపరిపాలనకు తోడ్పడుపక్షము. రెండవపక్షము స్వరాజ్యమును గోరుచు, ప్రజాసేవకేయుటకు కంకణమాని, లోకోత్తరమును మహాత్ముని నాయకత్వము క్రింద నడుపింపబడుపక్షము. ఈ రెంటియందేదియు తమమో అద్దానికే మీవోట్లను సంగడు. సత్యమునందు, న్యాయమునందు, దేశమునందు, అభిమానమునందు మీరెల్లరు కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థియగు శ్రీ॥ బుర్రా సత్యనారాయణగారికే వోటుజేయుదురని విశ్వసించుచున్నాను.

శ్రీనివాసయ్యంగారు

సత్యా సత్యములందు సత్యమును, శైర్యా శైర్యములందు శైర్యము జయించును. అసమాన ప్రజ్ఞానిధులును ఆగర్భ శ్రీమంతులును నగు దేశబంధు దాసు, పండిత్యమోతీలాలు నైచూర్య మహాత్మా గాంధీ మన్మథునా రెండువలన తమ సర్వస్వము త్య

జించి ఖడ్గధరించి, పిచ్చివారలవలె గ్రామ గ్రామములకును, బిభిషికిని రిరుగుటకు గల కారణమేమి? అట్టి కష్టతీవుల కృషి సఫలము జేయుట మనకేతులందు గలదు. మనప్రజలచేగాని, చట్ట సభలచేగాని నియమింపబడని మంత్రిగారు మనదేశముపై నధికారమును వహించియున్నారు. జస్టిసుపక్షవిధానమును వారు మిక్కిలి ప్రశంసించిరి. దేశమందలి ఏరాష్ట్రమును చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువలె వారికి శ్రీలి గలిగింపజాలకపోయెను. తా మేర్పరచిన మార్గ మనుసరించిననే తప్ప వేరొకవిధమున స్వతంత్రమును మనకొసంగవని బల్కెనుపాడ్ ప్రభువుగారు తమనిరవమాన వాక్యాటనముతో వక్కాణించియుండిరి. పైనికన్యయ మేమాత్రము త్యంపవడదు. దేశీయులు ప్రస్తుతమందు తేన్పుకొనబడరు. క్రమక్రమముగ సంస్కరణప్రదానము తప్ప సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము ఈయబడదు.

పై విషయములన్నియు మంత్రిగారి ఉపన్యాసమువలన తెల్లమైనవి. అట్టివో భారతీయుల కర్తవ్యమేమి? బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునం దింతరకు విశ్వాసముగల మితవాద జస్టిసుపక్ష మాదిగాగలవా రెల్లరును స్వరాజ్యపక్షమునందు జేరి స్వరాజ్య సంపాదనకు గడంగవలెను. మంచి కట్టుదిట్టములులేని అల్ప సంఖ్యాకులుగల కక్షీవలన ఇసుమంతయు ప్రయోజన ముండబోదు. కాన మిత్రులను రా॥ బి॥ తోకొనవలెనెట్టిగారు నేడు మాపక్షమునందు జేరిన వారిని హృదయపూర్వకముగ నాహ్వానించుటకు సంసిద్ధులముగ నున్నారము. స్వరాజ్య జస్టిసుపక్షములం దెయ్యవి న్యాయసమ్మతమున కక్షయో యోచింపవలసిన పని మీయది. ప్రజాహితైకతేవనమే తమ ముఖ్యోద్దేశ్యముగ గల స్వరాజ్యవాదులకు మీరు వోట్లనొసంగదరా స్వలాభము నపేక్షించు జస్టిసుపక్షమునకు వోటు జేయుదురా?

చెన్నపురి యందలి అన్ని డివిజనులలో నీ డి వి జ ను మిక్కిలి ప్రాముఖ్యమైనది. జస్టిసుపక్షమునకు గట్టి పట్టు కొమ్ముయ్య, ప్రస్తుత కార్పొరేషను కధ్యక్షులు వగు రా॥ బి॥ తోకొనవలెనెట్టిగారికి ప్రత్యేకిగ పోటీ జేయుచున్నారము. కాన ఇచట జయమందిన మనకు సంపూర్ణజయము లభించినటులే యగును. కాన మహాత్మునిపై నభిమాన భక్తి విశ్వాసములు గల మీ రెల్లరు కాంగ్రెసువారికే వోటు జేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

మాలనాయాకూబ్ హుస్సేనుగారు

చెన్ననగరమునకు చెన్నపురి కార్పొరేషను స్వరాజ్య సంస్థ దేశస్వాతంత్ర్యమునకు దేశీయులెల్లరు అకుంతితభక్తికేంద్రులతో పాటుబడవలెను. అట్టి భారతస్వరాజ్యమును వాంఛించుచో గ్రామ, తాలూకా, జిల్లా, పురపాలకసంఘములలో స్వరాజ్యమును ప్రథమమున స్థాపింపవలెను. అట్టి ప్రజాసంస్థలకు ఎన్నుకొనవలసిన అభ్యర్థులు ప్రజలకొరకు తమ ధనప్రాణముల నర్పింప సంసిద్ధుడైనవారుగ నుండవలెను. కాంగ్రెసు నిర్మాణమునకు బద్ధులై యుండవలెను. హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యమందు విశ్వాసముగలవారుగ నుండవలెను. జాతిమత కులభేదములను పాటింపక సమత్వమును గమనించువారుగ నుండవలెను. అంత్యజాతుల నుద్ధరించుటకు ప్రయత్నించువారుగ నుండవలెను. స్త్రీయ సంఘముకొరకు గాక జాతి యంతకును మొత్తముమీద అభివృద్ధిగోరువారుగ నుండవలెను. విదేశవస్త్రప్రసాహరణం దును, ఖడ్గధర పరిశ్రమాభివృద్ధియందును నమ్మకముగలిగి ఖడ్గధర ధరించువారిని మాత్రమే ఎన్నుకొనుదు. ఈడివిజనుకు నిలచిన ఇరువురు అభ్యర్థులందుపై గుణము లెవరియందు గలవో వారికే వోట్లనొసంగుడు! అభ్యర్థులపదవులకు ఉద్యోగములకు, అంతర్జాలకు, వాగ్దానములకు భ్రమకెందకుడు! వారి పూర్వచరిత్రను పరికింపుడు! గతవత్సరము కాంగ్రెసువారికి గలిగిన జయము వలన ఈమారుగూడ తప్పక కాంగ్రెసుమా రెల్లరు జయమందెదరని విశ్వసించుచున్నాను. కాంగ్రెసుఅభ్యర్థికి వోటుజేసిన ప్రతి ఒక్కరును కాంగ్రెసునకు బలము జేకూర్చుచున్నాడు.

బులుసు సాంబమూర్తిగారు

ఈ పట్టామందు నగరపరిపాలన సంఘమును కాంగ్రెసు వా.. చళపరచుకొనుటకు చేయు ప్రయత్నములు చక్కగ నిర్వహింపబడుచున్నది. ప్రతిదినము సభలుగావించి స్వరాజ్యప్రచారము గావించుచున్నాడు. బ్రిటిషు పరిపాలనాదాస్యము పట్టాములలోనుండునటుల పట్టెటార్లయందు లేదు. కావున ఈ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును వీడి స్వరాజ్యసంస్థాపనకు గడంగవలయునని న నిజముగ పట్టాములందు నెవరింప్రజలే స్వరాజ్యముకొరకు ధీరసంకల్పులై పాటుబడవలెను. చెన్ననగరము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యభారముల జూపిన రాజధానియంతయు చెన్నపట్టణము నాదర్శముగ గైకొనును. భారతమత దాస్యవిముక్తికి తోడ్పడవలెననిన అనల్పత్యాగమును, కష్టసుభవముత్సవసరము, దేశమందు

స్వరాజ్యమును సుప్రతిష్ఠాపనగానింపవలసిన, ఒకానొక పరివర్తనము, విప్లవమురావలెననిన, సంపూర్ణము, స్వతంత్రము, బాధ్యతాయుతమును నొకజాతీయపక్షమును నిర్మించవలెను. ఆసే తుహిమాచలపర్యంత మీ బ్రిటిషుసింహము నెదుర్కొని తత్ప్రభుత్వమును నిర్మూలనముగావించుటకు లేవదీస సంస్థ ఒక కాంగ్రెసుసంస్థయే. అది మంచితక్షణగల సైన్యమును గలిగియున్నది. అట్టికాంగ్రెసుపక్షమున దేశసేవకై అభ్యర్థిగనిలచినవారికి మీ వోటునొసంగుట కేమాత్రము వేనుదీయరాదు. అలాచించరాదు. నేడు బుర్రా సత్యనారాయణగారికి వోటుజేసిన కాంగ్రెసును మోసంఘమునకు వోటుజేయుచున్నారగాని సత్యనారాయణగారికి గూడ కాంగ్రెసు ఆదేశ మెట్టిదైనను శిరసావహించి పాలించవలెను. తర్కములతోను వాదనలతోను ప్రాకులాడునంతదనుక, నిరంతరదాస్యమునందు మునిగియుండుము. బల్కెనుపాడ్ ప్రభువుగారిటీవల గావించిన ప్రకటనయందు స్వరాజ్యము విషయమై ఏమియు పేర్కొనియుండలేదు. మన జన్యస్వత్వముల మాట తలపెట్టలేదు. స్వరాజ్యము మన జన్మహక్కును లోకమాన్యుని పరమోపదేశమును మరుచుకును. భారతదేశ సంతక్షణ బాధ్యత బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిపైనున్నదట! మనలో నొకరికొకరికి పోరాటములుగలవట! వారు మనదేశమును వీడిపోయిన దేశమరాచకముగనట! వారిదేశమందు వివిధరాచకీయకక్షలందు ఎన్నెన్ని పోరాటములు జరుగుటలేదు? సృష్టియందునంతవరకు ఇట్టి తగవులుండకతీరవు. దేశమందలి రిరి కోట్ల ప్రజలు ఒకటి గా వలయుననుట అసంభవము. ఏజాతికగాని, ఏకులమునకు మతమునకు జెందినవారైనను భోజనప్రభోజనములు చేయనక్కరలేదు. సంబంధబాంధవ్యము లనవసరము. అయ్యది కేవల మనంభవము. స్వతంత్రమునే ఆదర్శముగ గైకొని వికమత్వముతో పనిచేయవలెను. ఒక్కనిముసపైనును బ్రిటిషు పరిపాలన మనదేశమందుండుటకు హక్కులేదు. భారతదేశ రాజ్యాధికారము భారతీయుల చేతులయందుండవలెనగాని విదేశీయ హస్తగతిమైయుండరాదు. జస్టిసుపక్షమువారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతో సహకారము జేయుచున్నారు. నిరాయుధులమై శాంతి సమరముచేయు నీ సమయమందు దేశీయులలో నెవ్వరును పరప్రభుత్వమునకు తోడ్పడినియెడల ప్రభుత్వము అవిరకాలములో నాశనమగును. కావున ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడు జస్టిసుపక్షమునకు గాక కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థికి మీవోటు నొసంగ గోరెదను.

స్వామినాథయ్యగారు

జస్టిసుపక్షమువారి పాలనక్రింద కార్పొరేషను పరిస్థితులను, స్వరాజ్యపక్షమువారి ఉత్తమగుణములను, మహాత్ముని మహనీయత్వమును వివరించి కాంగ్రెసువారికే వోటు నివ్వవలసినదిగ కోరిరి.

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

మాట్లాడుచు తాము చెన్నపురి స్వరాజ్య భిలాఫర్ పక్షములవారిచే కాంగ్రెసు పక్షమున కార్పొరేషను కధ్యక్షిగ నుండ గోరబడిరనియు ప్రతి పారుడును విద్యాలయములను స్థానిక సంస్థలను జాతీయసంస్థలగ మార్చ ప్రయత్నింప వలెననియు తాము విశ్వ విద్యాలయ శిష్టసభకును సిండికేటునకును సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడి తగిన విద్యావిషయక సేవ గావించి యుండిరనియు అనేక వత్సరములుగ తాము చెన్నపురి కార్పొరేషను పరిపాలనావిధానమును నగరముయొక్క ఆరోగ్యవిధులను గమనించు చుండిరనియు 8 సం॥ల నుంచి జస్టిసు పక్షము వారు కార్పొరేషను చళపరచుకొని నగరారోగ్యము సేమాత్రము అభివృద్ధిజేయజాలక పోయిరనియు, వారు నిర్వర్తించుట కెట్టి కార్యక్రమము లేదనియు కాంగ్రెసు పక్షము సేవకేయుటకును కార్పొరేషను ద్రవ్యము దుర్వ్యయము జేయబడకుండుటకు ప్రమాణము గావించి యున్నవనియు, అట్టి పక్షమునకు తాముకేరి వోటురుల సభ్యర్థించుచున్నా మనిరి. కార్పొరేషను పరిస్థితులు పూర్వమువలెనే జరుగుటకు మీరంగీకరించుచో ఇంతటైనను మార్పు జరుగనిపక్షమందు పౌరులగు మీరెల్లరు ఫలితమునకు బాధ్యులై యుండవలెను. పట్టాము నందు మూడుదినముల కొకతూరియైనను రిండిలేక మాడు నిర్భాగ్యుల పేరున సంవత్సరమునకు చేలకొలిది గరించు శిశువుల పేరున దేశమునకై సర్వకష్టములనుభవించు గాంధీమహాత్ముని పేర మిమ్ములను కాంగ్రెసువారికే వోటుజేయ వలసినదిగ కోరుచున్నాను. మేము జేపట్టిన పనియందు మానర్యక కులను వినియోగించి ప్రాణముల విడ సంసిద్ధులమై యున్నాము. కులభేదములను పాటింపకుండునటుల ప్రమాణము గావించి యున్నాము. అట్టితెరి కాంగ్రెసువారి సేమారు కార్పొరేషను కంపి పరిక్షింపవలయునని కోరుచున్నాను. నేడు మేము జయింప నశక్తులమైనను మా పక్షము రేపైనను విజయమంది తీరును.

అభ్యర్థకులకు వందనములతో పివప సభ ముగిసెను.

అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమునా రిటుల ప్రకటించుచున్నారు.

సెం	పేరు	మార్చి		ఏప్రిల్		మే		జూన్	
		వ	బి	వ	బి	వ	బి	వ	బి
1	ధన్వాడ రామచంద్రరావుగారు		2000		2000		2000		2000
2	నాజర్ అహమ్మద్ సాహెబ్ గారు		2000		2000		2000		2000
3	కుసుమ భర్తాగారు	2000		2000		2000			
4	శ్రీమతి మణిమోక్ష కమలమ్మగారు	2000			తెలియ లేదు				
5	సయ్యద్ ముహిద్దీన్ ఖాద్రిగారు				తెలియ లేదు				
6	గాది బలరామదాసుగారు	2000		2000		2000		2000	
7	భ. చిన యజ్ఞ నారాయణ శర్మగారు	2000		2000		2000		2000	
8	వెన్నెటి సత్యనారాయణగారు	2000		2000		2000		2000	
9	దండు నారాయణరాజుగారు	2000		2000		2000		2000	
10	అయ్యదేవర కాశ్యపరావుగారు		2000		2000		2000		2000
11	భోగరాజు పట్టాభిశేఖరాచార్యగారు	2000		2000		2000		2000	
12	ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు	2000		2000		2000		2000	
13	బెజవాడ సుందరరామిరెడ్డిగారు		2000		2000		2000		2000
14	వేమవరపు రామదాసుగారు		2000		2000		2000		2000
15	సి. వి. రంగంశెట్టిగారు	2000		2000		2000		2000	
16	కేతు వెంకటరెడ్డిగారు	2000		2000		తెలియ లేదు			
17	సంకటి కొండాశెట్టిగారు				తెలియ లేదు				
18	గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్థమరావుగారు				తెలియ లేదు				
19	దేశభక్త కొండా వెంకటస్వామయ్యగారు	2000		2000		2000		2000	
20	ఆంధ్రరత్న దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు				తెలియ లేదు				
21	దేశభారత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు	2000		2000		2000		2000	
22	బులుసు సాంబమూర్తిగారు	2000		2000		2000		2000	
23	గజప్పి రామచంద్రరావుగారు	2000		2000		2000		2000	
24	యం. గౌనుజేగ్ సాహెబ్ గారు		2000		2000		తెలియ లేదు		

యం. రంగయ్యనాయుడు,

కార్యదర్శి.

బెజవాడ గవర్నరు వేటలో బంగారా విక్రయము

దాసు మధుసూదనరావు పంతులు బి. ఏ., బి. యల్. హైకోర్టు వకీలుగారి స్వార్జితమైన బెజవాడ గవర్నరు వేటలోని ప్రస్తుతము నూజివిడు డిస్ట్రిక్టు మునసబుకోర్టు ఉంచబడియున్న బంగారా యును సలమును విక్రయింపదలచినాము. బంగారా మలుపుడు రాతితోను ఇటుకతోను సున్నము తోను బహు బందోబస్తుగా జాతిపంపిణీగా కట్టబడినది. ఆవరణ గోడలమధ్యస్థలము సుమారు 3500 చదరపు గజములు ఉన్నది. మూడువైపుల పల్లికు రోడ్లు ఉన్నవి. కొనదలచినవారు దిగువ సంతకముచేసినవారిని అడిగి అన్ని సంగతులు తెలుసుకొనవచ్చును.

(2222)

బెజవాడ,
10-7-25.

దాసు మాధవరావు, బి. ఏ., బి. యల్.,
హైకోర్టు వకీలు.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము

(The Telugu Encyclopaedia.)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతిశాస్త్రములు జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాది విషయములు, భౌగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు నమస్త విషయములు చర్చింపబడును.

ప్రతినంపుటమును, ఆరుసంచిలుగ పంపబడును. ఒక్కొక్కసంచియందును రమారమి 100 పుటలుండును. ఆరు సంచిలకు ఛందా రూ. 5-0-0. అంచెకూలి అ. 0-8-0. మొదటిసంచిను వి. పి. గా పంపి రూ. 5-8-0. వసూలుచేసికొని మిగత ఇరుదు క్రమముగ బుక్కుపోస్టుగ పంపుచుండుము.

ఆరుసంచిలు ఒక్క సంపుటముగ చేసి బైండు చేయబడును. ఒక్కొక్కసంపుటమునకు అంచెకూలి 0-12-0.

ప్రస్తుతము మేలు (సగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగనున్నవి.

ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రూ. 6-8-0.

పుస్తకములను వి. పి. గా పంపగోరువారు ఒక్కొక్కసంపుటమునకు ఆడ్వాన్సుగా రెండురూపాయలు పంపవలెను.

దొరకుచోట్లు:-

ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము

7, తంబు శెట్టిపేథి, జి. టి., మద్రాసు.

ఆంధ్రకంపెనీ, 175, రెసిడెన్సిబజారు, హైదరాబాదు, డక్కన్.

ఇండియా గెజట్టు

సీమా, జూలై 10:- ఈవారపు గెజట్టులో నీక్రింది విషయములు ప్రకటింపబడినవి.

శాసనసభా శాఖ

పశ్చిమ సంయుక్తపరగణాల స్టేటుకాన్సిల్స్ మహమ్మదీయ నియోజకవర్గముందు సవరణల జాబితాలనుబంధపు టు తర్జుమ చేయబడినది.

విదేశశాఖ

పంజాబు గవర్నరుగా రంగు పక్ మాల్కామ్ హెయిరీ నిన్న నుడివిసరితినే నాభా కెయిలులోని శిక్కు థై డిలను వదలు వర తులు ప్రచురింపబడినవి.

ఆ ప్ర చు ర ము న కు ము ం దు మ ర తు లు గురుద్వారాచట్ట మంగీకరింపబడుటచే రాజకీయ పరిస్థితు లందు గలిగిన మార్పుననుసరించి చేయబడినవని యుపాధ్యక్షము గూడ ప్రకటనకు వ్రాయబడినది.

ఆర్థిక శాఖ

ఆంగ్ల సామ్రాజ్య ముందుగాకుండ నితర దేశములనుండి యాంగ్లదేశపు రాజు బొమ్మగాని, వారి భార్యబొమ్మగాని, రాజవంశమువారెవరి బొమ్మగాని గల వస్తువులు సముద్రవ్యాపార పు చట్టము నియమములక్రింద బహిష్కరింపబడినట్లు ప్రక టించిరి.

ఆ చట్టముక్రిందనే కేరళనుండి వెలువడు 'లిబులెటి' ను కమిటీ ప్రోహింబ్"యను హెన్రీబాబ్బానుగారి సంపాదకత్వమున నడుపబడు మాసపత్రికగూడ బహిష్కరింపబడినది. (అ. ప్రె.)

ఏబదివేలు గాదు - అయిదువేలు మాత్రమే

బక్రీదు పండుగదినములందు శాంతిని గాపాడుటకు వ్యయము చేయబడెను

డిల్లీ, జూలై 10:- వార్తాపత్రికల కంపబడిన ప్రకటనయం దిట్లు గలదు:-

బక్రీదుపండుగయందు శాంతిని గాపాడుటకు ప్రభుత్వ పంపిన సిపాయిలు పోలీసువారి సంఖ్యనుగరించి గోరంతలు కొండంతలుగ జేయును వ్రాయబడినవ్రాతలు ప్రధానకమిషనరు దృష్టమునకు వచ్చెను. ఇందుకొరకు ఏబదివేల రూపాయలు వెచ్చింపబడినను వసంతి కుద్ద అబద్ధమైనది. అయిదువేలరూపాయలు మాత్రమే వెచ్చింపబడెను. అవసరముగ పోలీసు దళము గాని నిరుడు వినియోగించినంతవరకుంటే అధికసంఖ్యకులను పైసికులనుగాని యీ సంవత్సరము వెచ్చించలేదు. ఇందుకొరకు వెచ్చింపబడిన మొత్తత్యయము రూ. 5000 లకు మించదు.

(అ. ప్రె.)

మైసూరునందలి జాయింటుస్టాకు కంపెనీలు

బెంగళూరు, జూలై 10:- మైసూరుసంస్థానములో 1925 వ సం॥ రపు మార్చి 31 వ తేదీ యంత్యముయ్యేనాడు జాయింటు స్టాకుకంపెనీ లెట్టు పనిజేసినది నివేదిక సంస్థానప్రభుత్వము ప్రచురించినది. ప్రభుత్వపు కారంటియండి, వాటాలవల్ల నడుపబడు డివిడెండు కంపెనీలు రిజర్వు రూపాయల 19, రిజర్వు కాబడినవి 118(?) యును సంవత్సరాంతమున కున్నవి. మైసూరు సంస్థానమునకు పైగా స్థాపింపబడినవే కాని సంస్థానములో పని చేయునట్టి కంపెనీలు సంవత్సర ప్రారంభమున 26 న్ను సంవత్సరాంతమున 33 న్ను యున్నవి. ఈకంపెనీలకు మొత్తము పెట్టుబడి (ఆగ్గరై జాడు 97,00,000ల రూపాయలు. చందాచేయబడిన మొత్తము 23,90,000 రూపాయలు ఛందాయిచ్చి ప్రావు కాబడిన మొత్తము 16,60,000 ల రూపాయలు సంస్థానమందలి కంపెనీల నియమములకు వ్యతిరేకించుటచే నెవ్వరిపైనను శేరము చేయబడలేదు. వాటాలచే చేయబడిన డివిడెండు కంపెనీలు 18 దివాలారీసినవి. వాటిని రిజర్వురుపట్టింనుంకి తీసేయదురు. (అ. ప్రె.)

బర్మెనుపాడు ప్రభువు ప్రసంగము

అభిప్రాయము నొనంగుటకు మహాత్ముడు నిరాకరించెను

ఇతర భారత నాయకుల అభిప్రాయములు

బర్మెనుపాడు, సత్యమూర్తి, పండిత మోతీలాలు నైహలా, వి. జే. పటేలు, యమునా దాసు బాబాతా, వాక్యము ముంజీ, సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీ, సర్. పి. సి. మిత్ర, పి. సి. సెతనా, సర్ జే. ఎ. హదరు సహృదయ అభిప్రాయములు.

గాంధీ మహాత్ముడు

"ప్రస్తుతము నేనేమియును తెలుపజాలను."

పండిత మోతీలాలు నైహలాగారు

"రెండవోండులు రెండువేలగాని ఒక్క మిలియనులైన

పైకి రాలేదు.

జే. ఎం. సేనుగుప్తగారు

16 వ తేదీని స్వరాజ్యపత్ర సభ జరుగునుగాన అంతవర కును ఏమియును తెలుపజాలను.

సర్ తేజబహదరు సహృదయగారు

"బర్మెనుపాడు ప్రభువు ముడిమను సంఘమువారి రెం డు నిరేదీకలను గూర్చిన ముఖ్యవిషయముల నన్నిటిని పూర్తిగా వదలివేసెను. బర్మెనుపాడు ప్రభువుపైన గాని యిండియా మంత్రి కార్యాలయముపైనగాని భారతీయులకు విశ్వాసము కలిగించుట కీ ప్రసంగము నిరుపయోగము. తెలుపుతెరచి యుంచి తినని యీత డనెను. ఎవరు లోనికిరావలెనని ఆతనికోరికయో తెలియవలయున్నది "

లాలా లజపతిరాయగారు

"రీడింగు- బర్మెనుపాడు ప్రభువుల సంభాషణలను భారతదేశమునకు గొప్ప లాభముకలుగునని ఆశించుచున్నవారి కిప్పుడు ఆకాభంగము కలుగవచ్చునుగాని నేనటుల ఆశించనం దున నాకెట్టి ఆకాభంగమును కలుగలేదు. నిరంకుశాధికారు లందరును పాశ్చాత్యవైఖరివారును తిరుమగ్గ పలుకుచుండెడు పలుకులనే ఈ ప్రభువు గూడ నుడివెను. ప్రతివిషయము మ మ్మకైన కనబడలేదు. చాల వాక్యములలో కయ్యమునకు కా లుద్రవ్యు ధోరణిహూడ కలదు. అంగదేయిలు మనకేదో ఉప కారమును చేపడ రను భ్రమను గనవారు పూర్తిగానడలుకొన వలెను. ఈరీతిగా ఎన్ని సార్లులో ఆశపడుటయు హతాశులగుట యుగూడ తటస్థించియే యున్నది ఇట్టి తేలిపోని ఆశలనను స్వయంకృషిగూడ చి లో ధ యు కలుగుచున్నది. ముడిమను సంఘమున అల్పసంఖ్యకుల నిరేదీక నే ఆమోదించిరి. అధినివే శనకుల స్వపరిపాలనము నొసంగదన ను వాదనమగూడ వట్టిదే యని కడపటివాక్యములను స్పష్టమైనది."

సత్యమూర్తిగారు,

గోస్వామి చమనుల్లాలుగారు

ఆంగ్ల దేశమునందుకలసి చేసిన ప్రకటన

"భారతీయులలో అత్యంతమితవాదులకైనను దీనివలన సంతృప్తికలగజాలదు. బ్రిటిషువారితనమునకును భారతీయులకు ను సమాధానముకలగనను నాశ పూర్తిగా అంతరించినది. బర్మె ను పాడుప్రభువు భారతదేశమునకు విఫలుడయ్యెను. స్వపరి పాలనమును వెంటనే యొసంగవలెను. ద్వంద్వపరిపాలనము విఫల మైనది. ఆ అన్ని పక్షములవారును సూక్ష్మించుచుండగా "మనః పూర్వముగా విశేషముతో భారతీయులు ద్వంద్వపరిపాలన నును సాగింపవలెను. అర్హత కిచ్చేదిదర్శనము. అట్లుచేసినగాని స్వపరిపాలన "మొనగబడదు" అని యీ ప్రభువును నుడివెను. విధి లేనిగదర్శము కలిగినగాని దేశీయులందరును కోరినను దొరతన ము వారు స్వపరి పాలనము నొసంగని స్పష్టమైనది.

"న్నిటిలో స్వరాజ్యపత్రమువారే హెచ్చుపంది ఎన్ను కొనబడినచో వారి నెదిరించుటకు ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సం ఘములను బలపరుపవలెనని వారు నీర్ణయించిరని గూడ మాకు తె లిసినది. భారతీయులు స్వపరిపాలనావిధానమును సిద్ధపరచవలె

నను వాక్యమునందలి చమత్కారములను సాధారణముగా భా రతీయు లెవరును మోసపోరు. అతడు మితవాదులపై మమ్ముమం దున్నట్లెను. స్వరాజ్యపత్రమువారిపై తీవ్రదృష్టలను బరపెను. భారతీయులు భగినరీతిని ప్రత్యుత్తరమిత్తురు గాక. ఏమియును చేయగూడదు అని రీడింగు, బర్మెనుపాడు ప్రభువులు నిశ్చ యించిరి. భారతీయు లందరునుకలసి పనిచేయుటకు నిశ్చయించి ప్రజాప్రతినిధిసంఘముల నన్నిటిని నశపరుచుకొనవలెను."

వి. జే. పటేలు గారు

"భారతీయులు ద్వంద్వపరిపాలనమును సరిగా కొనసా గించినచో త్వరలోనే రాయలుకమీషను విచారణ జరుగుట కవకాశ మింకను కలవని నూచించుటవలన స్వరాజ్యపత్రము చీలి పోగలవని బర్మెనుపాడు ప్రభువు లలయున్నచో ఆతనికి ఆకాభంగము వచ్చదు ఇదివరకు యితడు గ్లాస్టోలోను సెంట్ర లు ఆసియా పంపు సభలోను యొసగిన ఉపన్యాసాలనుబట్టియే మనదేశమున కేవిధమున లాభమును కలుగవని స్పష్టమైనది. నా నానాయకుల సభనుగూర్చియును రాయలుకమీషనును గూర్చి యును ఒక్కమాటయైన కనబడదు. రాయలుకమీషనును ఏర్ప రచితిమని అతడు ప్రకటించియుండినచో మితవాదులందరును ప్ర భుత్వమువారికి తోడ్పడియుందురు. స్వరాజ్య పత్ర మ వారి లో గూ డ కొం తె అలజడి కలిగియుండును. అతడులు ప్రకటించకపోవుటవలన నాకు చాల సంతసము కలి గినది. భిన్న పక్షములవా రందరును ఏకీభవింపగలరని నమ్ముచు న్నాను. భారతశాసనసభతోను యిండియా దొరతనముతోను ఆలోచింపకుండ నేమియును చేయమ"అను వాక్యమున కర్థము లేదు.

యమునాదాసు మెహతాగారు

ఈ ప్రసంగమున జాతీయవాదులలో నెవ్వరికిని ఆకా భంగము కలుగదు. కరిననిర్బంధమును తప్ప మరీదేనిని వారియ్య రని దేశీయులు పూర్తిగా గ్రహించియే యున్నారు. మితవాదు లకు మాత్రము ఎన్ని సార్లు ఆకాభంగము కలిగినను వారు మరల ఆశించుచునే యుందురు. చివర కీసారిగూడ మరల గొప్ప ఆకాభంగమే కలిగినది. ఈ ప్రకటనను వ్రాసిన కాగితము లి ఖరీదు పైతము దండుగయే. పైగా ఇది మరియొక సమరా హ్వనమగూడ నైనది. కేవలసంకుచితవాదులవలన గూడ నిట్టి ప్రసంగములకు విరియుండలేదు. ఈ ప్రసంగమునకు ఆరేమియరు ప్రభువుగూడ బర్మెనుపాడు ప్రభువును అభినందించెను. గాంధీ మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద కాంగ్రెసు పతాకచ్ఛాయను సర్వభారత సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుటయే యీ అహం భావమునకు తగిన ప్రత్యుత్తర మగును.

డాక్టరు మూంజీగారు

బర్మెనుపాడు ప్రభువు కొన్ని రోజుల క్రితము చేసిన ప్ర సంగ ము ను ఇ పు ను పార్ల మెం టులో చేసిన ప్రసంగమును గూడ కలిపి చదువవలెను. ఖడ్గ సహాయమువలననే జయించితిమి గాన త్యశింపవలసిన అధికార మునుగూడ ఖడ్గమే నిర్ణయింపవలెను" అనునదియే బ్రిటిషు వారి భావ మని స్పష్టమైనది. తమకు ధననష్టమును జననష్ట మును కలుగకుండునట్లులను నష్టమంతయును ఇతరులే భరించు నటులును వారు చేయుచుండురు. అదియే బ్రిటిషువారి రాజ నీతి. కాన ఆంగ్లేయులలో వ్యవహరించునపుడు భారతీయు లీ భావములను మరవగూడదు. బ్రిటిషువారి ఖడ్గాగ్రము వాడిని గూర్చి యీ ప్రభువు నుడువుటవల్ల మహారాష్ట్రీయులను రాజ పుత్రులకును సిక్కులకును ముఖ్యముగా నది అన్వయించుచున్నది. విదేశీయులను నిరోధింపుటయందును వారిని తరిమి పోయింప సామాజ్యము నేర్పరుచుటయందును ఈమాడు జాతుల వారే కేవలత్వరములపాటు కత్తులకు పదునుపెట్టుచుండిరి.

తాతలనాటి చరిత్రను మనుములు బొత్తిగా మరవగూడదు. ఖడ్గ సహాయమువలననే ఖింఠాంతరముల నాక్రమింప గోరువారిని పైతము ఆత్మక క్రిమలను ప్రేమవలనను జయింపవచ్చునను వాద ము ప్రబలుచున్న యీ కాలమునగూడ మనము మన ఖడ్గములను మరవగూడవను విషయము దీనివలన స్పష్టమైనది. ప్రపంచ విషయములను పరిష్కరించుటకు రాజనీతియే ఉత్తమసాధన మని గూడ విదితమైనది. నంగరాష్ట్రమున ఖై దీలను వదలుట కును ప్రజాయత్తశాఖలను మరల మంత్రులకు వశపరుచుటకును 1928 లో గాని 27 లో గాని రాయలు కమీషను నేర్పరు చుటకును దొరతనమువా రంగీకరించి అటుల ప్రకటించినచో స్వరాజ్యపత్రమువారు దొరతనమునకు తోడ్పడి ద్వంద్వపరిపా లనమును సాగించుటకు పూనుకొనదగును."

సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు

"గొప్ప ప్రకటన చేయబడునని ఆశించితిమి. ఈ ప్రసం ఘము ఘనమైనదని చెప్పవలెదు. దీనియం దెట్టి వాదనము లునుగూడ లేవు. ఆయన 8 నెలల అనుభవముతో తన భావము లను వెల్లడించెను. రీడింగు బర్మెనుపాడు ప్రభువుల సంభాషణాంశ పేమియును వెల్లడికాలేను. ఇండియా దొరతనమును భారత శాసనసభయందును తమ బాధ్యతలను గుర్తించుటవస రము. కొంత సమాధానముగూడ అవసరము కాంతి నెలకొనిన గాని పరీక్ష చక్కగాసాగదు. అశాంతివలన అనర్థకముకలుగును. వీనివలన చాలకాలము ఇదివరకే వ్యర్థమైనది ఇక నైన వ్యవహారల చందమున పనిచేయదగును పామరజనరంజనాశక్తి నిక నైన కట్టిపెట్టవలెను. భారతీయులు ప్రాతిభ్యాల్యమునువదలి తోడ్పడ వలెననియే యీ ప్రభువు కోరెను. 18 నెలలనుండి స్వరాజ్యపత్ర మువారు చేసినపని నిష్ప్రయోజకమైనది. కలరాకారముగూడ నైనది. స్వరాజ్యపత్రమువారి క వానిని వదలవలెను. చదలనిచో పత్రికలవారును ప్రజలును వారిని బాసుగా మండుంచవలెను. ప్రజలు సహాయముచేయనిచో స్వరాజ్యపత్రము సహజముగానే సమయగలదు. మితవాదులు తోడ్పడవలెనని యీ ప్రభువు కోరెను. వారిదివరకు తోడ్పడి చాల నష్టపడియున్నారు. వారిప్రయత్నమువలననే ద్వంద్వపరిపాలనము లభించినది. దొరతనమువారు వారికి చేయవలసినంతసహాయము చేయలేదు. జాతీయత నభివృద్ధి నొందించునట్టి శాఖలకు మితవాదులు కోరినప్రకారము దొర తనమువారు ధనము నొసంగలేదు. వారటులచేసియుండినచో ద్వంద్వపరిపాలనము కొనసాగి యుండును. ఎటులైనను స్వపరి పాలనము లభించుటకు సహకారమే సాధనము. దానినే యీ ప్రభువు కోరెను. దానిని నిరాకరించిన అత్యవినాశకము కలు గును. ఇక మన కెట్టి అభివృద్ధియును కలుగదు.

సర్ ప్రవాసచంద్రమిత్రగారు

"మాపక్షమువారి సభ జరిగినగాని నేనేమియును తెలుప జాలను. అతడు జాతీయవాదులపైననే భారమునుమోసి వారే విధానమును సిద్ధపరుపవలెనని నూచించెను. దానిని మనము సరిగా నెరవేర్చుట మొదటిపనియే యున్నది. వివిధపక్షములవారంగీకరింపజాలినవియు అంగీకరింపజాలనివియు గూడమన్నవి. కాన నానాపక్షసభను జరుపవలెను. కాంగ్రెసు వారు కొంద రిని మితవాదులు కొందరిని ఎన్నుకొనవలెను. శాసనసభల సభ్యులను దేశీయులు ఎన్నుకొనిరిగాన భారత దేశమునందలి అన్ని శాసనసభలవారునే ముఖ్యముగా ప్రతినిధుల నెన్నుకొన వలెను. మతసంబంధముగ సమస్యయును ఆంగ్లేయుల పెట్టుబడి సమస్యయును లేకపోలేదు. కాని వానినిగూడ పరిష్కరింప వలెను. అందులకు 300 మంది కంటె ప్రతినిధులు హెచ్చుగా నుండగూడదు. అంతమంది యుండక తప్పదు. కాంగ్రెసు మున్నగు మహాసభలలో యీసమస్య లేలుట కష్టము. ఇట్టి ప్రత్యేకసభలోనే లేలవలెను. ద్వార మింకను తెరవబడియే యున్నదిగాన దానిని దేశీయనాయకు లుపయోగింపదగును."

పి. సి. సెతనాగారు

"చివరకు వట్టి ఆర్కాటమే యైనది. మితవాదులును స్వరాజ్యపత్రమువారునుగూడ ద్వంద్వ పరిపాలనమును నిరసిం చిరని యిండియా మంత్రి (బర్మెను పాడు ప్రభువు) యెరుగును. మితవాదులు నాలుగేండ్ల పాటు ప్రభుత్వమువారి కనుపరులుగానుండిన పిమ్మటనే దానిని నిరసించిరి. ఇంతజరిగిననుగూడ మీరు బడిపిల్లలవలె విధేయులై తోడ్పడినచో 1929 లోగాని యీ లోపలనేగాని రాయలు కమీషను యేర్పరుపబడునని యీ మంత్రి మనలను ఊరించు చున్నాడు. మితవాదులును స్వరాజ్యపత్రమువారిని యేకీభవింప చేయుట కీ ప్రసంగము మంచిసాధనము కావచ్చును. మితవాదులు

బర్మను హెడ్డు ప్రభుని
యువన్యాసము

టి. ప్రకాశం పంతులుగారి అభిప్రాయములు

ఆంధ్రులకు విజ్ఞప్తి

బర్మను హెడ్డు ప్రభుని యువన్యాసమును గురించి మా ప్రతినిధి శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారి ముఖ్యప్రాయముల నడుగగా బర్మను హెడ్డు రీడింగు ప్రభువుల సంప్రదింపులపల భారతదేశమునకు లాభముగలుగునని తామెప్పుడును నమ్మియుండలేదనియు అందుచే తన కెక్కువ ఆశాభంగము గలుగలేదనియు చెప్పుచు నిట్లనిరి.

“బర్మను హెడ్డు ఉపన్యాసము ఇంతకంటే, చాల అధ్యాసమాగ నుండునని యెంచితిని. కన్నరేటిపు పక్షములో మరీ అభివృద్ధి విముఖుడగు బర్మను హెడ్డు ప్రభువువంటివాడు ఒక్క విషయమునందైనను మనస్సులో నున్నది యున్నట్లు చెప్పట నాకు చాల సంతోషముతో గూడిన ఆశ్చర్యమును గలుగజేసినది. బెంగాలు శాసనసభలోని ప్రతిపక్షమునునుగించి నుడువుచు అందులో సీసజమైన ధేదియు లేదని బర్మను హెడ్డు నుడివెను. భారత ప్రభుత్వశాసనమును రచించినపుడే అట్టి సందర్భములు గలుగనని తెలిసికొనినని గూడ ఆతడు ఒప్పుకొనెను. అనగా ప్రజల యభిప్రాయ ప్రకారము బాధ్యతగల ప్రభుత్వము నేర్పరచేవరకు ప్రస్తుత ప్రభుత్వపద్ధతిని సాగ నీయ కుండా జేయుటకు శాసనసభలోని ప్రజాప్రతినిధులకు హక్కుగలవనియు న్యాయమేననియు సంగీకరించెను. మనదేశ ములోని సురేంద్రనాథ బెనర్జీ విసిన చంద్రమాలగార్లు చెప్పిడి విధమున బెంగాలు మధ్యపరగజాల శాసనసభలో వలె ద్వ్యం పరిపాలనను శిథిల మొనర్చుట అశాస్త్రీయమనినీ నేర

సలహాను దొరతనమువారు వినలేదనియు అతివాదులకు లొంగి పొయిననియు మితవాదులకు గూడ ఆగ్రహముకలిగినది. భారత శాసనసభవారి అభిప్రాయమును తెలిసికొనునని మంత్రి నుకి వెను. ఆసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారును స్వతంత్రులును హెచ్చుగానున్నారు. ఇట్టి విషయములలో ఆ రెండుపక్షముల వారు యేకీభవించెదరు. ముడిమను సంఘమున అల్పసంఖ్యాకల నివేదికను అమలులోకి తేవలెనని భారత శాసనసభవారు తీర్మానించినచో యిండియా మంత్రి అందుల కంగీకరించునా? అది అసంభవము. కాన నా మాచన పొలుచుంటున్నాను. ఈ ప్రసంగమును పూర్తిగా చదివినపిమ్మట నా అభిప్రాయము మారునేమో తెలియదుగాని నేనిపుడు చదివినదానినిబట్టి చాల ఆశాభంగమే కలిగినది. మంత్రిపక్ష సాధనప్రశంస నొనరించుటను బట్టి నిరంకుశో ద్రోగంలను బలపరచుటయే అంగదేశీయుల భావ మని యూహించుచున్నాను.

సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు

జూలై 10 — బర్మను హెడ్డుగారి యువన్యాసముపై సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు తమయభిప్రాయము నిట్లు చెప్పి చున్నారు:— తమకును రీడింగుప్రభువునకును జరిగిన సంభాషణలుగుర్చి బర్మను హెడ్డుప్రభు మేమియు చెప్పలేదు. ముఖ్యమైన విషయములలో భారతశాసనసభవారిని సంప్రదింపవలె నను అభిప్రాయమును ప్రకాశిప్రాయము బలపరచుచున్నది. ఈసంభాషణమున ప్రభుత్వమువారును భారతశాసనసభవారును తమ బాధ్యతలను గుర్తింతురనియు సంప్రదింపనప్పుడు చక్కని సుహృద్భావము నెలకొనవనియు సర్ సురేంద్రనాథగారు నమ్ముచున్నారు. మరియు ప్రతిభటునవిధానమును ఖండించి బర్మను హెడ్డుప్రభువు సహకారమును గోరియున్నాడని బెనర్జీగారు చెప్పుచున్నారు. సంస్కరణముల విషయమున మితవాదపక్షమువారి సహకారమును బర్మను హెడ్డుప్రభువు గుర్తించెనని వీరు సంతసించుచున్నారు.

సర్ పి. సి. మిత్రుగారు

బర్మను హెడ్డుప్రభువుగారి యువన్యాసములో కొక ముఖ్యమైనవిషయ మేమనగా భారతజాతీయవాదుల మగు మన మీదనే భారతసంతయు బట్టి అన్ని పక్షములవారికిని అంగీకార మగు నొకస్థితియు తయారుచేయవలసినదని మనల నడిగియున్నాడు. అన్ని పక్షముల యొక్క ప్రతినిధులతోగూడిన ఒకసభను గావింపవలసిన వీరు నూచించుచున్నారు అని మిత్రుగారు చెప్పుచున్నారు.

(అ. ప్రె.)

మనినీ బర్మను హెడ్డు ఆశీషించునని అనుకొంటిని. స్వతంత్రదేశములో నివసించువాడు గాన ఆదేశంబి నీచత్వమునకు లోబడలేకపోయెను. కాని బర్మను హెడ్డు ప్రభువు న్యాయమును అంగీకరించిన నాల్గవొకటి, “స్వరాజ్యపక్షము వారట్లు జేసి యుండగూడదు” అని నుడివి తన వెనుకటి వాక్యము యొక్క ఫలితమును కూన్యమొనర్చుటకు ప్రయత్నించెను. ఒకచేతితో నిచ్చితినిని రెండవచేతితో లాగుకొనుట

బర్మను హెడ్డు ప్రభువు ఇంకొక సిద్ధాంతమునుగూడ అంగీకరించెను. ఆ విషయము స్వయంనిర్ణయ నూత్రమునకు సంబంధించినది. భారతీయులు తమకు గావలసిన స్వపరిపాలనా ప్రభుత్వ ప్రణాళికను తయారుజేసి యెదురు నుంచినయెడల, కాలక్రమమున, 1929 సం॥లో దానిని బాగ్రత్త గవించారేదెవని అతడు నుడివెను. కాని నుడివి అట్టి ప్రణాళికలో నెంతవరకు అంగీకరింపు నదియు ఎంతవరకు నిరాకరించునదియు నిర్ణయించుకొను హక్కును తమకును, తమ పార్లమెంటుకును నిలువయుంచుకొని, ముందుగానే బాగ్రత్తపడిరి. ఇందువలన “స్వయంనిర్ణయ నూత్రము” సంగీకరించితే మన వాక్యమున కర్థములేకుండ జేయబడెను

వ్యవసాయకులమీద అభిమానముగ న్నరుచుటకు

కారణము

ఇన్ని వందల యేండ్లకు ఇప్పుడు భారతపరిపాలన, భారత దేశపు వ్యవసాయక జాతుల రక్షణను గురించి చాల ఆతురతను వెల్లువెత్తును. దీని యుద్దేశమేమో ప్రజలు గమనింపవలెను. గత నాల్గు వత్సరములలోను, 30 శేల మంది దేశభక్తులును, స్త్రీలును పురుషులును, నాయకులును అనుచరులును కారగారములకు వెళ్లి అనేకహింసల ననుభవించి నిర్వహించిన అసహాయోద్యమ పోరాటము వలన వీర్యదీన పరిస్థితులు “దారి తెచ్చు దోచక దిగ్భ్రమి చెందితి” నని చెడిగొన ప్రభువుచే నాక్రొశింపజేసెను. కాని, గుంటూరుజిల్లాలోని పన్నుల నిరాకరణము చేసినట్లు మరేయ్యద్యమమును బ్రిటిషువారి కండ్లను తెరిపింపలేదు. గుంటూరుజిల్లా పన్నులనిరాకరణోద్యమముచే బ్రిటిషు సామ్రాజ్యపు పునాదులు కదలిపోయెనని విప్లవదను ప్రభువు అంగదేశవం దుపర్యసించుచు నుడువుటయం దాశ్చర్యము లేదు. తిరిగి కాంగ్రెసుసంఘమువారు చెల్లించుటకు కుత్తిరపు చేసేవరకు కొంతకాలమువరకు మాత్రమే పన్నులను చెల్లించి నిరాకరించినట్లు గాంధీమహాత్ముని దౌర్జన్యరూపిత్య అసహాయోద్యమమును, ప్రజలందరు నవలంబించి సాత్విక నిరోధము నలవరచుకొనినయెడల తమగతి ఏమగునో బ్రిటిషువారు హింనుకొన గలిగిరి.

అసహాయోద్యమము తాత్కాలికముగ మాత్రమే నిలువబడినదనియు, అది తిరిగి ఏనమయమునైన నవిజృంభింపవచ్చుననియు అప్పుడు చాల భయంకరమగు స్థితి నెదుర్కొనవలసి వచ్చుననియు బర్మను హెడ్డు ప్రభువునకు రెడింగుప్రభునకును చెలియెను. అందుచేతనే, భారత కార్యదర్శికి, స్వరాజ్యపక్షముపై నీక్రోక్షణమే పుట్టుట. వ్యవసాయకులను గురించి నుడువుట కింకొక కారణముగూడ గలదు వ్యవసాయకుల 25 కోట్ల ప్రజలు విద్యావహినులనియు, స్వపరిపాలనస్వభావ మేమియో వారికి జెలియవనియు బర్మను హెడ్డు నుడువుటకు మరియొక యుద్దేశముగలదు. ప్రణాళికలను నివేదింపుటవలన లాభముగలవారు, ఇంకెక్కు కామునవెల్లు బిల్లులుగాని, మరి యే ఇతర ప్రణాళికలుగాని తయారుజేసి పంపినపుడు, దానిని నిరాకరించుట కిదియొక సాకుగ నుపయోగించుకొను నుద్దేశముతో నిట్లుజేప్పెను. బర్మను హెడ్డు, ప్రభు వివిధముగా తా నంగీకరించితే నని చెల్లించుచున్న రెండుహక్కులను నాశనమొనర్చెను. అప్పుడే నాశనమొనర్చక పోయినను నాశనమొనర్చుహక్కును మాత్రము తన కుంచుకొనెను. బర్మను హెడ్డు ప్రభుని యువన్యాసము, గతనూరువత్సరములనుండియు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భారతదేశమునెడల సాగించుచున్న విధానమున కనుకూలముగనేయున్నది.

బ్రిటిషుజాతి నిర్బంధమునకుగాని లొంగదు

బ్రిటిషుజాతి నిర్బంధమునకుమాత్రమే లొంగు స్వభావముగలది. కాని భారతదేశము స్వాతంత్ర్యము బడయుటకు బ్రిటిషుతోయుద్ధముగాని, రక్తపాతముగాని యొనర్చకలసివచ్చునని తలంప నవసరములేదు. కాని వారు మంచియొక మత్యమును సంపాదించి క్రమశిక్షణమును నిర్మాణమును నలవరచుకొనినయెడల, అసంతకములతోనే భారతదేశమున స్వరాజ్యమును స్థాపించుకొనవచ్చును. ఇందుకు గల అటంకము ప్రజాసామన్యములే లేదు. నాయకులను, ప్రచారకులునే ఇందు కెక్కువ అటంకముగ

నున్నారు. అసహాయోద్యమము పేనుకబడగనే, వారి పట్టుదలయు, కార్యదీక్షయు తగ్గి పోయెను. ఒకరిపై నొకరికి— చాల స్వల్పవిషయములం దీర్చిలు గొగి దేశమునీ ప్రస్తుతస్థితికి దెచ్చెను పరిణామక్రమమం దిది యొకదశ. త్వరలోనే మన మీ దౌర్బల్యమును తొలగించుకొనగల మని నాకు నమ్మకముగలదు. మితవాదులు, స్వతంత్రపక్షము, స్వరాజ్యపక్షములతోగూడ కొందరు-ఏమి కెప్పుడు ఆశతో నెదురుమాచుచుండగా బర్మను హెడ్డు ప్రభువు భారతదేశమున కేమియు నొసంగనని నుడివె-మన కివిషయమున చాల హాసము నొసర్చినవాడయ్యెను.

మితవాదులకు విజ్ఞప్తి

మితవాదులును, స్వతంత్రపక్షములును, సహకారవాదులును ఈవిధముగ నిరాకరింపబడుట కిదియే క్రొత్తగాదు. అనేకమార్లు వా రీవిధముగనే ఆశాభంగములను గురియ్యెరి. ప్రతిపర్యాయమును, తా మికమీద నట్టి అసహనమును సహించువని వారు ప్రతిజ్ఞ పూనుచుండిరి. కాని ఎప్పుడూ లింకా గడవకపూర్వమే తిరిగి యథాప్రకారముగా, వినయవిధేయతతో మెలగుచు నచ్చుచుండిరి. ఈవర్యాయ మైనను వారు దేశమునం దందరును కలసి పనిజేయవలసిన సమయము నచ్చినదని గుర్తించి, ఇంతవరకును దేశమంతయు జయద్రవ్యముగ నిర్వహించుచున్న కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు తోడ్పడదనని నమ్ముచున్నారు

భారతదేశ మొనగవలసిన సరియగు ప్రత్యుత్తరము

ఒక్క మాటలో చెప్పెదను. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును సంపూర్ణముగ నిర్వహించుటయే బర్మను హెడ్డుప్రభువు నరును, బ్రిటిషుదేశమునకును భారతదేశ మొనగిన ప్రత్యుత్తరము ప్రభుత్వము నరికట్టుటకుగాను మన శాసనసభల వశపరచుకొని భగ్గు మొనర్చవచ్చును. కాని, స్వరాజ్యమును స్థాపించుటకును, నిలుపుకొనుటకును, గాంధీ మహాత్ముని నిర్మాతకార్యక్రమ మొక్కటియే సాధనము. నిర్మాత కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు, కాంగ్రెసువారు, స్థానిక సంఘములను, శాసన సభలను వశపరచుకొనుటవరకు కావచ్చును కాంగ్రెసు మహాసభవారు శాసన సభలను, స్థానిక సంఘములను వశపరచుకొనుటకు తరు వొనగవలెను

ఎన్ని కలలో వాటి జేయుట వలన అసాధరమగు జ్యేష్ఠ ములు మొదలైనవి గలుగునని నుటకు సందియములేదు. గాంధీ మహాత్ముని అసహాయోద్యమమును పూర్తిగా సాగించినయెడల చాల బాగుగనుండెడి. కాని ఆ అసహాయోద్యమము నిప్పుమరిచి యుంచెరిగాన, ఇతరవ్యతిరేకతవార్యము నలంబించవలెను ఈ ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు సభ్యులలో నొకరితో మరయొకరికి బాటేలుపడకుండ బాగ్రత్తపడవలెను. కాంగ్రెసుమహాసభ యుత్తరపు సోని నిబంధనలను నిర్ణయించినయెడల అన్నియు బాగుగ జరుగెను. అధికారపదవుల నంగీకరింపవలసిన విధించిన, సభ్యులను ప్రశిక్షణలో నుంచినయెడల, అచిరకారములోనే కాంగ్రెసుపక్షము అపరిమిత మెబలమును సంపాదించగలదు

శాసనసభలందును, స్థానిక సంఘములందును ప్రవేశించు కాంగ్రెసుసభ్యులుగాని, స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులుగాని, సభలలోని చర్యల యెడలకంటే, నిర్మిత కార్యక్రమయెడల నెక్కువ శ్రద్ధసహించవలెను.

ఆంధ్రుల కర్తవ్యము

శాసన సభా కార్యక్రమమును, నిర్మాత కార్యక్రమమునుగూడ, ఆదర్శప్రాయముగ పూర్తిగ నిర్వహించగల శక్తి, భారత దేశమునందన్ని రాష్ట్రములకంటేను ఆంధ్రరాష్ట్రమున కధికముగ గలదు. ఆంధ్రులు నిర్వహింపగలిగిన రీతిని మరే రాష్ట్రమువారును రెండు కార్యక్రమములను గొప్ప నిర్వహింపగలరని నేను యుజ్జ్వలము అనుచు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును, ఉత్సాహముతో నిర్వహించి దేశమునకు మార్గదర్శకలు కావలెనని నా ఆంధ్రసోచరులు, ఆంధ్ర సోచకములును గోరుచున్నారు.

సం॥రా॥ లో ప్రాథమికవిద్యనుగూర్చి విచారిం

చుటకొక కమిటీ మేర్పాటు చేయబడెను

సం॥ రాష్ట్రములలో మూవ్యవస్థల బాలురయొక్క ప్రాథమికవిద్య యే స్థితిలోనున్నదో నిమిత్తజాతులయొక్క ప్రాథమికవిద్య యెట్లున్నదో చూచి వారిని పైకి తీసుకొనివచ్చుటకు తగినమార్గములనరయుటకై రోహిత్ కంఠులో నూర్జ్వలిన సైక్టరను వెవరితోగారి అధ్యక్షతన కేంద్ర గవర్నరుక, కమిటీ నేర్పాటు జేసెను.

(అ. ప్రె.)

రైతుల ఆడవులు

రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు మార్చబడుట

ప్రభుత్వపు టుత్తురువు

మైనరు ఫార్మెట్ రిజర్వల పరిపాలనమునను పంచాయితీల నేర్పరుపబలమునని కీ 912 సంవత్సరమున ఫార్మెట్ కమిటీ వారు సలహా ఇచ్చిరి. 1914 సంవత్సరమున కొన్ని జిల్లాలలో ఈవిధమున పంచాయితీలు ఏర్పరుపబడెను. 1920 సంవత్సరమున డి. జి. జైనుగారు ఖిచారానలిపి ఈపంచాయితీల చక్కగ పనిచేయుటలేదని నివేదికమును పంపిరి. అందుపై ప్రభుత్వమువారు ఒక క్రొత్త ఏర్పాటుచేసిరి. ఒక ఫార్మెట్ పంచాయితీ ఆఫీసరు ఆరుగురు పంచాయితీ ఇన్స్పెక్టరులతో కలసి అటవీశాఖ, ఫానికాధికారులతో సైట్టి సంబంధములేక ఫీఫ్ కాన్సర్వేటరుగారి క్రింద పనిచేయుచు పంచాయితీలను సూపర్వైజు చేయుచుండునట్లు ప్రభుత్వమువారు తీర్పులను ప్రకటించిరి. ఈ ఉత్తరువులు గావింపబడినపుడు 449-69 చదరపుమైళ్ళ విస్తీర్ణముగల రిజర్వ్ ఆడవులే పంచాయితీల పరిపాలనమునకు లోబడియుండెను. కాని 1924 సంవత్సరమున రిజర్వ్ ఫార్మెట్ల విస్తీర్ణము 914 1/8 చదరపుమైళ్ళుగ నుండెను. 466 పంచాయితీలుండెను. ఈపంచాయితీ సంఘములు తృప్తి కరముగ పనిచేయుచుండెనని పంచాయితీ ఆఫీసరుగారు నివేదికము నంపిరి.

1928వ సంవత్సరమున రిటైనింగ్ మెంటు కమిటీవారు రిజర్వ్ ఫార్మెట్ల విభజనమునందు కొన్ని మార్పులు జరుగవలయునని సూచించిరి. రాష్ట్రమునకు ఆదాయము కలుగజేయు రిజర్వ్ ఫార్మెట్లు ఆదాయము రాని రిజర్వ్లు రైతుల ఆడవులు అని రిజర్వ్లను మూడు విధములుగ విభజింప నలయునని సలహా ఇవ్వబడెను. రైతుల ఆడవులను రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు మార్చుట లాభకరమని కూడ సూచింపబడెను.

ప్రస్తుతము పంచాయితీ ఆఫీసులు చీపు కాన్సర్వేటరు క్రింద పనిచేయుచున్నారు. పంచాయితీ సంఘముల సంఖ్య అధికముగ కాలిది ఫీఫ్ కాన్సర్వేటరు, తన పనులతో పంచాయితీ సంఘములను సంబంధించిన పనులను కూడ నిర్వహించుట అసాధ్యముగను. కావున ప్రాత ఏర్పాటును మార్చుట అవసరమగుచున్నది.

అటవీ పరిపాలన విషయములందు ప్రత్యేక శిక్ష పొందిన వారు రాష్ట్రమునకు లాభము కలుగజేయు ఆడవులందు పని చేయుట వలెను పనిచేయుట వలెను పనిచేయుట వలెను ప్రత్యేక శిక్ష పొందిన రిజర్వ్లందు పనిచేయుట సరికాదనియు ప్రత్యేక శిక్ష పొందిన రిజర్వ్లందు పనిచేయుట కమిటీవారికి సలహా ఇచ్చిరి. ఈ సలహాను పరిగ్రహించియు రిజర్వ్ల పరిపాలనము పశు పంచాయితీ సంఘముల నేర్పరుపబడెను. ఈ సంఘములపై నధికారము ఎవరి కుండవలయునని ప్రశ్న వచ్చినపుడు, ఈ రిజర్వ్లు రైతుల కేమిగుల ఉపయోగకరము లేనవలెనని లాండు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు వారికింద ఈ పంచాయితీ సంఘములు పనిచేయుట అన్ని విధముల ప్రశ్నచూచి చెప్పవలసియున్నది. కావున పంచాయితీ సంఘములు వృద్ధిచెందుటకును, అటవీశాఖ పరిపాలనము సౌష్ఠవముగ కొనసాగుటకును పంచాయితీ సంఘముల మానేజిమెంటునందున్న రిజర్వ్లు లాండు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటువారి అధికారమునకు లోబడి యుండవలయునని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుచున్నారు. జూలై 1వ తేదీనుండి ఈ ఏర్పాటు అమలునందుంచబడును.

సైన్సులు ఫార్మెట్లపంచాయితీ ఉద్యోగులు రెవిన్యూ బోర్డువారి క్రింద పనిచేయుచుండురు. పంచాయితీ ఇన్స్పెక్టరులు సైన్సులు డెప్యూటీ కమిషనరులు క్రిందనుండురు. ఫార్మెట్ల పంచాయితీ ఆఫీసరు రెవిన్యూ బోర్డువారి క్రింద పనిచేయును. జిల్లాలందు పనిచేయువలసినప్పుడు జిల్లా కలెక్టరు వర్సనలు అసిస్టెంటుగ పనిచేయుచుండురు. సైన్సులు డిప్యూటీ కమిషనరులు జిల్లా కలెక్టరుల ఉత్తరువులకు లోబడి పనిచేయుచుండురు.

క్రొత్తపంచాయితీ అగ్రిమెంటులను కలెక్టరులు రెవిన్యూ బోర్డువారికి పంపుచుండెదరు. ప్రాత అగ్రిమెంటులను మరల అమలునందుచు అధికారము కలెక్టరులకుండును. రెవిన్యూ డివిజనులు ఆఫీసరులు పంచాయితీ సంఘములను ఇన్స్పెక్టు చేయుచుండురు. నివేదికములపు అధికారము డివిజనులు ఆఫీసరులకుండును. పంచాయితీ సంఘములను సస్పెండుచేయు అధికారము కలెక్టరులకుండును. రద్దుచేయు అధికారము రెవిన్యూ బోర్డువారి కుండును.

కీ రి శేషులగు వేశబంధు దాసుగారు

విచేశ పత్రికాభిప్రాయము

లండను టైముస్

'బెంగాలు-ఇండియా' అను శీర్షిక క్రింద నేడువచ్చిన లండను టైముస్ పత్రికలో ప్రధాన వ్యాస మిట్టున్నది.

సి ఆర్ దాసుగారికి, ప్రభుత్వమువారితో సహకారముజేయు విధానమునుగూర్చి ఆలోచించుచున్న సమయములోనే మృత్యువు సంప్రాప్తింపబడి బెంగాలు చరిత్రయందును ఇండియా సామ్రాజ్య చరిత్రయందును గొప్పవిషయముగా గమనింపబడును గతించిన నాయకునికి పలువురు అనుచరులు గలరు కాని ఒక్కరును అతని స్థానము నలంకరింపజేయ ఉద్రేక తూరితమయ్యు బలవత్తరముగ గాంధీయము, కాను నమ్మిన రాజకీయోద్యమమున కై వ్యాధయపూర్వకముగ త్యాగము, వంగ రాష్ట్రమునందు గ్రామ పునరుద్ధరణ సూచించు కార్యక్రమము, అన్నియుగలసి ఆతని గొప్ప రాజనీతజ్ఞు నొనర్చినవి. ఆతని యెత్తులు ఒకప్పుడు భారతీయ మితవాదులను, ఒకప్పుడు ఆతని సహచరులకే విప్లయము గలిగించుచుండినను, ఆదర్శనీయ మగు ఆతని దేశీయభిమానము, ధర్మకార్యముల నిమిత్తము తమ సర్వస్వమును ధారపోయుటయు రాజకీయములందలి ఆతని లోపములను కప్పిపుచ్చినవి ఆతని విడిచిపెట్టిన నాయకత్వము నకై తగవులు రాక తప్పదు. బెంగాలు స్వ రాజ్యయులందు ఇందునిమిత్తము విభేదములు జనింపవచ్చును. గాంధీ గారు అన్ని పక్షములందును ఐక్యతను కుదుర్చు యత్నించుచు న్నారు గతించిన నాయకునిజ్ఞాపకార్థమైన సమాధాన పడి అన్ని జాతులవారు పక్షములవారు సమష్టి కార్యక్రమము నాచరింపవలెనని ఆయన విన్నపము ప్రకటించియున్నాడు. అనేక రాజకీయరంగంకములందలి లేనిసర్ సురేంద్రనాథు లేన ర్షిగారుగూడ అట్టి విన్నపమునే ప్రకటించిరి. ఈతని కెక్కువ జయము గలుగవచ్చును విషి న చంద్ర పాలు గారు గాంధీగారి కెన్నడును బెంగాలులో యితర రాష్ట్రములందున్నంతవలకుబడి లేదని సూచించుచున్నారు జాతీయభావము, దాని నీచారముప్రకారము, బెంగాలులో యెక్కువ వ్యాపించియున్నది విజాతివాదయినను, యేపక్షమువాడయినను పంగీయుడు కాకుండినచో, ఆచట విదేశీయునిగానే జాతురు. ఇండియను విప్లవకారుల మతము, తన దేశీయుల మనోభివృద్ధి మును బాగుగ నెరిగిన పాలుగారు, గాంధీగారి యహింస విధానము వంగరాష్ట్రమునం దేతరగతివారికి నచ్చదని చెప్పి తమ రాష్ట్ర రాజకీయములందు 'యితర'వాడి సరిపడదని నిరసించు నపుడు, వంగదేశీయులలో అధికసంఖ్యాకుల తరపున డెలువుడు న్నారనియే భావింపవచ్చును

కావున, దాసుగారిమరణమువలన ఆసహియోద్యమకీ స్థానిక అభివృద్ధి చెందగలవని విచారించవలసియున్నది ప్రస్తుత కాసనసభ ముగించుచున్నపుడు ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము తిరిగి 1927 సంవత్సరమువరకు నిలిపివేయబడినట్లు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించి యుండిరి కీ|| శే|| దాసుగారి ప్రతిష్టాభంస విధానమునకు ఫలితముగ ఇట్టి ప్రకటన కగత్యము వచ్చెను. ఈ విధానమునకై చివరరోజులలో దాసుగారు పశ్చాత్తాప పడిరి. ఇప్పుడైనను ప్రభుత్వము వారు తమ ప్రకటనలో సూచించిన అవకాశముల నందుకొని దాసుగారి అనుచరులు ప్రవర్తించెదరుగాక. స్వరాజ్య పక్షము వారి యెత్తులకు చివర ఫలితము ట్రానుఫర్మ కాళ్లు ప్రభుత్వమువారి స్వాధీనముగల తప్ప వేరొండు కావేరదనుట నిస్సంశయము ప్రభుత్వమువారు వేరువిధముగ నాచరింపలేరు. ఇట్లుగనని ముందుగానే స్వరాజ్యయులకు సూచించబడెను. కాని వంగ, మధ్య రాష్ట్రములందు తాత్కాలికముగ ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము విధలమైనందున, యెన్నిలో

పంచాయితీ మానేజిమెంటునుండి తొలగింపబడిన రిజర్వ్లు ఫార్మెట్లశాఖకు చెరువు లాండు రెవిన్యూ శాఖపరిపాలనమునకే లోబడియుండును.

కొన్ని ప్రత్యేకసందర్భములందు ఫీఫ్ కాన్సర్వేటరు బోర్డువారికి సలహాలిచ్చుచుండెదరు. క్రొత్త పంచాయితీల నేర్పరుపవలసినపుడు బోర్డువారు ఫీఫ్ కాన్సర్వేటరు సలహాపొందెదరు. ఈమార్పులవల్ల ప్రభుత్వమువారికి ఖర్చు లేమియు అధికము లేవు

జి. టి. హెచ్. బ్రౌన్
ప్రభుత్వ కార్యదర్శి

పములున్నను యితర రాష్ట్రములలో మాత్రము కొనసాగుచు న్నదను విషయము మరవరాదు ఇండియాలో యితర రాష్ట్రము లాండ్సాటికన్న వంగరాష్ట్రమునకు వాటితో నెక్కువ భేదముకలదు ఈ వ్యత్యాసమునకు అర్థిక, సాంఘిక సహజకారణములుగలవు జాతిపట్టిం పంతగాలేదు. నాల్గోట్ల వంగీయులను ఏకభాష ఐక్యముగ బంధించుచున్నది అల్పసంఖ్యగల మహామృదీయులుగూడ తమ హిందూసోదరులతో నితర ప్రాంతములందు పోరాడినంతగా వంగరాష్ట్రమున పోరాడరు. ఉద్రేకము ఉత్సాహము, విమర్శభావము ఆలోచనతత్పరతయుగల వంగయుల నైజము బ్రిటిషు పరిపాలకుల నెంతవరకు ఆశ్చర్యపరచునో యితర భారతీయులను గూడ అంతవరకు విస్మయపరచును. భారత జాతీయోద్యమములందు బెంగాలు నాయకత్వము వహించిన రోజులు తగవు కాని యీనాయకత్వము తత్కాలికము. దాసుగారి స్థమింపబడిన యితరరాష్ట్రములు అభివృద్ధిగాంచుచు బెంగాలు అధికత్వము వెనుక బెట్టుచుండుటచేతను భారతదేశముంతటిలో సాంఘికాభిమానము, పెంపొందుచుండుటచేతను, కొంతవరకు బెంగాలుజాతీయభావము భారతరాజకీయ మార్గమునబట్టి విడబడవచ్చును.

కొన్ని నెలలనుండి సాంఘిక కక్షలవలన దౌర్జన్యములు జరుగకుండినను అట్టి వైషమ్యములు పెంపొందుచున్నవనుటకు సందియములేదు ఆసహియోద్యమమునం దభిమానులు తగిపోవుచున్నకొలది, స్వరాజ్యము రాజకీయోద్యమములందు మహమ్మదీయుల కభిమాన మడుగంటుచున్నది. అల్పసంఖ్యాకులైనను, బలముగలవారును, సైనికస్వభావము గల, రంగు, మహమ్మదీయజాతివారు తమ పూర్వపు బౌద్ధత్వము ననుసరించి తగిన ప్రాతినిధ్యము కొరట సహజము మహారాష్ట్రము, కిక్కులుగూడ యిట్టికోర్కె గలిగియున్నారు ప్రస్తుతమున్న పార్లమెంటు ప్రాతినిధ్యము ప్రకారము అల్పసంఖ్యాకులకు ప్రత్యేక నియోజక వర్గము లేర్పడి యున్నది. ఈ పద్ధతి నిలచి యుండుటకు సహేతుక మగు కారణములు గలవు. 1909 ఇండియా కొన్ని చట్టమునం దంగీకరించబడి 1919 చట్టమునందు తిరిగి భాయపరుచబడి, స్వరాజ్యయుచే గూడ నంగీకరించబడిన యీపద్ధతికి యిప్పుడు హిందూనాయకులు కొందరు ప్రతి కూలముగ నున్నారు ఈ ప్రతికూలతలను, యితర కారణములచేతను, యీ పద్ధతి తొలగింపబడునను భయముచే మహమ్మదీయులు యెక్కువగా దీని బలపరచుచున్నారు దీని స్థిరముగనుంచగోరునట్టి మహమ్మదీయపక్ష మొకటిబయలుదేరునట్లు గన్పట్టుచున్నది జనసంఖ్యనుబట్టి ప్రాతినిధ్యమొసంగు విధానము విద్యాసంస్థలకు సభ్యులైన కొనుటలో గూడ అనుసరించుట లాభకరముగనుండుననిమహమ్మదీయ ప్రాధేనికాదుసూచించెను. అల్పద్యోగములనుగూడ యారీతిగ హిందువులకుమహమ్మదీయులకు పంచ యివ్వవలెనని యికముందు కోరవచ్చును. సామర్థ్యముకొరకు జూచినచో యిట్టికోర్కెలకు పాక్షు యేర్పరుచవలసియుండును అల్ప సంఖ్యాకుల ప్రాతినిధ్య విధానము యీ రీతిగబోయిన ప్రమాదకరమగు అపస్థల తెచ్చిపెట్టగలదు కావున మహమ్మదీయులు యిట్టి కోర్కెల కోరరావని అనుభవములేని వారని పెద్దలు మందలించెదరు గాక. మహమ్మదీయులలో నీ సాంఘికాభిమానము పెంపొంది హిందువులకు నష్టదాయకముగ మారునపుడు బెంగాలునకు దెబ్బ దగులునో లేదో చెప్పజాలముకాని యితరరాష్ట్రములందు చలనము గలిగించి భారతదేశ అంతర్జాతీయ రాజకీయములకు నూతనకళ తెచ్చిపెట్టును

డెల్లి మతకలహములు

ముద్దాయిలు విచారణ డెల్లి నుండి మార్చుగోరుట
డెల్లి, జూలై 11:- బ్రిటిషుపండుగలో నల్లరులు జరుగకుండ గ్రామాదుటకై శిక్షాస్పృహ 107 వ యంశముక్రింద నిర్బంధింపబడిన లోతనుసింగు మొదలగువారు తమ నేరముయొక్క విచారణ డెల్లినుండి మార్చుటకు పంజాబు ప్రధానన్యాయస్థానమున కొరటుకు బీలగునట్లు, ప్రస్తుతము విచారణ నిలుపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

ఆలిఘరు విశ్వవిద్యాలయ భూసంపాదన
అల్లాబాదు, జూలై 11:- భూసంపాదన శాసనముక్రింద ఆలిఘరులో ఆలిఘరు విశ్వవిద్యాలయమువారు 800 యెకరములకు పైగా సంపాదించిరి. (ఆ. ప్రె.)

మకలమవార్తలు

ముత్యాలపేట:— బుర్రా సత్యనారాయణగారి అభ్యర్థిత్యమును బలపరచుటకు లింగిచెట్టిపిట్టిలో 41 గృహమువద్ద రేపు 12 లేది సభ జరుగును.

అండమానులకు మాపిశాలు:— ప్రభుత్వము అండమానుదీవుల కుటుంబముల సంపుటనుగూర్చి నిరసనభావము తెలుపుటకు రేపు సాయంకాలము 5-80 గం॥ మాంటురోడు లాటిహాలునందు వహమ్యుడియల బహిరంగసభ జరుగును.

కుష్టురోగనివారణ నిధి:— బ్రిటిషు సామ్రాజ్య కుష్టురోగ నివారణ నిధికిగాను మదరాసులో మొత్తము 72110-7-8 వసూలయినట్లు కార్యదర్శిగారు ప్రకటించుచున్నారు.

రామదాసు నాటకము:— ఆంధ్రనాటకసంఘము వారు, ఈ త్రైత సర్కారుల తుపాను నిధి సహాయార్థము విష్ణో రియా పబ్లికేషన్లలో 1925 వ సం॥ జూలై నెల 12-వ తేది ఆదివారము సాయంత్రము 5-00 గంటలకు రామదాసు నాటక మును తెలుగున ప్రదర్శించెదరు.

బ్రిటిష్ కేసు అర్జను సహకారసంఘము:— ఈ సంఘసభ్యులకు వైద్యసహాయమును జేయుటకు గూర్చి విచారించ నియమించబడిన సంఘమువారు హెడు ఆఫీసునందు ఒక వైద్యకాలను స్థాపించుటకును పివప దీని లాభనష్టముల జూచినపిదప కాఫాలయములందుగూడ స్థాపించుటకును శిఫార్సు జేసిరి.

ఎన్నిక సభలు:— గొయ్యతోపు- మదరాసు కాలెగ్రెసు కిలాఫతు, స్వరాజ్యపక్షముల యజమాన్యముక్తింద రేపు రాత్రి 9 గం॥ గొయ్యతోపు వైఖలుముల్కు కిథియందు, డా॥ ఎ. లక్ష్మీవతిగారి అభ్యర్థిత్యమును బలపరచుటకు సభ జరుగును.

దేశబంధుని ఛాయాపటము:— మంగంబాకము లో గోఖలే నాథోజి యూనియను మందిరమునందు రేపు ఉదయం 9 గం॥ దేశబంధుని ఛాయాపటము బహిరగత మొనర్చ బడును. ఆంధ్రాకేసరి టం. ప్రకాశంపంతులుగారు అగ్యత్యత వహించెదరు. ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు పటము బహిరగత మొనర్చెదరు. ఎం. ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యంగారు దాసుగారినిగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజము:— జాను మాసమునందు మొత్తముపైన 4071 మంది పేదలకన్న దానము జరిగెను. నగటున దినమునకు 136 మందికి, ఇందు 1804 మం దికి ప్రత్యేకముగ వచ్చిన చందాలనుండి 1187 మందికి స్థిరనిధి వడ్డీనుండి వెచ్చింపబడెను. అత్యధిక సంఖ్య 12-వ లేదిన 280 మందికి యుండెను.

మదరాసు కార్మికసంఘము:— మదరాసు కార్మిక సంఘసభ నిన్న సాయంకాలము కొనపేటలో ఎడ్వర్డు పార్కునందు జరిగెను. ఎల్. శ్రీరాములుగారు (అద్యక్షుడు) కామనువెల్పు విల్లుగూర్చి బోధపరచిరి. టి. వి. కర్వోలా సుంద రం ముదల్యారుగారు అగ్యత్యత వహించిరి.

ఈచట్టము ముఖ్యులగు దేశియానాయకు లందరి అను మతిపై తయారుచేయబడిన దనియు దీనిని పార్లమెంటువారిచే నంగీకరింప జేయుటకై బిల్లులుగారు ఇంగ్లాండు బోయి రనియు శ్రీరాములుగారు దర్శిరి. ఈ చట్టము స్వపరిపాలన సూత్రముల దెలుపుచున్నది. దీనివ్వారా స్వపరిపాలనను సుంచి పునాదు లేర్పడి భారతీయుల ముఖ్యాశయమును ఆంక్షయు లకు దెలుపవచ్చును. అని చెప్పి కార్మిక లందరు చట్టమునకు సహాయవచనాల ననిరి.

నలేక ముదల్యారుగారు సంఘ సభ్యులకు తమ సంఘము నందే శ్రద్ధలేకున్నదని విచారించిరి. కల్యాణ సుందరం ముద ల్యారుగారు కార్మికులు తమ సంఘమును దిట్టపరచుకొనుటకు ధృతి కొన్ని మార్గముల జేసిరి.

కుష్టురోగులకు ఉచితచికిత్స:— డా॥ యు. రామరావుగారు మదరాసు శాసనసభలో యానినన తీర్మాన మును ప్రతిపాదించెదను:—“కుష్టురోగులను రానుచేసి ఆ వ్యాధి యితరులకు వ్యాపించకుండ జేయుటకై ప్రభుత్వము వారు ప్రతి ఆసుపత్రియందు వ్యాధిగ్రస్తులకు అనవరమును వాక్చికిత్సను ఇవ్వజేయు జేయుటకు తగు యోచనలు జేసి అంద రిని ఒక్కచో తిరుమని (చంగల్పట్టణం) వలెగాక ఏటిల్లా నారిని యా జిల్లాలోనే యంచువట్లు యోర్పుట జేయవలెనని ప్రభుత్వమువారిని యాపదవారు కోరుచున్నారు.

రాకపోకలు:— రైల్వేబోర్డు సభ్యులు జి. జి. సిము గారు, పి. సి. పెరిడనుగారు, తిరుమనాపల్లినుండియు, సము కల్తేర్ల వాడునర్దుగారు, ఇంగ్లాండు నుండియు, గౌ॥ వ్యా॥ బస్టిగారు, గౌ॥ వ్యా॥ వాలరుగారు, గౌ॥ వ్యా॥ ఓక్లెయ్యగారు, గౌ॥ వి. రామదాసుగారు, గౌ॥ వ్యా॥ జాక్సనుగారు, గౌ॥ వ్యా॥ రథిగారు, రామ్మదురాజుగారు, డి॥ బి॥ సి. వి. విశ్వ నాథశాస్త్రిగారు నేడువయము చెన్నపురి వచ్చిరి.

డి॥ బి॥ టి. ఎల్. శివజ్ఞానంపిళ్లెగారు శుక్రవారము వచ్చిరి.

టి. ప్రకాశంగారును, బులుసు సాంబయ్యగారును, ఆం. కాం. సంఘాధ్యక్షులు నిన్న రాత్రి మదరాసువీధి బోయిరి.

నిత్య వివాహము

ఈ హిందూదేశపు నానాచరితములను యావన విధవ శ్రీమంతుల బ్రహ్మశ్రీయ వైశ్య ఈమాడు తెగలవారికి తెలి యబరచడ మేమనగా మన హిందువుల పద్ధతి ప్రకారం 9-10 సంవత్సరముల బాలికలకు వివాహము చేయడముచలన నారి వారి కర్మానుసారము భర్తలు శీఘ్రకాలములో గతించిపోవుట చేత వారు విధవలై యావన మంతరించినపిదప లోకవ్యవహారము లను చూచి మనస్సు నిలుపబాలనివారై ‘శ్రీబుద్ధి ప్రశోయం కరీయను సామెత’ప్రకారము నానావిధ దురాచారములు పూని అందువలన గర్భములుదాల్చి వాటిని భిన్నపరచి శిశుహంతకులై పాపకృత్యములచేసి ఇహపరలోకములకు దూరరాండుచుటకుం తె ఇట్టివల మనపెద్దలు కొందరివలన ఏర్పడుచుబడిన విధవా వివాహము మేలని నాకు తోచి నా భర్త గతించి 6 సంవత్సర ములు కావచ్చినను ముందు తెలుసుంటి బుద్ధి పుట్టుకో ఏయవ కిర్తి పాతాదుమా యని తలచి బ్రహ్మకులదేశాస్త యను జాతి యందు జనించియు ప్రస్తుతం రావుసాహెబ్. జి. గుబ్బయ్య తెట్టిగారి శ్రేష్ఠముగారు లగు గ్రంథి చక్రపాణిశెట్టిగారిని హిం దూమార్గకే ఎండ్రోమెంటు రి యొక్క 1872 ఆక్టు ప్రకారం వివాహమైరిజిచ్చు కావజేసిది. అదియు తెట్టిగారి తండ్రియొక్క ప్రాత్యాహముచలన జరుపబడి రిజిస్టరునందు ప్రభుసాక్షిగ చేనాలు చేయబడియున్నది. కాన ఈలాటి స్థితియం దుండు యావన విరంతుసాహితులకు తెలియ జేయడ మేమనగా నానావిధముల చెడుటకుం తె వారివారి ఇష్టప్రకారము వివా హముడుట ఉచితవని తెలుపుచున్నాను.

సంకూరు గ్రం. చ. సుందరమ్మ

కలకత్తా పురపాలకాధ్యక్షపదవి

వంగరాష్ట్ర జాతీయసంఘము నేను గుర్తగారిని నిర్ణయించుట

కలకత్తా, జూలై 11:-వంగరాష్ట్ర జాతీయసంఘమువారు జె. యమ్. నేనుగుర్తగారిని తమ పక్షములరెపున యభ్యర్థిగా కలకత్తా పురపాలకాధ్యక్షపదవి కుంముకు నిశ్చయించిరి.

(అ. త్రి.)

బారిష్టరు సార్వత్రికం (భాగము ౧)

గ్రంథకర్త: శ్రీ ముక్కపాటి నరసింహశాస్త్రిగారు (సాహితీసమితి)

క్రొన్సుజ. మేలుకాగితము. పుస్తకము క్రొత్త పోకడలతో ముచ్చట గూర్చుచున్నది.

వార్యతీత మను కుట్టవాడు ఇంగ్లాండుకు ప్రయాణముచేయు కథ. హాస్యరసభరితము.

వచ్చు - కడుపు చెక్కలగును. వాడుకమాటలలో వ్రాయబడినది. సాహితీసమితి వారి కథల రుచి దాదాపు ఆంధ్రులందఱు నెఱిగినదే. ప్రతి యాంధ్రుడును చదువదగినది.

వెల రు 1-4-0 మాత్రమే.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

హస్తబాక్సు 212 మద్రాసు.

స్వరాజ్యవిధానము: విన్టరుటనుగారి వ్యాఖ్య

స్వరాజ్యవిధానమును నిర్మించవలయునని, ఇండియా మంత్రిగారు గోరినందులకు, కొందరు సంశ్నపిచెందుచున్నారు. బిషిన్ చంద్రపాలుగారి వలెనే, సర్ పి. సి. మిత్తరుగారును సంతసము గనుపరచిరి. కలనల్ వెడ్జిపుడ్డుగారు, కామన్న సభలో ముచ్చటించుచు, యింతటి విశాలవంత మగు సూచనను బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు గావించి నందుకు, మితిలేని ఆశ్చర్యము జూపిరి. ఈ ప్రకటనమును ఇండియా ఆఫీసు అంగీకరించియుండు నాయనిగూడ యడిగిరి. ఇండియా ఆఫీసు ఉద్యోగుల కన్ననుగూడ బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు బలవంతులాయని, ప్రశ్నించెడి వెడ్జిపుడ్డుగారి కే యింతటి ఆశ్చర్యము గలిగినపుడు, మితవాదులకు గలుగుట వింతగాదు. ఈ సందర్భమున నొక విషయము నాలోచింపవలయును. స్వరాజ్య విధానమును నిర్మించవలయునని, బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు మనస్సుగైకొని యుండిరా? అట్టి హక్కును ప్రజల కిచ్చిరా? ప్రజలు నిర్మించిన విధానమును, ఇండియా మంత్రిగారు రంగీకరించెదరా? ఈవిషయమును గ్రహించుకొనుట మితవాదులయినను లేనిపోని ఆశలబెట్టుకొని లాభములేదు. సంస్కరణశాసనపు పీఠికనుగూర్చి బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు పట్టుదల జూపుచుండిరి. పీఠికయం దేమిగలదు? హిందూ దేశభివృద్ధిని నిర్ణయించుటకు, పార్లమెంటుసభ వారే కర్తలు. వారే పరిత్యాగికారులు. అట్టి తరి, స్వయంనిర్ణయసూత్రమునకు చోటు ఎటులుండును?

భారతీయులు స్వరాజ్యవిధానమును తయారు జేయుట, తమాషాకొరకు గాదు. వారి తెలివి తేటలను జూపుటకుగాదు. స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయించుటకు తమకు హక్కుగలదని జూపుటకే. అట్టి హక్కును ఇండియామంత్రిగారు రంగీకరింప సంతవరకు, స్వరాజ్యచట్టములను తయారు జేయుటవలన కాలహరణముదప్ప వేరు లాభము గలుగజోదు. “హిందూదేశ విమర్శకులు, భారతీయ పరిస్థితులు తమ కెక్కుడుగ తెలియుననియు, అందుచే మేము అజయము గాంచినచోటుల తాము జయమొందగలమనియు, భావించుచో, ప్రజల కందరకును అంగీకారయోగ్యమగు సంస్కరణ విధానమును తయారుజేయనిండు. ప్రస్తుత సమస్య పరిష్కారమున కటుల తోడ్పడుచో, మాకు కోపములేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారును, నేనును, నియమించబడినపుడు రాయల్ కమిషను వారును, దానిని మిగుల జాగ్రూకతతో పరిశీలించెదరు” అని బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు పలి

కిరి. పరిశీలించుటకేమి, ఎన్నిటినియినను పరిశీలించ వచ్చును. ప్రజలకుగుటయు, అధికారులు పరిశీలించుటయు, వెనుకటిసంగతులే. ప్రజలకుగకుండ ఏరునునిరోధింపజాలరు. ఇప్పుడు ప్రజలకు కావలసినది వేరు. ప్రజలు నిర్మించిన విధానమును పార్లమెంటు సభవా రంగీకరింపవలయును. అట్టి పూచీ లేనంత వరకు, ఇండియామంత్రిగారి సూచన నిస్సారమునుటకు సందియములేదు.

వెడ్జిపుడ్డుగారు జూపిన సంతసము నిరాధారమని వింటురుటనుగారు వెంటనే కామన్నసభలో దెలుప గలిగిరి. బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారి వాక్యముల యర్థమును గ్రహించుటకు, వింటురుటనుగారికన్నను సమర్థులులేరుగద! అనవసర వివాదములకును, లేని పోనివ్యాఖ్యానములకును ఎడమియకుండ, వింటురుటనుగారు నిజసందర్భములను తేటపరచినందుకు వారి సభినందించెదము. “నూతన రాజ్యాంగవిధానమును తయారుజేయవలయునని బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు కోరిరనుట, సరిగాదు. ఎప్పుడోయొక స్పష్టమ, సంస్కరణచట్టములో సూచించబడిన రీతిని ప్రస్తుతరాజ్యాంగవిధానము మార్పుజేందవలయును. ఈలోపుగ, భారతీయులే సర్వజనాంగీకారమగు రాజ్యాంగవిధాన సూచనలను సమర్పించునెడల, సమయ మరుదొందెనుపుడు ఇండియా ప్రభుత్వము వారును, బ్రిటీషుమంత్రులును, రాయల్ కమిషను వారు జాగ్రూకతతో యోచించెదరు. బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు ప్రత్యేక విధానమునుగూర్చి వివరింపక, సామాన్యముగ చెలిపిరి” అని వింటురుటనుగారు నుడివిరి. కలనల్ వెడ్జిపుడ్డుగారి యూహ తప్పని, యందువలన తేలుచున్నది. పార్లమెంటుసభవారు స్వరాజ్య విధానమును సమర్పించవలయునని భారతీయుల నాహ్వానించువరకు, తొందరపడ నవసరము లేదు. తమలో తమ కేకీభావము గుదురుకొరకు, భారతీయులు స్వరాజ్యవిధానమును తయారు జేసికొనవచ్చును. అది వేరుసంగతి. భారతీయులు సంస్కరణ విధానములను తయారుజేసికొనుచో తమ కభ్యంతరము లేదనిమాత్రమే ఇండియామంత్రిగారు చెలిపిరి గా. ప్రభుత్వము సఫలపరచెదమని వాగ్దానము చేయి. హిందూ దేశమునందు జాతీయత లేదని, ఇండియామంత్రిగారి తలంపు. భారతీయులను బాగుచేయు భాధ్యత తమ పై గలదని, బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారి తలంపు. భారతీయులు స్వపరిపాలనమున కర్హులగుట కెంతో కాలము బట్టునని వీరి యుద్దేశ్యము. ఈ తరుణమున భారతీయులు జెప్పదగిన జవాబు స్వరాజ్య విధానముల దయారుజేసి సమర్పించియూరకొనుట గాదు. స్వరాజ్యవిధానమును నిర్మించు హక్కు హిందూదేశమునకే గలదనియు, దానిని నిరాకరించుటకు పార్లమెంటుసభకు హక్కులేదనియు గనుపరుపవలయును. ఇట్టిఫలము గలుగుటకు, ప్రజాశక్తి యభివృద్ధి జెందవలయును. ఆ కారణము చేతనే లాలా ల జ ప తి రా యి గారు, బ్రిటీషు రాజ్యాంగ కేతల యభిప్రాయముల కెదురుజూడక జాతీయ కార్యక్రమమును నిర్వహింపవలయునని హెచ్చరించుచున్నారు. సర్ సప్రూగారు సయితము, బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు ప్రసంగము దేశము

నందు విశ్వాసము గుదుర్చుజాలదని తెలుపుచున్నారు. ఇండియా మంత్రిగారి ప్రసంగము మరల కొన్ని తీర్మానముల గావించుటకు మితవాదుల కవకాశ మొనగునుగాని ప్రజల కెట్టి శాశ్వతలాభము గలిగింపనేరదు.

కర్తవ్యము : ఓన్న నూచనలు

భావికర్తవ్యముగూర్చి, వివిధ నాయకులు వేర్వేరుసూచనల గావించుచున్నారు. స్వరాజ్య పక్షనాయకులు ఇండియామంత్రిగారి ప్రసంగమును ఖండించుచు, స్వధర్మమును నిర్వహింపవలయునని ప్రజలను కోరుట సమంజసముగనున్నది. ఇంగ్లండు నందున్న సత్యమూర్తి ప్రభువులు, మిక్కిలి ఆశాభంగము గనుపరచిరి. మితవాదులలో సభిప్రాయ భేదము గనుపించుట వింతగాదు. సప్రూగారికి గాని, సెత్నాగారికిగాని, ఎట్టియుత్సాహము గలుగకుండగ, సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారుమాత్రము హర్షచిత్తులయిరి. బిషిన్ చంద్రపాలు, సర్ పి. సి. మిత్తరుగారు స్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేయుటకు ప్రజలను ప్రోద్బలపరచుచున్నారు. గాంధీ మహాత్ముడు తమయభిప్రాయము నింకను దెలుపకున్నను, ప్రజలు తమస్వప్రయత్నములను విడనాడుటకు, అతడేమాత్ర మంగీకరింపజాలడు. కాని, డాక్టరు మూంజీగారుచేసిన హెచ్చరిక కర్థమే మియో చెలియలేదు. మహారాష్ట్రపక్షమువారి యభిప్రాయము నిది వ్యక్తపరచునా? “బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు స్టేటుమెంటు ననుసరించి, స్వరాజ్య పక్షమువారు సంస్కరణములను నిర్వహించు నిమిత్తము ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుటకు, సిద్ధపడవలయును. అందుకు ఈక్రింది పరతులవసరము. బెంగాలులో సంస్కరణములను, నిలుపుదలజేసిన యత్తరువును రద్దు జేయవలయును. బెంగాలు నందలి రాజకీయ నిర్బంధితులును విడుదల జేయవలయును. రాజోపు సంవత్సరమున గాని, అందుకు మరుసటి సంవత్సరమున గాని రాయల్ కమిషను నియమించబడునని ప్రకటింపవలయును” అని డాక్టరు మూంజీగారు హిందూ పత్రికా ప్రతినిధిలో నుడివిరి. పై సంగతి నిజమగుచో, డాక్టరు మూంజీగారు స్వరాజ్యపక్ష ప్రతిజ్ఞకు భంగము కలిగించిన వారయ్యెదరు. సంస్కరణములు “కొయ్యగుట్ట” మని నెహ్రూగారు రిదివరకు బలికి యుండిరి. మితవాదులు వీనిని నిర్వహింపజాలనియెడల, స్వరాజ్యపక్షమువారు రెటుల నిర్వహింపగలుగుదురో తెలియదు. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును గోరెడివారు, నిరర్థకసంస్కరణములతో ప్రోద్బుచ్చెదరా? బెంగాలు సంస్కరణములను రద్దుజేసిన ప్రకటనము, స్వరాజ్యపక్ష విజయమునకు నిదర్శనమని భావింపబడెను. స్వపరిపాలనము లభింపనియెడల అట్టిసీతినే యితరరాష్ట్రములలో గూడ దెచ్చిపెట్టుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు దలపెట్టుచున్నారు. ఈ సందర్భములలో బెంగాలు సంస్కరణముల రద్దును తొలగించుచో, స్వరాజ్య పక్షమువారు సంస్కరణములను చేపట్టవలయునని కోరుట, స్వనచనవ్యాఖ్యాతము కాదా? స్వరాజ్య పక్ష ప్రతిజ్ఞ నిది విడనాడుట కాదా? ఒకటి రెండు సంవత్సరములలో రాయల్ కమిషనును నియ

మించిన చాలునని మూంజీగారు పలుకుట, మరింత ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. స్వరాజ్యపక్షమువారు స్వయంనిర్ణయాధికారమును గోరి గాని, రాయల్ కమిషనును గాదు. రాయల్ కమిషను సూచనను వారు నిరాకరించిరి. సామాజ్యశాసనసభ వారు సయితము రాండుటేబిలు సమావేశమును మాత్రమే కోరిరి. ఇట్టిసితిలో రాయల్ కమిషనును నియమించిన చాలునని, డాక్టరు మూంజీగారు పలుకుట చోద్యముగ నున్నది. రాబోవు స్వరాజ్యపక్ష సభలో తీవ్రపర్య జరుగవచ్చును. డాక్టరు మూంజీగారు మంత్రివర్గపు నాకమించుట కిష్టము జూపుచున్నట్లు తెలిసియేయున్నను, బర్క్లెహ్ డ్యూ ప్రభువుగారి ప్రసంగము వారి నట్టితలంపునుండి మరలించవలసి యుండెను. కాని అటుల జరుగదయ్యెను. జమ్నా దాసుమహతాగారు కేరొకసలహా నిచ్చుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వము క్రింద శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు తరుణ మాసన్నమయ్యెనని వీరితలంపు. శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు, మహాత్మునిపరతు లెవ్వియో తెలిసియే యున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమము చురుకుగ జరుగుచున్నగాని, మహాత్ము డిందుకు సంకల్పించడు. జాతీయసభ్యులు బలపడినగాని, మహాత్ముడు ముందుకు బోజాలడు. మహాత్ముని యవదేశములను నిరాకరించి, అతనిని నాయకత్వము వహించవలయునని కోరుట పాడిగాదు. మహాత్మునకును, దేశబంధు దాసుగారికిని, గ్రామ పునర్నిర్మాణ మత్యంతప్రియ మగు విషయము. దీనిని చేపట్టి నిర్వహించవలయు నని, మహాత్ము డిప్పుడు హెచ్చరించుచున్నాడు. ప్రజాశక్తి బలపడినగాని, ఆంగ్లప్రముఖులు వారికోర్కెలను సఫలపరుపజాలరు. బర్క్లెహ్ డ్యూ ప్రభువుగారిని నిందించి ప్రయోజనములేదు. కన్సర్వేటివునాయకు లింత కన్నను ఉదారముగ ప్రవర్తితురని ఎవరును ఊహించియుండరు. ఆలివియరు ప్రభువుగారు సయితము, బర్క్లెహ్ డ్యూ ప్రభువుగారితో నేకీభవించియుండ, వెడ్జిపుడ్డుగారుగూడ మిక్కిలి సంతసించియుండ, లేబరుపక్షమువా రెక్కువ విశాలభావము జూపెదరని తలంచుట వర్ధము. హిందూదేశము విషయమున దాదాపుగ నన్నిపక్షముల వారును ఒక్కరీతిగ మెలగుచున్నారనుట అతిశయోక్తిగాదు. తమ గమ్యస్థానము స్వపరిపాలనముగాని, సుపరిపాలనము గాదని, వెడ్జిపుడ్డుగారు కామన్సునభలో బలికినపుడు, కన్సర్వేటివు మంత్రులు నవ్విరట. ఇం దాశ్చర్యమేమియు లేదు. లేబరుపక్షమువారు మాత్రము స్వపరిపాలనాభివృద్ధి కేమాత్రము తోడ్పడిరి? ప్రజల స్వప్రయత్నబలము వృద్ధియగుచో, బర్క్లెహ్ డ్యూ ప్రభువు ప్రసంగము వేరువిధముగ నుండి తీరును. కన్సర్వేటివు లయినను, ప్రజలకోర్కెల దీర్చుటకు వెనుదీయరు. అకాలీలవలెనే, భారతీయు లందరును మనోరథసిద్ధి గాంచగలరు. ప్రస్తుత సమయమున, భారతీయుల కర్తవ్యము స్వగర్వానుష్ఠానము తప్ప వేరుగాదు.

శాసనమా?

సహాయనిరాకరణము హిందూ దేశమున కొక శాసనమని వెడ్జిపుడ్డుగారు నుడువుచు, అసహాయోద్యమమును ప్రతిఘటించినందులకు దాసు

గారి ధైర్యము సంతయు ప్రశంసించిరి. అసహాయము దేశమునకు మితిలేని లాభము గలిగించెననుట నిర్వివాదాంశము. వెడ్జిపుడ్డుగారి కీవిషయము గోచరింపక బోవచ్చును. ప్రజాశక్తిని వృద్ధిజేయుటకేమి, ఆత్మవిశ్వాసమును బలపరచుటకేమి, భారత భూమికి ప్రత్యేకసందేశము గలదని ప్రపంచమునకు తెలుపుటకేమి, హిందూదేశప్రతిష్ఠ యినుమడించుటకేమి, అసహాయోద్యమముతోడ్పడినంతగ నిదివరకే యుద్యమమును తోడ్పడియుండలేదు. ఆ విషయమటుండ, దాసుగారు అసహాయోద్యమమును ప్రతిఘటించిరా? ఈసంగతియు సత్యము గాదు. వెడ్జిపుడ్డుగారు నాగపురపు కాంగ్రెసుసభకు వచ్చియుండిరి. అసహాయతీర్మానమును ప్రతిపాదించిన వారు, దాసుగారే యని, వీరు మరచిరా? మహాత్ముని నిర్బంధానంతరము దాసుగారు శాసనసభా బహిష్కారమును తొలగించ గోరినసంగతి నిజమే. వారి యుద్దేశ్యమేమి? శాసనసభలకు వెలుపల వలెనే, లోపలగూడ అసహాయపద్ధతిని కొనసాగించుటయే, వారి ప్రధానోద్దేశ్యము. స్వరాజ్యపక్షపు ఉద్దేశ్యము నెఱవేఱెనా లేదా యను విషయము వేరు. దాసుగారి తలంపునుగూర్చి విచారముగ పలుకుట, వెడ్జిపుడ్డువంటి బాధ్యతగల నాయకునికి పాడి గానేరదు.

బొంబాయి : మద్యపాన నిషేధము

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు మద్యపాన నిషేధమును తమ గమ్యస్థానమని చెలిపినపుడు, కొంత సంతృప్తి గలిగెను. కాని, ఆదర్శమునుత్పరలో సఫలపరుపబూనుకొనలేదని, దక్కనుసభవారికి ప్రభుత్వమువారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరముబట్టి గ్రహించవచ్చును. ఇది సంవత్సరములలో, మద్యపాన నిషేధమును పూర్తిజేయుట అసంభవ మనియు, కాలనిర్ణయమును సూచించుటకయినను సాధ్యపడదనియు, బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు దెలుపుట చిత్రము. ఆచరణలోనికి రాని ఆశయములవలన నేమి ప్రయోజనముండును? స్వరాజ్యమునకువలె, మద్యపాన నిషేధమునకు సయితము కాలపరిమితిని సూచింపవీలు లేనిచో, దేశమునందు నిరాశ గలుగకమానదు. లోకలుఆష్టను అనగ, కల్లంగడులను ప్రజలు వలదనిన చోటుల నుంచుకుండుట కయినను, కాలపరిమితిని నిర్ణయింప వీలు లేదట. లోకలు ఆష్టను స్వల్ప సంస్కరణము. ఈ సంస్కరణమును వెంటనే ప్రసించుటకయినను వీలులేనియెడల, బొంబాయి ప్రభుత్వప్రకటనము కాగితముపై నిలిచి యుండునుగాని, అమలులోనికి రానేరదు.

మోస్తాకుటుంబములు! అండమాను ప్రవాసము

మోస్తా ఖియిదీలతోపాటు వారి కుటుంబములనుగూడ అండమాను దీవులకు పంపుట పాడిగాదని, మహమ్మదీయనాయకులు ప్రభుత్వమునకు గావించిన విన్నపమును నిరాకరింప వీలులేదు. అండమాను దీవులు వాసయోగ్యములు గావని, జయిలు కమిటీవా రిదివరకే తెలిపియుండిరి. అండమానుప్రవాసము నాపివేయవలయుననివారుసూచించిరి. అండమానుదీవులు, మన్యజ్వరపురత మగుటచే, ఖియిదీలు పలుబాధల పడుచుండురు. వారికుటుంబముల కెట్టిబాధ గలుగునో యూహింపవచ్చును. కఠిననేరముల గావించినవారిమధ్యకు స్త్రీలను

పంపుటవలన, అవినీతి వ్యాపించుట సహజము. స్త్రీలు సయితము తమజీవనముకొరకు సంపాదించవలసియున్నపుడు, విచారిత్రాస్థి ప్రబలకమానదు. అండమానుదీవుల ప్రజలు అనాగరికులు. వారి మధ్యకు స్త్రీలను శిశువులనుపంపుట అపాయకరము. ఇదివరకే మోస్తా కుటుంబములు కొన్ని పయనమై పోయెను. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు దూరమాలోచించుట యుక్తము.

ప్లేటు కొన్నిలు ఎన్నిక

దా|| యు. రామరావుగారు ఓటరుల నుద్దేశించి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

ప్లేటు కొన్నిలునకు జనరలు ఎన్నికలు ఆగస్టు మాసానంతరము ప్రారంభమగును. మదరాసు రాష్ట్రము లోనున్న నాల్గు మహమ్మదీయేతర నియోజక వర్గములలో, నొక దానికి నన్ను అభ్యర్థిగ స్వరాజ్యపక్షమువారు నిలిపిరి.

ఇండియన్ నేషనలు కాంగ్రెసునందు 1928 సం|| స్వరాజ్యపక్షము స్థాపించబడి నప్పటినుండి నేను అందు చేరియున్నాను. మదరాసు శాసనసభలోను బయటనుగూడ ఆపత్తి ని బంధనలనే అనుసరించుచున్నాను. నేను ఇరువది ఐదేండ్లనుండి రాజకీయములందు పాల్గొనుచున్నాను. పూర్వము చట్టముక్రింద మదరాసు కాల్సొరేషను కమిషనరుగను, మదరాసు మెడికలు కాన్సిలు సభ్యునిగను, వైద్యమాస పత్రికయన అంటి సెప్టి కు అధిపతిగను, మదరాసు అంబు లెన్సుకోరు సన్ఘాపకునిగను ప్రజలలో ఆరోగ్యవిషయముల జ్ఞానాభివృద్ధి కలిగించు 'మోల్ట్' అను నాల్గుభాషలలో ప్రకటింపబడు మాసపత్రిక సంపాదకునిగను, సెనేటు సభ్యునిగను మదరాసు శాసనసభలో రెండుసార్లు సభ్యునిగను, ఉండి యేదో రీతి ప్రజాసేవ జేయుచుంటిని గావున తిరిగి అభ్యర్థిగ నిలుచుటకు హక్కు గలదనుకొనుచున్నాను. భారతశాసనసభలో వైద్యవృత్తికి సంకల్పి కరమగు ప్రాతినిధ్యములేదు. నేను ప్లేటుకొన్నిలు సభ్యత్వము కోరుటకు యిది వేరొక కారణము.

కావున నన్ను ఎన్నుకొనినచో హృదయ పూర్వకముగ దేశసేవ జేయగలనని నమ్ముచుగ తెప్పగలను.

వర్షపాతము

సిద్ధా, జూలై 10:—బొంబాయిగూహులకున కుత్తరమందు నాయుభారము తిరిగిపావుల అధికమగుచున్నది. ఈకాన్యండియా, గంగామైదానము, దేశపు మధ్యభాగములందును వర్షపాతము బలమగుచున్నది.

బర్మా, ఆస్సాము, బెంగాలు, ఉత్తరప్రదేశ్, ఛోటా నాగపురం, సంయుక్తపరగణాలు, మధ్యయిండియా, మధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము, మళియాళములందు సర్వసాధారణముగ వర్షము గురిపెను. బీహారు, తూర్పు, ఉత్తర పంజాబు, మధ్యయిండియా, పశ్చిమ మధ్యరాష్ట్రములు, ఉత్తర హైదరాబాదు, కూర్గు, ఉత్తరమదరాసు తీరములం దచ్చటచ్చట వర్షము గురిపెను. కాశ్మీరము, బొంబాయి, దక్కను, దక్షిణ హైదరాబాదులందు స్వల్పముగ వాన గురిపెను.

క్యాప్ట 4, రంగూను 2, బెన్గళు 3, అక్కాబ్, భానో, జాల్మిగిరి 1½, డింజపూరు 2, సంబల్ పురం 4, నలుటనగంజి 1½, ధైబాసా, ఔనిరాసా, లక్నూపురం 2, బారిల్లి 1½, మన్సూర్ 3, సిద్ధా, ముర్రిసాగర్ 1, జబల్ పురం, రైపురం 5, మార్బుగోవా 1½, నైజాంబాదు 3½, మెర్కూరాలండు 1 అం సుళము వర్షము గురిపెను.

మాచన:— ఉత్తరప్రదేశ్ నందును పంజాబునందును వర్ష మధికముగ గురియవచ్చును. (అ. ప్రె.)

కోతుల నెగుమతి జేసినందుకు శిక్ష

ఆల్లాబాదు, జూలై 10:—సుల్తానుజీ హృతాకుకు కోతుల నెగుమతి చేసినందుకు ఇండియన్ పీసలుకోర్టు 290 సెక్సును క్రింద శిక్షింపబడి ధామారు గంగాసింహును యితరులను పెట్టుకున్న రివిజనుదరఖాస్తునుఆల్లాబాదు హైకోర్టులో న్యాయమూర్తి బెన్గళి గా రంగీకరించిరి. హృతాకుకులో అధివరకే చాలకోతులు గలననియు అనిచేయుచున్న గల్లంతు చాలనట్లుగా మద్దాయి ఉన్న మొత్తమునకు విదారురెట్టు ఎక్కువ కోతులను దిగుమతి చేసెననియు ప్రాసిక్యూషనువాదము. (అ. ప్రె.)

భారతదేశపు భవిష్యత్తు

పరిపాలనానిర్మాణసంస్కరణము గోరుట

బర్మను హెడు ప్రకటనము

కామన్సునభిలో న్నప్తపడుట

కార్మిక విమర్శనము

లండను, జూలై 9:— కామన్సునభిలో భారత కార్యాలయపు అంచనాలనుగూర్చి చర్చ జరుగు సంవత్సరమున వెజ్టివుడ్డు గారు బర్మను హెడు ప్రభు ప్రకటన మంత ముఖ్యమైనది యందు సభలలోను ఒక్కసారి యేల జేయలేదని ఆక్షేపించిరి.

కార్మికపక్షము భారతదేశమునకు ప్రజానియుక్త స్వపరిపాలనము నచ్చనుటల జేయగోరినది ఇదివరలో భారతదేశమును బాగా పరిపాలించుటలేదని గాక స్వాతంత్ర్యము ఆర్జున గౌరవమునైన గాని మానవాళి యేర్పడెనైన అభివృద్ధిని గాంచజాలరని లెలించి యని ఆయన చెప్పెను. వారు దోచించి నది మంచి ప్రభుత్వముగాక స్వపరిపాలనము. (మంత్రీ పక్షము నవ్వు) ఇంతవరకు ఒక మాట్లాడు మరయొకని పాలింపదగిన మంచి వాడెవడును పుట్టియుండలేదని వారి నమృతము. అసహ యోధ్యమును భారతదేశమునకు ప్రత్యేకాయముగ వచ్చిబడెనని బర్మను హెడు ప్రభువు జెప్పినదానితో ఆయన దోషభింపెను. ఒక్క పక్షముననే గాక ఉభయయులలోను సహకారభావ ముపట్టినవలెనని ఆయన కోరెను.

అసహాయోధ్యమునకు ప్రతిహేళముగ ధైర్యముతో నిలచినందులకు వెజ్టివుడ్డుగారు బాగుగారి నభినందించిరి.

మజ్జిమను కమిటీమెబర్లతో మైనారిటీ నివేదికలు ద్వంద్వ విధానము పనిజేయుటలని నివేదించినటుల ఆయన యభిప్రాయమున తెల్పెను. కాని మెబర్లతో నివేదికములో ద్వంద్వ విధానమును గూర్చి చెప్పినది. ఏమాత్రమును ఉత్సాహకరముగ లేదు. బర్మను హెడు ప్రభువు ఉపన్యాసములో భారతవా యకులను యేదైన ఒక నిర్మాణమును నిర్వహణజేయగోరిన విషయ ము ముఖ్యమైనదనియు, కార్మికపక్షమును ఆపద్ధతినే కొనసా గించెడివారనియు ఆయన జెప్పెను.

భారతవాదయులతో నేమైన సభి జేసికొనునెడల వారి అభిప్రాయములను కాగితముమీద బెట్టుట వాంఛనీయమని కర్నలు వెజ్టివుడ్డుగారు జెప్పినదగిరి. భారతదేశమునుగూర్చిన చర్చకు, దాట్లకు, చెపాంటుగారి టెల్లములముగావచ్చునని ఆయన లెలంచెను. బర్మను హెడు ప్రభువు గావించిన మూడవ చాల విశాలముగనున్నదనియు, యామాటలకు భారత కార్యాలయ మంగీరించెనా యని ఆశ్చర్యముగనున్నదనియు, లేదా యితర కార్యలోన్యోగలకున్న బర్మను హెడు ప్రభువు యొక్కన బట్టుదలతో నుండెనా యనియు గోచరుచున్నదని ఆయన చెల్పెను. భారతీయులు తమ కేమికావలయునో చెప్పనికే వారికి సహాయముజేయుట సాధ్యముగాదని ఆయన చెప్పెను. ప్రభుత్వ నిర్మాణమునందు నియోజక వర్గము నెక్కువ జేయుటయు, జాతిప్రాతినిధ్యమును తీసివేయుటయు ద్వంద్వ విధానము భారతదేశములో పనిజేయవలెనన్న ముఖ్యములగు గాన్పించుచున్నది.

కార్మికపరిశితుల అభివృద్ధి

భారతదేశములో వర్తకసంఘములకై యింకను యొక్క ధవిశాలమున కాసమములు గావలెనని కర్నలు వెజ్టివుడ్డుగారు కోరుచు ప్రపంచములో నెల్ల ఒక్క భారతదేశములోనే నేలకొంద గనులలో 80 వేలమంది స్త్రీలు వారమునకు 84గంటలు పనిజేయుచుండెదనియు, దానిని ఆపివేయవలెననియు జెప్పిరి.

(కార్మికపక్షము)

స్వపరిపాలనము ననుభవించుచున్న దేశమునకు కాసనము జేయుచున్నటుల కర్నలు వెజ్టివుడ్డు గోరుచున్నా రా యేమిటని సర్ చార్లెస్ మెసెనగారు అడిగిరి.

కర్నల్ వెజ్టివుడ్డు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భారతదేశమే స్వపరిపాలనము ననుభవించు దేశమైనయెడల ఆగర్చ జరుగనిదే యని చెప్పెను.

అంతట నొకను ఉపన్యసించుచు జపాను వా పి యుట ను సంధిని ఒప్పుకొన్నయెడల ప్రాచ్యదేశమున కార్మిక పరిశితుల నభివృద్ధిజేయుట చాలసులభమని చెప్పి యావిషయమున

గ్రేటు బ్రిటను లోడ్వడవలెగాని యేమాత్రము నాటంకముగ నుండరాదని చెప్పెను. గ్రేటు బ్రిటను ఉత్పత్తికెటుల భంగము గల్గిననుభారతదేశములో కార్మికుల ప్రమాణము నెక్కువజేయవలె నని వారు కోరుచున్నారు. భారతీయుని సోదరుడుగ వారు భావించుటచేత ఆయనపోషణమునకుగూడ బాధ్యతగల్గియున్నారు.

(కార్మికపక్షము)

ఒక అడుగు ముందుకు పోవలెను

సర్ ఆల్ఫ్రెడు మాండుగారు ప్రసంగించుచు మజ్జిమను కమిటీ నివేదికములన ద్వంద్వవిధానమునందలి లోపములు దెలిసెననియు, యంతకన్న యొక్కన సమరసముగ పనిజేయు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమును నియమింపగూడదాయని యాలోచింపదగిన కాలము వచ్చెననియుచెల్పిరి. భారతీయులు ఒక ప్రభుత్వనిర్మాణమును తయారుజేయవచ్చునని బర్మను హెడు ప్రభువు కోరినది యుక్తముగ నున్నదని ఆయన చెప్పెను. ప్రభుత్వమునందే పక్షమువారుగాని భారతప్రభుత్వశాసన ము నుండి వెనుకకు పోరనియు అన్ని పక్షములును కొన్ని అడుగులు ముందుకు పోవుటకే అంగీకరించుచున్నవనియు బర్మను హెడు ప్రభు ప్రసంగమునబట్టి తెలియుచున్నదని ఆయన చెప్పెను. ఈ ఉపన్యాస ఫలితముగ భారత దేశములోని విశేషములు యొక్కన మిత్ర భావముతో పనిజేయవచ్చునని ఆయన లెలంచెను.

రెయిల్వేనిర్మాణాభివృద్ధి

గ్రేటు బ్రిటనులో ఇనుము ఉక్కు వర్తకములు బాగా సాగునటులజేసి పనిలేనివారికి పని దొరుకునటుల జేయుటకై భారత దేశములో క్రొత్త రెయిల్వేలను నిర్మించుటకుగాను ఆర్థిత్తుకమిటీ సలహా నాచరణలో బెట్టవలసినదిగ జి. పిచ్చరు గారు కోరిరి. బొంబాయి జట్టలమిల్లులకు పోటీగ జపాను వచ్చుటను ఆయన చెప్పి, లాంకమైరును బొంబాయియు రాజ్ జేసి కొని లాంకమైరుకు కొంత భాగము వర్తకమును బొంబాయి మిల్లులకు మరియొక భాగమును ఉండునటుల జేయవలెనని ఆయన సూచించెను.

భారతదేశములో కార్మికపరిశితులను పూర్తిగ విచారింపవలెనని కార్మికసభ్యుడు జాన్సను గారు కోరిరి. వాపింపుటను సంధి మరతులను నిజముగా పూర్తిగ ననుసరించుచున్నది ప్రపంచములో నెల్ల భారతదేశ మొక్కటియే యని ఆయన చెప్పెను.

సర్ ఫ్రాంకు నెల్సనుగారు ఇండియాలో జపాను పోటీనిగూర్చి చెప్పుచు భారతదేశపు బట్టల పరిశ్రమ చాల ఉపద్రవస్థిలో నున్నదనియు, జపానుపోటీవలన ఇండియాలో బట్టల మరల ససలే కట్టివేయవలసియుండు ననియు జెప్పిరి.

ఎక్వైజిషన్సు నూటికి 831.2 ను తీసివేయవలెననియు, భారతదేశమునకు త్వరలోనే పోనున్న మారకవిచారణసంఘము ముందు అమెరికాకు బోవలెననియు ఆయన సూచించెను.

ద్వంద్వవిధానము దుస్సాధ్యము గాదు

భారత ప్రభుత్వశాసనమును బాగుగా పరీక్షింపలేదని హెచ్. ఫీమరుగారు వాదించిరి.

చెన్నపురియు ఇతర రాష్ట్రములు కొన్నియు జూడ ద్వంద్వవిధానము దుస్సాధ్యము గాదని దెలియుచున్నదనియు, ఒకవేళ భగ్గు మైనయెడల దానికి కారణము అందులకు కనిపెట్టుకొనియున్న భారతరాజకీయవేత్తలే యనియు ఆయనచెప్పెను.

వింటర్ను ప్రభుని ప్రత్యుత్తరము

వింటర్ను ప్రభువు యీ చర్చకుంతకును ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు కర్నలు వెజ్టివుడ్డు ఉపన్యాసము చాల రుచ్యముగ నున్నదనిచెప్పి, బర్మను హెడు ప్రభువు నూతనప్రభుత్వనిర్మాణమునకై సూచనలను దెలుపవలసి నదిగ కోరిరిని అచ్చటన్నట వివరించుటలకు సరియైనదిగావని యు, బర్మను హెడు ఆవిధముగ నేమియు జెప్పలేదనియు జెప్పి

రి. ఆయన చెప్పినది, ప్రస్తుతము కాసనము ప్రకారమున్న ప్రభుత్వవిధానమును యొప్పటికైనను సంస్కరింపవలసినదేయనియు, అయితే యీలోపల భారతీయులే తమదేశములో నందరు నంగీకరించినటువంటి ఒక నిర్మాణమును తయారుజేసి దెల్పునెడల దానినిగూర్చి తరుణము వచ్చినపుడు భారతప్రభుత్వము వాయను, మంత్రవర్గమును రాయలకుమిషనును జాగ్రత్తగ ఆలోచించువని మాత్రమే బర్మను హెడు ప్రభువు ఫలానిమాదన లని యేమియు ప్రత్యేకముగ జెప్పక మిత్రముమీద నూచనలని చెప్పెను.

బర్మను హెడు ప్రభువు ద్వంద్వవిధానము పనిజేసిన విధమునుగూర్చి గావించిన యువంతముపై కొంత అపాహు లచ్చటచ్చట గల్గినటులనున్నదని వివర్తన ప్రభువు జెప్పెను, ప్రస్తుత స్థితిగతులను బర్మను హెడు ప్రభువు వివరించినప్పుడు ఈవిధానము సరళముగ పనిజేయలేదనియు, అయితే ద్వంద్వవిధానము జయముగాంచెనా అపజయముగాంచెనా యని నిర్ణయించుటలోను పరిపాలనము జయముగాంచెనా అపజయముగాంచెనా యని నిర్ణయించుటలోను జాగ్రత్తగ నుండవలెనని తెల్పెను. రాష్ట్రములందు ద్వంద్వవిధానము తన్ని ర్మాతలు చలించినంతగ జయముగాంచలేదు. కాని అయ్యది కొంతవర కపజయము గాంచినందువలన పరిపాలనము పూర్తిగ నపజయము గాంచెనని చెప్ప వీలులేదు. ద్వంద్వ విధానము వలన రాష్ట్రములందు పరిపాలనము భగ్గు మయ్యెనని చెప్పబ సత్తముగాదు. ఏరాష్ట్రమునందుగాని పరిపాలనము భగ్గుము గాలేదు.

బెంగాలులో నూతనప్రభుత్వనిర్మాణమునందు ప్రజలు పాల్గొనకున్నను పరిపాలనము సరళముగనే జరిగిపోవుచున్నదనుటకు నిదర్శనముగ మొన్న నీమధ్య జరిగిన మహమ్మదీయుల పండుగసమయమున నేర్పడెనైన అల్లరులు లేకుండ శాంతిముగ జరుగుటయే గాన్పించుచున్నది. ఎప్పుడేమి జరుగునోయని యన్నింటికిని అధికారులు నివారణోపాయముల జేయుటవలన అంతయును చక్కగ జరిగిపోవుచున్నది.

వింటర్ను ప్రభు వింకను ఉపన్యసించుచు భారతప్రభుత్వ ఆర్థికవిచారణసంఘ నివేదికమును బట్టి చూచిన నింకను యావిచారణ ప్రత్యేకముగ నెక్కువగ జేయవలసిన అవసరముండవచ్చునని దెల్పెను.

వింటర్ను ప్రభువు శ్రీమిషనుగూర్చి చెప్పును మెక్సికోలు సర్వీసు పునర్నిర్మాణముగూర్చి చెప్పుచు నేమియు నిర్ణయింపలేదనియు వట్టి సర్వీసు కమిషను నియామక విషయము చాల దూరము అభివృద్ధియొందెననియు దెల్పెను. త్వరలోనే యీవిషయమై ప్రకటించుటకు వీలుగావచ్చును. సర్వీసులనుగూర్చి లీసంఘమువారు గావించిన నివేదికము తృప్తికరముగ నుండెననియు తృప్తియొక్కనయ్యెననియు జెప్పిరి. సివిలు సర్వీసులోనికి బ్రిటిషు ప్రత్యేక సంఖ్య యొక్కననుట తృప్తికరముగ నున్నది.

మాడు సంవత్సరముల నుండియును భారత సైనిక పరిస్థితు లభివృద్ధి గాంచెనా వాయవ్య పరగణాలయము చాలవరకు శాంతి చేకూరినది. 1922 లో భారతప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఆవిధానమున కంగీకరించి జయప్రసముగ పనిచేసినందులకు ఇంగ్లాండు ఇండియా ప్రజలు కృతజ్ఞతను దెలుపవలసియున్నవి.

దేశాంతర పరిస్థితులగూడ చాలవర కభివృద్ధిగాంచెను ఆర్థికపరిస్థితులు తృప్తికరముగ నున్నవి.

ఆక్స్ ఫర్డు రెయిల్వే కమిటీ గావించిన ముఖ్యము సలహాలు ఆచరణలో బెట్టబడెను.

సర్వక పరిస్థితులు చాలవరకు తృప్తికరముగ నున్నవి. కాని బట్టల పరిశ్రమ మాత్రము తీవ్రముగనున్నది, దీనికి కారణము జపానుపోటీ యనియు, మరి యితరకారణములుగూడ గలవనియు భారత ప్రభుత్వమువారు సులభముగా ఒప్పుకొనలేదు.

పారిశ్రామికశాసనములందు ఆసియాఖండములోని దేశములకు భారతదేశమే దారి జూపెనని వింటర్ను ప్రభువు గట్టి జెప్పెను.

భారతదేశపు సాంఘికశాసనములకు ఇంగ్లాండులోని మానవ బాధ్యులమని జాన్సనుగారు తెల్పిన వాదమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు బొంబాయి పత్రిక కొక దానిని వ్రాయుచు కర్నలు వెజ్టివుడ్డు భారత శాసనసభలు కార్యరూపముగ పనిజేయుచున్నవనియు, భారత జాతీయవాదు లా విషయమును దెలిసికొని ఆవిధముగ పనిజేసిన బాగుండుననియు దెల్పిన విషయములనే వింటర్ను ప్రభువు తెల్పెను. భారత శాసనసభలలోని సభ్యులు ప్రభుత్వమునకు లోడ్వడుటచేతనే సాంఘిక శాసనములు జరుగుచుండెనని ఆయన తెల్పెను.

వింటర్ ప్రభుత్వ ముగియుచు బ్రిటన్ ఇండియాకు పోయినప్పటి నుండియును వారికి సభ్యత్వము జేయుచుండెననియు, నేటికి లోకముక అల్లరి కలిగిననియు తెప్పెను. భారతదేశములో జేయుచుండెను. అట్లు చలించుట బ్రిటిషు నీతివిధానముల కపార్థములు గల్గించుటయగును. ఇన్ని కౌట బ్రిటన్ నుండియు బ్రిటిషు నీతివిధానములు రెండును భిన్నమార్గముల బోలేదు. (హర్షము)

సర్వత్రా ప్రతిఘటనము

భారతదేశములో ప్రభుత్వమునా రనుసరించు నిరంకుశాధికారము నంతట సర్వత్రాగాను ఖండించిరి. ఆయన మాట్లాడునప్పుడు 40 మంది సభ్యులు లేరని ఒక కన్సర్వేటివు సభ్యుడు నూచించెను. అప్పుడు సభ్యులను లెక్కపెట్టిరి. కావలసినంత మంది సభ్యులు లోపలికివచ్చిరి గాని మరల వెంటనే వెడలిపోయిరి.

కమిషను నియమించవలెను

హోమియోగారు (కార్మిక సభ్యుడు) ప్రభుత్వ నిర్మాణమున గూర్చి విచారించుటకు 1926 లోనో 1927 లోనో కమిషను నియమించి ఒక నుంచి నిర్ణయమును గాంచుటకు పిలువ నుండునటుల జేయవలెనని కోరెను.

సర్ రిచార్డు లూయీగారు రాయలు ఆర్మీ మెడికలు ఉద్యోగులను ఇండియాను మెడికలు సర్వీసును యేకము జేయవలసిన కాలము వచ్చినదని నూచించెను. మెడికలు సర్వీసును ఆ కాభాపాలనమును క్రొత్తక్రొత్త రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను, అనుభవములేని భారత మంత్రులను వదలివేయరాదని ఆయన హెచ్చరించెను.

బర్మెను హెడ్ ప్రభుత్వకు అభివృద్ధి యన్న యిష్టము లేనివాడనియు, మాట్లాడనియు, ప్రజాప్రభుత్వ విముఖుడనియు ఇ. భర్తిలుగారు వర్ణించి, భారతదేశ స్వతంత్రతను గూర్చి ఉదారతతో బర్మెను దానిపై అభిప్రాయమును చెల్పుచు ప్రభుత్వలసభలో బర్మెను హెడ్ గావించిన ప్రసంగముకన్న దాసుగారితో గావించిన రాయబారముల పివస నుపన్యాసములు దారితను చెల్పుచు వని చెప్పెను.

కార్మికులకు ప్రతిబంధకము

రాష్ట్రమార్కెట్ల గారు బర్మెను హెడ్ ప్రసంగము జరిగినపుడు ప్రభుత్వమువారు గ్రేటు బ్రిటనుకును ఇండియాకును మధ్య సమన్వయభావముతో ప్రసరించెద రని తెలపినటుల జెప్పిరి. వారు చెప్పిన మాటలను వింటప్పుడు ప్రభుత్వ కొంతవరకు సంస్కరించిరి. ఆయనను యేనైన సకారణములను విధానముల చెప్పినపుడు ప్రభుత్వమువారు వినుటకు సిద్ధముగ నుండురని వింటప్పుడు ప్రభుత్వ జావగ్గుదురని ఆయన తెలపెను. భారత కార్మికులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నొసంగనటుల సంస్కరణములను ప్రభుత్వమువారు త్వరలో మార్చదరని ఆయన తెలపెను. కార్మికపక్షమునా రధికారములో నున్నపుడు భారతదేశములో అసహాయవాదులు జేసిన కృత్యములు ఘోరనాశకములుగ నుండి, తాము జేయవలసిన పనులను జేయనీకుండ ఆటంకముగ నుండిరని ఆయన గట్టిగ జెప్పెను.

ఇండియా కామన్వెల్త్ బిల్లు సంపూర్ణాకృతి గాంచలేదనియు, అట్లు చిత్తు తయారజేసినవారికి భారతదేశ తేనుమే హ్యూయనున దుండెననియు, భారతదేశము బ్రిటిషు కామన్వెల్త్లో స్వతంత్రముగ నుండుట మాయుద్దేశ్యమని భావించినవారు యీబిల్లు తయారజేసినవారియెడ కృతజ్ఞతతో నుండవలెననియు ఆయన చెప్పెను.

ప్రత్యేక కార్మిక ప్రాతినిధ్యము

వింటర్ ప్రభుత్వ ప్రభుత్వ తరమున భారతదేశము ప్రత్యేక కార్మిక ప్రాతినిధ్య విషయము మున్ముందు విచారించవలసినదని చెప్పెను. ప్రభుత్వ నిర్మాణము గూర్చి మాచనలను గోరుచు తాను జెప్పిన దానికిని బర్మెను హెడ్ జెప్పిన దానికిని భేదమేమియులేదని ఆయన నొక్కి చెప్పెను. భారతదేశమునుండి వచ్చిన నూచనలను నిర్ణీతకాలమునకు ఆయా అధికారులు తగినవిధమున ఆలోచించెద రని తెలుపబడెను. ఉభయములను సద్భావముతో నుండవలెనని కోరుచు ఆయన ముగించెను.

ఇటలీ మంత్రవర్గము

ఇద్దరు క్రొత్త మంత్రులు

రోము, జూలై 9:—ఆర్థిక, న్యాయనిర్ణయ మంత్రులను సిగ్నూరు డిస్టి ఫెన్సి సిగ్నూరు డిపూవాగారు రాజీనామానీయగా వారిస్థానాని ట్రిపోలిలో గవర్నరుగ నుండి కాంటుమార్టిగారును, డెఫ్టబ్లీ డెల్టాబోగారును క్రమముగ నియమింపబడిరి.

ఇండియను సివిలు సర్వీసు

ప్రభుత్వలసభలో బిల్లు

కమిటీ సవరణలు

లండను, జూలై 9:— ప్రభుత్వల సభలో బిల్లును హెడ్ ప్రభుత్వ గారు ఇండియను సివిలు సర్వీసు బిల్లును బాయింటు కమిటీ గావించిన సవరణలను గూర్చి చర్చించుచు యిందువలన లాభమును బొందువారి సంఖ్యను ప్రచారమునకు క్లుప్త జేయవలెనని గావించిన నూచనలు బిల్లు విచారణమును మించి పోయినవని చెప్పెను. వానిని భారత ప్రభుత్వముగాని, భారత కార్యాలయముగాని బలపరపలేదనియు అవి ఆవరణ యోగ్యములు గావనియు ఆయన జెప్పెను. వానివలన వర్గవిభేదమైన గల్గును లేదా చాలవరకు ఆశీనగులను కాపనసభల అధికారమునుండి తొలగింపవలసియుండును. ఇందులన పోయే కష్టములకన్న యెక్కుడు కష్టములుగల్గును. కాబట్టి సభవారు వానిని తిరస్కరింపవలసినదిగ ఆయన కోరెను.

బాయింటు కమిటీ అభ్యుత్థులను మెట్టను ప్రభుత్వ గారు ఆనూచనల కారణములను వివరించిరి. ఈవిధానమునందు వర్గ విభేదాంత మెక్కడను లేదని ఆయన స్పష్టముగ చెప్పెను.

ఈలాభములను బొందువారి కెక్కుడు జూపించవలెనని గావించిన కమిటీ మొదటి సవరణకు 55 మంది ప్రతికూలముగ ను 29 మంది అనుకూలముగ నుండి త్రోసివేయబడెను. ఇకను దానితో సంబంధించిన సవరణలన్నియుగూడ నక్షే త్రోసివేయబడెను.

భారతమంత్ర నియమించిన ఆశీనర్లకువలెనే నాకోనోట బిల్లు జేతములు గల ఆశీనరులకు గూడ రక్షణమును వర్తింపజేయవలెనని కమిటీ గావించిన సవరణకు అది బిల్లు అంగీకరములలో లేదని ప్రతిఘటింపగా త్రోసివేయబడెను. కమిటీ చిత్తుసవరణలు కొన్ని అంగీకరింపబడిన పివస నాబిల్లు కమిటీవారిచే అంగీకరింపబడెను.

రాష్ట్రీయోద్యోగులకు రక్షణము

ఆంధ్రీలు ప్రభుత్వ గారు ఉపన్యసించుచు బర్మెను హెడ్ ప్రభుత్వ గారు రప్పించునట్లయినదానిలో రాష్ట్రీయోద్యోగుల కెట్టి రక్షణనొసంగనటుల చెల్పవలెననియు, అట్టిది లేకుండవారు మంచి నేపజేయుట సాధ్యముగావనియు చెప్పిరి. కమిటీవారు లోకమనువదలివేసిన వానిని పూర్తి జేయ ప్రయత్నము జేసి భారత మంత్రుల అధికరకు రక్షించుమనెన తరగతి ఉద్యోగులకే రక్షణమునుగూర్చి జెప్పిరి. కమిటీ సభ్యులను త్రోసివేయుటవలన సంస్కరణములను పనిజేయుచున్న రాష్ట్రీయోద్యోగులకు మంచి చెబుటలననియు ఇండియా సర్వీసులనా రందరును దీనిని ఆకాభంగముగ గవనించెదరనియు జెప్పిరి.

సిడెన్హాము ప్రభుత్వ, ఆంధ్రీలు ప్రభుత్వ అభిప్రాయములతో నేటిభరించి యీనూచనలను తిరస్కరించుటవలన భారతదేశములో నున్న తను లోటిపారుల విశ్వాసమును కోల్పోవుట యగునని తెల్పిరి.

పీలు ప్రభుత్వ, లోకమను నూచనలకన్న బర్మెను హెడ్ ప్రభుత్వ నూచనలు కొంచెము ముందుకు బోయెనని చెప్పిరి.

ఆవిషయం ప్రభుత్వ గారు కమిటీవేదికమును అందరును అంగీకరించినను యిదివరకు భేదాభిప్రాయములుగలవని చెప్పిరి. బర్మెను హెడ్ ప్రభుత్వను, భారత కార్యాలయమునాలో చతులును, ప్రభుత్వమును యిందున్న కన్వెన్యూషనులను బాగా ఆలోచించి నిర్ణయించినపుడు ప్రభుత్వలసభ ప్రభుత్వముకన్న యెక్కువ అభిమానముతో నుండవలసిన అవసరములేదని తెల్పిరి.

సోవియటు ప్రభుత్వము

పాక శాలలందు నిర్బంధ సైనికశిక్ష

లండను, జూలై 7:—సోవియటు ప్రభుత్వమువారు పాక శాలలలో నిర్బంధ సైనికశిక్షణమును ప్రవేశపెట్టి సైన్యముతో బాటు మాడ్చుటలను నిర్బంధముగ సంచారము జేయవలెనని క్రొత్త తీర్మానముజేసి రని 'టైముస్' రీగావిలేఖరి చెల్పుచున్నాడు.

మొరాకో సంగ్రామము

రిఫేయనుల దాడి

ఫ్రెంచి-స్పెయిను బడంబడిక

మాడ్రిడు, జూలై 9:—మొరాకో విషయమై సమాలో చు జేయుచున్న ఫ్రెంచి, స్పెయిను ప్రతినిధులు మొరాకోను గూర్చి రాజకీయ ప్రతినిధులందు స్థూల విషయములయందు నిర్ణయమునకు వచ్చిరి. వానిని పూర్తి జేయవలసిమాత్ర మున్నది. యం. మాల్టిగారు జూలై 11 వ తేదీ ఫ్రెంచి మంత్రుల సమావేశమునకై పారిసుకు బోయిరి.

మరతులు పంపుట

పారిసు, జూలై 9:— మాడ్రిడు సమాలో చనలు ముగియగానే ఫ్రెంచి-స్పెయిను సంధిపరతులు మొరాకోలో తెగలవా రందరకును కరపత్రముల ద్వారా పంచిపెట్టబడునని యం. పెయిన్లబిగారు ఫ్రెంచి మంత్రులవద్దనుకొని బట్టిరి. అట్లు కరీంగారితో చేసికొనవలసిన సంధియేమియు లేదు. సంధిపరతులన్నియును రిఫేయనులతోనే నడుపవలయును. వారికి ఫ్రెంచి-స్పెయిను సంధిపరతులు ఇప్పుడు యుద్ధములో చేరిన పక్షముల ద్వారా చెల్లపబడును.

టాజా రక్షణము

ఫేజా, జూలై 10:—టాజా పరిస్థితులు సులభముగనే యున్నవి. పట్టణమును రక్షించుటకు అన్నివిధముల ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

(ఆంధ్ర) ప్రత్యేక ప్రత్యేకతంతి

పారిసు, జూలై 10:—సైనిక పరిస్థితులలో మార్పుయియును జరిగినటుల తెలియలేదు. టాజా విడిదికి బోవుటను ఆటపాటులకై జేసినను, అట్లు కరీం ముఖ్యముగ ఫేజా ప్రదేశములోనే శక్తి సంతోష వినియోగించునటులనూచనలు గానించుచున్నవి. అట్లు కరీం పన్నాగములుమాడ యూరోపియను సిబ్బంది పనిజేయుట వలని ఫలితమే యిదియని ఫ్రెంచివారు చెల్పుచున్నారు.

ఫ్రాంసు-స్పెయిను సంధిపరతులను జూడ సుల్తాను ప్రభుత్వముక్రిందనేయం. పంపుటల రక్షియనలకు స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించినటుల తెలియచున్నది. ఈవరతులను చెల్పుటకు స్పెయిను లక్షాధికారి ఓడఖామందు యెవ్వటిల్లును, మేజరు అగ్విలరును అడిజరుకు వచ్చేవారను బోయెదరని సమ్మయిచ్చున్నారు. వాయువిమాన చర్యమును అట్లు కరీం తయారుజేయుచున్నటుల ఫేజావార్త చెల్పుచున్నది.

పాంగాయి అల్లరులు

జపాను అనుమానము

లండను, జూలై 9:— హాకో, కూక్ కాంగు, చింకాంగు, చుంకాంగు, కాంటుమలలో అల్లరులు జరిగినదానికి గట్టిగా అసమ్మతిని చెల్పుచు యోషిబారా వ్రాసినట్లును జపానీయుల ప్రాణములకు ఆస్తికిని నష్టము నల్లినయెడల విచారణ పూర్తియైనపుడు తత్పరిహారములను గోరునట్లును చెప్పినట్లు పెకింగు వార్త చెల్పుచున్నది.

బొంబులు వేయుట

హాకోంగు, జూలై 10:— బ్రిటిషు స్టీమర్లకు సరకులను సమైచేయు వైనాకంపెనీ ఆవరణముపై క్రొవటి రాత్రి బొంబులు పడెను. ఎవ్వరును చావలేదు. ఇది లేకున్న పరిస్థితులు కాంతముగనే యున్నవని చెప్పవచ్చును.

గవర్నరు సర్ రెకనాల్డ్ ప్రెస్టెగారు కాపనసభలో ను ప స స ి ం మ చు ప రి శ్ఠి తు లు చక్కగనే యుండెననియు, సమ్మెదారులు బుద్ధితెచ్చుకొనుచున్నారనియు, కాని యింకను కఠినమార్గముల నరయవలెననియు, సోవరిగ నున్న బురగుని ద్వీపాంతరవాసము లెప్పుడో పంపెదమనియు, భయంకరల పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవనియు చెప్పిరి.

ఫ్రెంచిమంత్రుల కమిషనులో నుండ తిరస్కరించుట

(ఆంధ్ర) ప్రత్యేక ప్రత్యేకతంతి

పెకింగు, జూలై 10:— పాంగై అల్లరులనుగూర్చి విచారించుటకు ఆమా దేశములచే నియమింపబడిన కమిషనులో ఫ్రెంచి మంత్రుల తన స్థానమునకు రాజీ నిచ్చెను. కారణము పాంగై ముగిసిపలు కాన్సులు అధికారమునుగూర్చి రాజ్యాంగ విషయక సంఘమునకును పాంగై ముగిసిపలు కాన్సులును భేదాభిప్రాయములు గల్గెను.

మారకము కరెన్సీల స్థితి

భారతదేశమున కనుకూలముగ ప్రస్తుతము లేదనియు, ప్రభుత్వము వెంటనే తత్ప్రయత్నములు సలుపవలయుననియు చక్రవర్తిగారి యుద్దేశ్యము.

కలవర, జూలై 7:—వంగరాష్ట్రవాతీయ వర్తక సంఘమున కుపాధ్యక్షుడును, వంగరాష్ట్రవాతీయ వాణిజ్యమున కధ్యక్షుడు నగు బి. చక్రవర్తిగారు, మారకము కరెన్సీలపై ప్రభుత్వము తీసుకొనిన చర్యలను అసహించుటకు ప్రచురణసంస్థ ప్రతినిధి పోయి యడుగగా నిట్లు వ్యక్తీకరించిరి. “నేనీవిషయమున చర్చించుటకు గొప్పప్రజ్ఞ గలవాడను కాను. అయినను ప్రభుత్వము ప్రభుత్వముగా ననుసరింపదగిన విషయములు కొన్ని గలవు. ప్రపంచములోని ప్రతిదేశమును మొదలు తనయాదాయ వ్యయములను సరిపెట్టుకొని పిమ్మట యుద్ధమునకు పూర్వమున్న స్థితికి రావలయునని కోరుచున్నది. భారతదేశమున కాసుధర 15 రూపాయలనుండి పదిరూపాయలకు నిర్ణయించునట్టి నిర్ణయము, భారతాభ్యుదయ మెంతమాత్రము మనసునందులేని విదేశీయులతో గూడిన స్వీయజేర్పింగుసంఘమువారి సలహాలన గలిగినది. వారిసలహాల లండనునగరమున చాలతొందరపడి చేయబడినవి. ఆసంఘముందు పనిచేసిన యొక్క భారతీయుడును ప్రత్యేక నివేదికను వ్రాయవలసివచ్చెను. కాని గతించిన కొలది సంవత్సరముల స్థితి గతులును ప్రత్యేక నివేదికలోని విషయము లేమిచి వనియు, దేశాభ్యుదయదాయకములనియు నిరూపించినవి. నివేదికను ప్రభుత్వము గ్రహించి పోవుట చాల విచారకరము. అదిగ్రహించుటకు నీవకుమ గలిగిన యార్థిక దర్శితత్వమేమిటి. దేశమునకు కొన్ని కొట్ల రూపాయల నష్టము రాకుండేది. రిసర్వు కాన్సిలు బిల్లుల నమ్ముట, మారకము రెండు పెన్సులు పెంచించుటయును గూడ ప్రభుత్వమునకు పరాజయము గలిగినది. కావున మతియొక ప్రభుత్వమునకు నావధతుల నెత్తివేసియుండురు. కాని యిచ్చట ప్రార్థనమేమన, భారతాభిప్రాయమున బాటింపవలసిన మర్యాదగా బాటింపదు. ఏవో కొన్ని పూర్వపు పద్ధతుల నంటబెట్టుకొందురు. తమ పరువు ప్రతిష్ఠలకొరకు దేవుల డెడరు. కాని సంస్కృతప్రభుత్వమున కది సరిపడిన మార్గము కాదు.

హైదరాబాద్ వ్యాపారస్థుల వాంఛ

హైదరాబాద్ వ్యాపారస్థుల కోరునదేమనగా 1920 లో శేర్షణుపరచిన నియమములను రద్దుచేయుట, యుద్ధమునకు పూర్వమున్న పద్ధతుల నమలులోనికి తెచ్చుటయును స్వల్పవిషయములు మాత్రము. ఇట్లుచేయుట యార్థికసామ్రాజ్యము సంపూర్ణముగ మార్చివేయుట కాజాలదు. గానివలన గొప్ప ప్రతిబంధకములును గలగవు. ఇంతవఱ కిట్టిమార్పులన ప్రాముఖ్యమును నార్థికసామ్రాజ్యముందు మార్పుగలుగనని బుద్ధిమంతులెవరును నూచించియుండలేదు. కావున రాష్ట్రము మారకసంఘపు ఏర్పాటులు లేకునటకు నీచక్రవర్తి నాపుట యనువిషయ మధారరహితమయినదియును, కొంతదుర్భాగ్యముతో గూడుకొన్నది యనచున్నది. ముఖ్యముగా దీని నిశ్చయము, గతించిన కొన్ని వత్సరములనుండి భారతమందలి వ్యాపార హైన్యమునుబట్టి భ్రువ పడుచున్నది. బుద్ధిమంతు లెవరు దానికి గారణము ప్రభుత్వమువలంబించుచున్న మారకము, కరెన్సీపద్ధతులననే గలిగిన పని యభిప్రాయపడుచున్నారు. గతించిన రెండువత్సరముల నుండియు, బహుభూమిపడుచున్న యార్థిక హైన్యత యుద్ధమునకు పూర్వము కాంతిదినములందు లేదు. ప్రస్తుతావస్థ వ్యాపారస్థులందు చాల అపనమ్మకమును గలిగించుచున్నది. కాక ప్రస్తుతము వ్యాపారస్థులు ప్రభుత్వమును వెంటనే యేతద్విషయమున క్రోధపించుటకు గోరుట మామూలు విషయమేయని ప్రాజ్ఞుడెవడు ననుమాలుగాదు. ఏలన వ్యాపారస్థులు పూర్తిగ ప్రభుత్వముపైననే యాధారపడియున్నారు. అర్థిక కష్టములను ముఖ్యముగా ప్రపంచమున కంతకును సంబంధించినవాటికి ప్రభుత్వమేమియు చేయలేనిమాట సత్యమే. కాని మతింక పాడుగాకుండ మాడవచ్చును. అదియే ప్రతివాగరికప్రభుత్వము యొక్క బాధ్యతయేయన్నది. ప్రస్తుత సమయమున వెంటనే సాహసించి కార్యము చేయవలయును. లేనియెడల చాల అపనమ్మకమునకు గారణమగును.

మారకపు సంఘ మవసరమా?

మారకపు సంఘము, ప్రైవిటుముల సాచరించిన నింకను మిగిలియున్న యనేక విశేషాంశములను చర్చించి నిశ్చయించుట నుండిన నా కెట్టి యభ్యంతరమును లేదు. భారతమందలి శేషరు కరెన్సీ యింపీరియలు బ్యాంకింగు కరెన్సీయింపట యింపీరియలు బ్యాంకింగు జాతీయముగ నొనర్చుట మొదలగు విషయములను చర్చించుట కా సంఘ మవసరమనిపడవచ్చును. ప్రస్తుతమును

మున వెంటనే కార్యము గావలయును. రీడింగ్ ప్రభుత్వ ప్రభుత్వమున వచ్చే శాసనసభా సమావేశమున ప్రభుత్వ కార్యచరణకు గడంగుదురని నమ్మకము. ఇంత సంఘనిర్మాణము భారతాభ్యుదయము మనసునందుండనట్టియు, స్వాభిమానపరులను విదేశీయులచే సంఘము నింపబడుట చాల యభ్యంతరమునది. ఒక్కవిదేశీయుడునుగ్గ మిగిలిన సంఘమునందు భారతీయులుగనే యుండవలయును. దానికి వెంటబడిరాజుగారు నూచించినటులు భారతీయుడే యభ్యుత్పాదకు నుండవలయును. మారకము, కరెన్సీలందును యభివ్యాసము రాజకీయసంబంధము కూడ కావచ్చును. కాని దేశమునందు ప్రస్తుతముది యభ్యుదయ దాయకముగాదు. ప్రపంచపరిస్థితుల ననుసరించి యార్థిక కనిబంధనలందు మార్పులు చేయునపుడు లేవనెత్తుటకు లెప్పనిసరి. దిన నాటకములు, ప్రభుత్వము తమస్వంతబాధ్యతపై చేయుట కంటే భారతప్రతినిధులనూచనల ననుసరించియుంటు మంచిది. భారతాభ్యుదయమే మనసునందుకొని పనిచేయు ప్రతినిధుల యందే భారతమంచి యాత్మోన్మేషులనువారిచే జేయించుట ప్రభుత్వమునకు దేశమునకు క్రేయస్కరము.” (అ. ప్రె.)

పత్రికాసంపాదకునిపైన మాననప్రస్తుతావా

హైకోర్టులో శిక్ష తగ్గుట

అల్లాబాదు, జూలై 10:—మొరాదాబాదులో ప్రచురింపబడు “మజీదుర్” అను వారపత్రికాసంపాదకు డెన్ కి రావ్ చందర్ మిత్ర మూడువ్యాసములలో ఔదుకోడుకో హిల్ కండు రైల్వేజిల్లా మాఫర్మెంటు వెన్సింగుగారిని దూషించినందుకు 6 నెలల విశిక్షయను 300 రూపాయలు జరిమానా యను విధింపబడెను. దానిపై కిరావ్ చందర్ మిత్రకు పెట్టిన రివిజను దరఖాస్తును అల్లాబాదు హాయికోర్టులో న్యాయమూర్తి బాన్స్ వీగారు పరిష్కారముజేసిరి. ఆ వ్యాసములలో వెన్సింగు గారిని పాదపాతో పోల్చి రైల్వేయధ్యోగమున భయపెట్టుచున్నట్లు సంపాదకుడు వర్ణించెను. సంపాదకుడు సంపాదకుని యొక్క నిజోద్యోగమును గుర్తింపలేక వాక్యాన్వితత్వమనగా హద్దుమీరి వాసుటగా యెంచెననియు న్యాయమూర్తి చెప్పెను. మద్రాసు తుమాపరగోరెను. కావున నిదివర కనుభవించిన శిక్షయే చాలునని జరీమానాను 200 రూపాయలకు తగ్గించెను. ఈజరీమానానిచ్చినయెడల విన్నంగుగారి కిప్పింతురు (అ. ప్రె.)

గవ్వలియరు మహారాజుగారి అస్తికలు

త్రిశేణిలో కలుపుటకు ఏర్పాటు అల్లాబాదు, జూలై 11:—గవ్వలియరు మహారాజుగారి అస్తికలు త్రిశేణిలో కలుపుటకు ఏర్పాటు చేయబడుచున్నవి. ఈయన అస్తికలు వెంటికులు వెంటికులమండ పంజాబీ సైనికులు బ్యాండు వాయింపుచుండ సోమవారమునా మువయము 8 గంటల మారేంపుగా త్రీకోని బూబడును. ఆయాశేం లో గవ్వలియరు స్టేటుఉద్యోగులు గా యాచింపవారు కూడ నుందురు. అల్లాబాదు కమిషనరు విద్యుత్తాంక మంత్రి రామరాజే శ్వరబాలీ, నైన్యాధిపతి మేజరు జెనరలు వైటింగేలు సర్ గ్రెమ్పుడుమొదలగు అల్లాబాదు కలెక్టరు ఫ్రాన్సికోద్యోగుల అస్తికలు సంఘమువరకు బోటులో తీసికొనివెళ్లుదురు. గంగలో అస్తికలు కలుపునపుడు నిమిషమున కొక్కటిచొప్పున 21 ఫీరంగులు వెయబడును. (అ. ప్రె.)

షామీను, కౌలూను ముట్టడి

చైనాదరిసితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండను, జూలై 10:—రష్యా వాయువిమానవిభజుల సహాయముతో షామీను, కౌలూను రెంటిని ఒక్కసారి ముట్టడించు నటుల వాంఛింపబడిన చైనా సైనికాధికారి ఉపాయముల దెల్పినటుల కాంటనునుండి హంకాంగు తంతివార్త దెల్పుచున్నది. వేయిమంది చైనీయులు తమ ప్రాణములు తమవిగావనుకొన్న యెడల మూడునిమిషములలో షామీనును పట్టుకొనవచ్చునని చైనీయులు దెల్పుచున్నారు. కాని రూటరు విచారింపగా చైనాకొంత బలమున్నను షామీనును రక్షణకు యెంచలే బలముగ డిక్టోనును పాద్యము గాదని తెలియుచున్నది.

చివరినలు హైకోర్టు జడ్జిలు

ప్రభుత్వ ప్రకటన

హైకోర్టులో విచారణ జరుగవలసిన కేసులసంఖ్య అధికముగనున్నచి హైకోర్టు జడ్జిలు 1924 సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెలలో ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసిరి. 1924 సంవత్సరం ఆగస్టు 1 వ తేదీనాటికి 1244 మొదలు అక్టోబరు 1880 బరిజనలు కేసులు, విచారణకాక నిలిచియుండెను. న్యాయమూర్తులందరూ క్రమముగ పనిచేయుచున్నను కేసులనిలచి అధికమగుచుండెను ఇందులకు మూడుకారణములను న్యాయమూర్తులు నూచించిరి:—

- (1) మాఫియావిజ్ఞప్తముసంబంధమున 1922, 23 సంవత్సరములందు క్రిమినలు కేసుల సంఖ్య అధికమయ్యెను. ముఖ్యుని న్యాయమూర్తులు ఈపని చేయవలసివచ్చెను.
- (2) ఆపరేషన్లు ఆర్థిక పరిస్థితులవల్ల భూములను అమ్ముట నమ్మకద్రోహము మున్నగు విషయములకు సంబంధించిన బింజి నలు కేసులు 1920 సంవత్సరము నుండి 23 సంవత్సరమువరకు అధికముగ నుండెను.
- 1920 సంవత్సరము పూర్వము సగటున సంవత్సరమునకు 640 కేసులు దాఖలుగుచుండెవి. ఈ సంవత్సరములందు 1050 కేసులు చొప్పున దాఖలుచేయబడెను. కావున న్యాయమూర్తులు బరిజనలు వైడునందు పనిచేయవలసి వచ్చెను.
- (3) 1921-22 సంవత్సరములందు న్యాయమూర్తుల సంఖ్య తక్కువగు నుండెను. 1921 సంవత్సరమున కొన్నిమాసములు 9 మంది న్యాయమూర్తులే పనిచేయుచుండిరి.

కేసు దాఖలుచేయబడిన రెండు సంవత్సరములకు కూడ విచారణ జరుగకుండుట వివరముగ నున్నచియు నిలువకేసుల విచారణ సలుపుటకు ఇరువురు అడివనులు జడ్జిలను నియమించుట అవసరమనియు న్యాయమూర్తులు సలహాఇచ్చిరి. సభా యతుడగు గవర్నరుగారు రిసలహాను ఆమోదించి 1924 సంవత్సరము అక్టోబరు నెలనుండి 1925 సంవత్సరము మే వరకు పనిచేయుటకు ఇరువురు అడివనులు జడ్జిలను నియమించి మే నెలాఖరున ఒక నివేదికమును పంపవలయునని హైకోర్టువారిని కోరిరి.

మార్చి నెలలో జడ్జిలు సమావేశమున శాసనసభాపాద హైకోర్టు న్యాయమూర్తుల జీతము అను విషయమునందు లక్ష రూపాయలు తగ్గించి అడివనులు జడ్జిలుందుట అవసరమని నూచించిరి. గవర్నరుగారు 1925 సం॥ ఆగస్టు ఆరువరకు అడివనులు జడ్జిలజీతమును పునరుద్ధరించి హాయికోర్టులో నిలువయున్న కేసుల ననుసరించి ఈజడ్జి లుందుట నిర్ణయింపబడునని శాసనసభవారికి సమాధానము చెప్పిరి. 1925 సంవత్సరము ఏప్రిలువరకు హాయికోర్టులో విచారణ జరిగిన కేసుల వివరములను తెలుపు పట్టిక ప్రభుత్వమువారికి పంపబడినది. 12 రు జడ్జిలున్న పుడు బరిజనలు వైడు ఫస్టు అప్పీల్లు 894 విచారణ జరిగెను. 14 రు జడ్జిలున్న పుడు 840 అప్పీల్లు విచారణ జరిగెను. సెకండు అప్పీలు 13 రు జడ్జిలున్న పుడు 1588, పదనలుగురు జడ్జిలున్న పుడు 1845 విచారణ జరిగినవి. కడచిన సంవత్సరము నవంబరు మొదలు ఈ సంవత్సరముమార్చివరకు 552 బరిజనలు కేసులు దాఖలుచేయబడెను. మొదటిఅప్పీల్లు 1200 నిలువయున్నవి. కావున బరిజనలు వైడుకే మాడు కోర్టులను ప్రత్యేకింపవలసి యున్నది. నిలువయున్న బరిజనలుకేసులు మొత్తమున 4 కోట్ల రూపములకు సంబంధించిన వస్తుచే ఇంతకాలము ఇట్టికేసులను పరిష్కరించక నిలువయుండుట సరియగుపపత్తికాదు. ఆగస్టు నెలాఖరుతో కేసులవిచారణ ముగియదు. కావున అడివనులు జడ్జిల కాలపరిమితి పెంచించుట అవసరమని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఈ సంవత్సరమున ఏమిట జడ్జిసు హైకోర్టు విషయమై తమ నివేదికమునందు గావించిన నూచనలు ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయమునకు బలము కలుగజేయుచున్నది ఆభాగములేదనవ ఉదాహరింపబడినవి.

“1924 సంవత్సరము జూలై 31వ తేదీనాటికి 1244 మొదటి అప్పీల్లు 1882 బరిజనలు వైడు అప్పీల్లు 167 ఏటిసివిలు కోర్టు అప్పీల్లు 3554 సెకండు అప్పీల్లు పరికొన్ని ఇతరకేసులు విచారణ కాక నిలువయుండెనని హైకోర్టు రిజస్ట్రారుగారివల్ల తెలియుచున్నది. అప్పు మొదలగుపదములు మిగిసి కేసుల విచారణ జరుగుటకెట్టి అడ్డము లేకుండెగాని మండున్న కేసులవిచారణ ముగియనందున ఈకేసులపై నిలిచియుండవలసివచ్చెను. ఈకేసులు కాక బరిజనలు వైడున ఇన్నాల్వెన్సి పెట్టిననులు ఎన్నియో నిలిచియున్నవి. ఇటీవలనే ఇరువురు అడివనులు జడ్జిలు నియమింపబడిరి. విచారణకాక నిలువయున్న కేసులసంఖ్య తగ్గిపోవునని నమ్ముచున్నాము.”

1925 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి ఆఖరువరకు ఇరువురు హైకోర్టుజడ్జిలు పనిచేయుచుండునట్లు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

వి. టి. కృష్ణమాచారియార్, ప్రభుత్వ కార్యదర్శి.

పంజాబుగవర్నరు ప్రకటన

సిక్కుల సంతోషము

లాహోరు, జూలై 10:—సిక్కులైదలను విడుదల గావించువిషయమై పంజాబుగవర్నరు గావించిన ప్రకటన యిచట నెల్లతరగతుల ప్రజలకును సంతోషకరముగ నున్నది. ముఖ్యముగ అకాలీకుల సంస్కృతికరముగ నున్నది. సంతోష వార్త యిచట కాలస్యముగ వచ్చుటచే నిన్న వార్తాపత్రికలందు గవర్నరు ప్రకటనపై వ్యాఖ్యలు గావించబడలేదు. నేడు వ్యాఖ్యలు వెలువడినవి. సిక్కులైదలను విడుదలచేయుటకు దొర తనము నిరూపించిన వరతులు కొంతమందికి అసంతృప్తి కలుగ జేసెను. కాని గవర్నరు అభిప్రాయమును గ్రహించిరి.

లాలా లజపతిరాయుగారి అభిప్రాయము

గవర్నరు ప్రకటన భారతీయులకు సంతృప్తికరముగ నున్నది. గవర్నరు ప్రకటన గావించిన ధలచుటయు, ప్రకటనయందలి మాటల కూర్పును, ప్రసంగమును చాల బాగుగ నున్నవి అని లాలా లజపతిరాయుగారు "ది సిక్కు" అను వార్తాపత్రికయందు అభిప్రాయమును చెప్పిరి. నేరఘటనను విచారణయందు చున్నవారును దొరతనము గోరు వరతులను అంగీకరింపకుటకు దాటరాని అడ్డంకులు లేవని తెలిపిరి. అకాలీ సంఘములపైగల అంతును దీనిచేయుటకు గావించిన వరతులు సాధింపరానివనియు వెంటనే నావరతులనుదీసివేయవలయుననియు లాలాజీ గోరుచున్నారు. గంగాసరు గురుద్వారమునకు వెడలుటకు గావించబడిన నిబంధనలను నిరధ్యంతరముగ లేవని తెలిపెను.

(అ. ప్రె.)

* * *

వార్తాపత్రికల వ్యాఖ్యలు

గురుద్వారాచట్టము పంజాబు శాసనసభయందు ప్యాసు కావడమే పిదప సిక్కులైదలను విడుదలచేయుటకు సర్ మాల్ కామేశ్వరీగారు గావించిన ప్రకటన వార్తాపత్రికల ఆమోదమును బడసెను. దేశీయ వార్తాపత్రికలు గవర్నరు ప్రసంగముడయె పూర్తియగు సంతృప్తిని జూపలేదు. గవర్నరు ప్రకటనకు సంతోషించినను, అకాలీలైదలు వదలివేయబడుటకు నీయవలసిన వరతులు యాపత్రికలకు నచ్చలేదు. కాని మొత్తము మీద గురుద్వారా చట్టమునల్ల వార్తాపత్రికల సంతోషమును బడసెను. ఇన్నిసంతోషము లందుండి పంజాబు ప్రశాంతతకు భంగకారముగ సమస్య అంత్య మగుటచే ఎల్లరి మనఃకులందును సంతోషము పొడమెను. జయప్రదముగ గురుద్వారా చట్టమును నిరపాయముగ ప్యాసు గావించినందులకు పంజాబు శాసనసభ్యులు ప్రశంసింపబడిరి.

సివిల్ అండు మిలిటరీ శిక్షలు

పంజాబు చరిత్రయందు సిమ్లాలో గావించబడిన పంజాబు శాసనసభ ప్రత్యేక సమావేశము కాసన సభ్యుల దొరతనముచేతనే గాకరాష్ట్రీయుల యెల్లరిచేతను భావియందును సంతోషకరముగ జూపక ముందుకొనబడును. గురుద్వారా చట్టపు నిబంధననంగీకరించిన వార్తాపత్రికలందుండి విడుదలబడుదురని ప్రకటించుటయందు గర్హముగా కారణముతో మిలిటరీ గావించబడెను. గురుద్వారాచట్ట నిరధ్యంతరముగ అమలునందు డెట్టబడుటకును సిక్కులమనముందలి సంశయములను బాపుటకును యిట్టిదెర్వమును త్రోవను ప్రభుత్వముచేపట్టెను. దీర్ఘముగ నాలోచింపబడిన తదనంతరమందే ఈమార్గమవలంబింపబడెను. దొరతనము రాక్షసస్వరూపమైనదిగాదనియు, ప్రజల లాభముకొరక నది పాటుపడుననియు ప్రజలు గ్రహించుటకు యావధాన మవలంబించబడెను. ప్రకటన ఉభయాలకును గౌరవకరముగ ఫక్కిని కాంతిచేకూర్చినవి. శిరోమణిగురుద్వారాసంఘము యిక నెవము వేయుట కవకాశము లేదు.

ట్రైబ్యూను ప్రతిక

గవర్నరు గావించిన ప్రకటనను ప్రశంసించి, గురుద్వారా చట్టము సంగీకరింపవలయునని వరతునువిధించుకుండ గురుద్వారా ఉద్ద్యమమునకు సంబంధించిన అకాలీ యావన్యంబిని ట్రైబ్యూనువద్దలేయుట బాగుగనుండనని ట్రైబ్యూనుప్రతి ప్రాయశ్చయిస్తుంది. కాని గవర్నరు మెంటు విధించిన వరతులు యధాశ్చిరియందు మార్పుగావించబాలవు.

(అ. ప్రె.)

మియాన్ సర్ ఫజ్ల్ హుస్సేనుగారు

గురుద్వారాచట్టము పంజాబు శాసనసభయందు ఆమోదననందిన పిదప, విశ్రాంతి దీసికొనుటకు క్వెట్టా బోవుచున్న దివ్యాశ్రమంత్రియగు మియాన్ సర్ ఫజ్ల్ హుస్సేనుగారిని

అజీర్ణ వ్యాధికి తప్పక

గుణమిచ్చు నివారిణి.

బైసురేటెడ్ మెగ్నీషియా (Bisurated Magnesia) సాధారణముగా పులుపుచే గలగునట్టి ఉదర సంబంధమైన వ్యాధులు, అజీర్ణము మొదలగు వాటికి తప్పక గుణమిచ్చును. బైసురేటెడ్ మెగ్నీషియా (Bisurated Magnesia) చెరుపు చేయునట్టి పులుపును పార్డ్రోలి, మరియు పులుపును ఆటంకపరచి న్యాయమార్గముగా బాధకరమైన ఈవ్యాధులను పారదోలును. ఇది వైద్యులచే సిఫార్సుచేయబడినది. అనేక గొప్ప వైద్యశాలలందు వాడబడుచున్నది. బైసురేటెడ్ మెగ్నీషియా (Bisurated Magnesia) అతి త్వరలోను, భద్రముగాను అజీర్ణ సంబంధమైన వ్యాధులను కుదుర్చునట్టి దివ్యవృద్ధి.

'BISURATED' MAGNESIA

చూర్ణముగాను, బిళ్ళలుగాను దొరకును.

ప్రతి బోవధుకామునందును, స్టోరునందును దొరకును.

వర్తక గురతు.

మీరు మోసపోకుండుటకై ఈ గురతును గమనించుదా,

అపోసిటెడ్ మెగ్నీషియా బిళ్ళలైదలను సంతృప్తిచేసగా గవర్నరు గావించిన ప్రకటన సిక్కుసమస్య బరిహారమును సంపూర్ణి గావించెనని హుస్సేనుగారు నుడిపిరి. విశాలభావము లచే ప్రేరేపింపబడినదా, ప్రకటనను రాష్ట్రపుశాంతియు, క్రమాభివృద్ధియు, గోరువా రెల్లరును సర్ మాల్ కామేశ్వరీగారి రాజకీయ ధురంధతను గొనియాడక దప్పదు. సిక్కుసంఘముయొడ కార్యక్రమము వహించవలసినవని గోరిన శాసనసభ్యులీ ప్రకటనయొడ సంతోషమును జూపిరి. ట్రైబ్యూను వదలివేయుటకు కోరబడిన వరతుల విషయమై సిక్కులు మొత్తముమీద అనుకూలాభిప్రాయమై యున్నట్లు తెలియుచున్నది. నిజముగ జూడ సిక్కులైదలు వరతులు నీయ సనసరము లేకయే వదలివేయబడుచున్నారు. మల్లెక స్వపరిపాలనయందు గురుద్వారా చట్టము ఆదర్శప్రాయమై యున్నదని సిక్కులందరికీసంఖ్యాకులు సంతోషించుచున్నారు. కాబట్టి సిక్కుల హితులపై బాధ్యత గలదు. అసహాయ్యము పథము నవలంబించవలసినదని సిక్కులకు హితమెసంగువారు సిక్కుల హితమును గోరు మిత్రులు గాజాలరు.

(అ. ప్రె.)

బొంబాయి మిల్లుపరిశ్రమ

మిల్లుయజమానుల సంఘమువారు

కార్మికనాయకులతో సంభాషించుట

బొంబాయి, జూలై 10:—బొంబాయి మిల్లుయజమానుల సంఘమువారు కార్మికనాయకులతో సంభాషించుట ప్రారంభమైనది. నిన్నటిసభలో మిల్లుపరిశ్రమయొక్క పరిస్థితులను తెలియజేసి వెంటనే తీసిన చర్య దీని కొనకున్నా. కాలదికాలములో బొంబాయిలోని మిల్లులలో సగము మిల్లులు మూయబడవలసివచ్చినని మిల్లు యజమానుల సంఘాధ్యక్షుడు కార్మికనాయకులతో జెప్పెను. నిరుద్యోగమును తగ్గింపవలెనని మిల్లు యజమానులు చూచుచున్నారు. కాని కష్టములనుగూడ తగ్గింపవలెనని వీరి యుద్దేశ్యము. కులీలో నూటికి 15 వంతులు తగ్గించినయెడల వీరు నెలకు 6 లక్షలు ఆదాయగలుగుదురు. వారి కిప్పుడు నెలకు 24 లక్షలు నష్టము వచ్చుచున్నది. క్షిప్రచరణతోనైన వెంటనే ప్రస్తుతమున్న కూలీలను నెలకొల్పుదునని నమ్మకము చెప్పమని కార్మికనాయకులు మిల్లు యజమానుల నడగిరి. వారి నూచన సానుభూతితో విచారించబడునని మిల్లు యజమానులు చెప్పిరి. పనిచేయు గంటలు తగ్గించినట్లయిన బట్టుల తయారగుటకు ఎక్కువ శ్రమననియు అందుమూలమునబట్టుల ఖరీదుగూడ ఎక్కువగుననియు తెలియజేయబడెను. పనివారడ యభిప్రాయమును తెలిసికొనుటకు మిల్లు పనివారడ సభయొకటి జరుగును.

(అ. ప్రె.)

వేయిరూపాయల సంచిపోవుట

బొంబాయి, జూలై 10:—బొంబాయిలో నిన్న సాయంకాలము స్వామికాజుకోర్టు పోస్టు ఆఫీసునుండి పెద్ద పోస్టు ఆఫీసుకు గొంపోబడుటకు కట్టెముగానున్న వేయిరూపాయలసంచి యొకటి కనబడలేదు. అనుమానముమీద పోస్టుఆఫీసులో ప్యాకింగుచేసే వాడొకడు అరెస్టు చేయబడెను. కాని పోయిన సాముగాని సంచిగాని యింతవరకు దొరుక లేదు. (అ. ప్రె.)

కేంద్ర శాసనసభలో తీర్మానములు

ఎక్సైజుపన్ను తగ్గించుటకు, దిగుమతిపన్ను హెచ్చించుటకు తీర్మానములు

బొంబాయి, జూలై 10:— వి. కె. పటేలు, జమ్మూ దాసు మెహతా, నాగోజీ దుమేసియాగార్లు కేంద్రశాసనసభ్యులు) ఎక్సైజు పన్ను పనులుచేయుట మానుటకు, భారత మందు తయారగు బట్టలనర్జకమున కభ్యంతరము కలుగజేయునట్టి విదేశీయుల నూలు, బట్టలపై నెక్కువ పన్ను వేయుటకు, హిందూదేశమునుండి యెగువతియగు ప్రత్తిపై హెచ్చుపన్ను వేయుటకు తీర్మానములు పంపిరి. (అ. ప్రె.)

తంత్రి, తపాలసంస్థల ప్రధానాధికారి

సిమ్లా, జూలై 10:— వచ్చే మాసమందు సర్ జాఫర్ క్లార్కుగారు నెలవునై బోవునపుడు వారి స్థానమున ప్రస్తుతము ప్రధాన యింజనీరుగారున్న జి. యచ్. రాయుగారు తంత్రి తపాలసంస్థల ప్రధానాధికారిగా నుండురని తెలియుచున్నది.

పశ్చిమాత్ర సరిహద్దురాష్ట్రముల కమిషనరుద్యోగి

యగు బోల్లమగారు సిమ్లాకు వచ్చిరి. సర్ వి. యచ్. మిత్రగారు కలత్రాకు 18వ తేదీని పోయి 27 వ తేదీకి వత్తురు. (అ. ప్రె.)

బర్నాలో బందిపోట్లు

ఇంటివారొకనిని పట్టుకొనుట-గవర్నరు వారి నభినందించుట

మేమ్మో, జూలై 8:—ఒక ప్రభుత్వప్రకటన యిట్లు చెప్పుచున్నది:—అతడాంగ్లీ అను గ్రామములో నొక బందిపోట్లు జరిగిన ప్యాపాన్ డిప్ర్యాటి కమిషనరు తెలుపుచున్నాడు. 5 గురు బందిపోట్లుగాండ్రు మాంగ్టూగార్లొక్క ప్రణేహతోగా నింటిలోనివాండ్రు తీవ్రముగా నెదిరించి పోట్లాడిరి. ఇరుపక్షములవారికిని దెబ్బలు తగిలెను. దెబ్బలుతిన్న బందిపోట్లుగాడొకడు పట్టుబడెను. బందిపోట్లుగాండ్రు నెదురింపగలిగినందుకు గవర్నరు రాయంటివారి నభినందించెను. (అ. ప్రె.)

హాజి యాత్రికులు

సురక్షితముగ తీర్థయాత్ర గడపిరి

సిమ్లా, జూలై 10:— హైదరాబాద్ తైర్థకులందఱును సురక్షితముగ మక్కా చేరిరనియు, తీర్థయాత్ర బుధవారము జూలై 1 వ తేదీని జరిగినదియు వార్త యిచటకు చేరినది.

వెలింగ్టన్ సినిమా

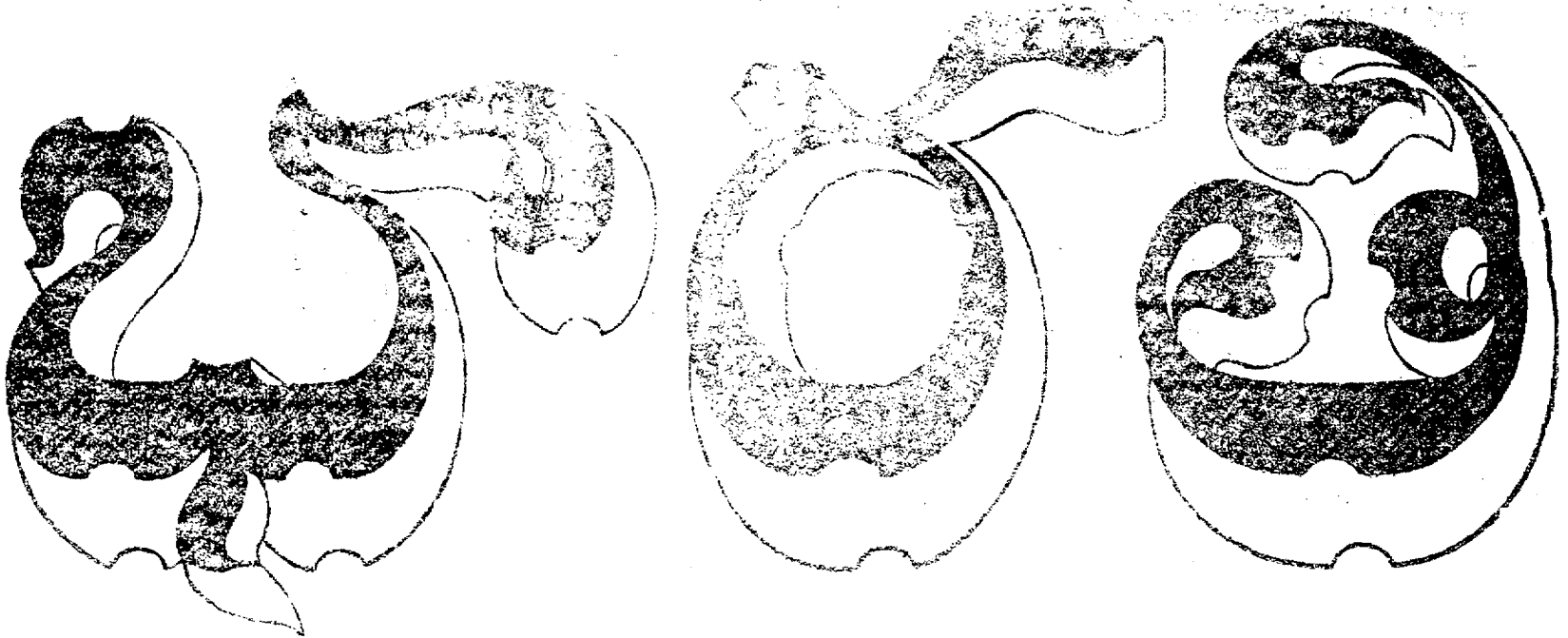
11-7-25 శనివారమునుండి 17-7-25 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 శని, ఆదివారాలందు మధ్యాహ్నము 8 గం-15 ని! కూడ ప్రదర్శనము గలదు.

సాతీస్ క్రొత్త శీరియల్

రూత్ రోలండు ఇన్

రూత్ ఆఫ్ రేంజి (3 వ భాగము)

అత్యద్భుతము, తప్పక చూడవలసినది

సచిత్ర మాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమానాదిని ప్రచురింపఁబడును

ప్రతి సంచికయందును మూడునాలుగురంగులచిత్రములు ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపఁబడును

చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0

విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

ఆపాధ మాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

పుష్పాంజలి (ఉదయనోదయము) — మాసపత్రిక రామకృష్ణకవి గారు; అతిథిపూజ — శ్రీ శేషాద్రిరమణ కవులు; ప్రాచీనాంధ్రకవిత్వ లక్షణము — తేకుమళ్ల రాజగోపాలరావు పంతులుగారు; ఆంధ్రారణ్య పర్వశేషప్రశంస — కాశీభట్ల బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు; అభిప్రీతము — చెదలవాడ సీతారామాంజనేయులుగారు; జనకుమారి — గరిగిపాటి రామమూర్తిగారు; చూపు — కవికొండల వెంకటరావుగారు; భాగవతములోని కొన్నియప్రశస్తములు — 'సేలనయ్య'; నవరసంబులు నీవెకా నళిననయన! — మల్లాది చంద్రశేఖరరావుగారు; పారిజాతావహరణ రచనాకాలము — కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు; ఉపలాలనము — శ్రీనివాసకరశాస్త్రిగారు; ఋగ్వేదము — అయ్యగారి జోగిసోమయాజి శాస్త్రిగారు; మృతి యన భయపడనేల? — సెట్టి లక్ష్మీనరసింహము గారు; ఆంధ్రభారతమందలి రాజ్యపద్ధతి — తనికెళ్ల లక్ష్మీనరసింహము గారు; కవిస్తుతి — గార్లదిన్నె సుబ్బారావుగారు; కృష్ణదేవరాయల యాస్థానిలోని కన్నడకవులు — ఆ. రంగస్వామి సరస్వతిగారు; పార్వతి యనుతాపము — రాయసం పేంకటకవులుగారు; కాకతీయాంధ్రలక్ష్మీ సముద్రాల వెంకటరాఘవాచార్యులుగారు; కైనుల మతకథలు — పంచాగ్నుల ఆదినారాయణ శాస్త్రిగారు; కోకిల - ఖిద్యోతము — నాదెళ్ల వెంకట్రావుగారు; ఇకకావలసిన దేమి? — మాడపాటి హను మంతరావుగారు; ఆశాభంగము — దువ్వూరి సాంబమూర్తిగారు; దివ్యయాత్ర — పెరిమర్తి వెంకటరత్నముగారు; తృప్తాగీతము — విశ్వ నాథ సత్యనారాయణగారు; ఒకరోమనుని దేశభక్తి — చిల్లరిగె శ్రీనివాసరావుగారు; ప్రణయగీతములు - భండారు వీరరాజేశ్వరరావుగారు;

ఇరుగుపొరుగు పోరు — పాలపర్తి ఆంజనేయులుగారు; బాల — సీరిపి ఆంజనేయులుగారు; ఆంగ్ల సామ్రాజ్యములోని స్త్రీ రాజకీయ హక్కులు — డే. ల. నరసింహముగారు; మాయమ్మమాకిత్తువా — కొ. వెంకటసుబ్బా రావు, కా. శివయోగానందరావుగారు; వేంగీచాళుక్యులు — మల్లం పల్లి సోమశేఖరశర్మగారు; అధిక్షేపము — వెలగపూడి దానయ్యచౌదరి గారు; ప్రాచీనాంధ్రులెవ్వరు? ఆర్యులుకారా? — చిలుకూరి వీరభద్ర రావుగారు; ప్రేమాంజలి — ఎల్లాప్రగడ లక్ష్మీనారాయణ గారు; రివ్యమను యవ్వనము — యస్. జి. ఆచార్యగారు; హిందూదేశమున గ్రహారాధనము — నిడుమోలు కనకసుందరంగారు; కసుమరత్నమాల — సో. సూర్యనారాయణశర్మగారు; మహానతిసేత — క. రంగనాథశాస్త్రి గారు; భీనాయందు భారతనాగరికత — శ. రామస్వామి చౌదరిగారు; ఆస్తికత — మంత్రిప్రెగడ వెంకట హనుమంతరావుగారు; నారాయణ తీర్థులు — వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; శ్రీ డాక్టరు జయంతి చిన కామేశ్వరరావు పంతులుగారు; కీ. శే. చిత్తరంజనదాసు (జీవితసంగ్రహము); కీ. శే. చిత్తరంజనదాసు (పద్యము) — శ్రీరాజా వా. దుర్గా సదాశివేశ్వరప్రసాదబహద్రుగారు; దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు నిర్యాణము — తు. సీతారామమూర్తి చౌదరిగారు, జనమంచి సీతారామ స్వామిగారు, చ. కృష్ణమూర్తిగారు, రాజా యం. భుజంగరావుగారు, సం. శివరావుగారు, వే. వెంకటకృష్ణ శర్మగారు; కై నసిద్ధచక్రము — గన్నవరపు సుబ్బరామయ్య; పడవపయనము — బు. తి. నరసింహాచార్యులుగారు; గ్రంథవిమర్శనము — కూచి నరసింహముగారు, దుర్భాసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు; సాధిప్రాయవిశేషములు

చిత్రపటములవివరము

వర్ణచిత్రములు : — పార్వతితపస్సు — చిత్రకారుడు : శ్రీయత సి. హెచ్. సత్యనారాయణగారు; కీ॥ శే॥ రావుబహదరు కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు — చిత్రకారుడు : యస్. బాలసుందరంగారు; కీ॥ శే॥ దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు.

సాధారణచిత్రములు : — (1) ధ్వంసమయిన తాడేపల్లి రైల్వే స్టేషను, (2) కృష్ణాకెనాలు రైల్వేస్టేషన్ దగ్గర తలక్రిందయిన సామాను రైలుబండి; (3) భిక్షుము లైస సోకాపాపులు మొదలయినవి — బందరు, (4) తాడేపల్లి గూడెమునొద్ద తలక్రిందైన రైలుబండ్లు; (5) ధ్వంసమయిన సీతానగరమందలి వీధియొకటి, (6) ధ్వంసమయిన నూలు, సేత మిల్లులు — సీతానగరము; (7-10) ఆంధ్రజాతీయకళాశాలలో ధ్వంసమయిన భాగములచిత్రములు — ఆంధ్ర దేశము — గాలివాన; (16-5-25); (11) కల్లేపల్లి దేవాలయము, (12) కల్లేపల్లి దేవాలయగోపురము; (3) శ్రీకాకుళ దేవాలయగోపురము, (4) శివగంగ దేవాలయము — బందరు; (5) చల్లపల్లిలో గల శ్రీ దేవరకొట సంస్థానాధీశ్వరులసాధము; (6) శ్రీకాకుళ దేవాలయము; ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, భారతి తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

బర్మిన్ హెడ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగము

ప్రభుత్వ ప్రసంగము బర్మిన్ హెడ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగముగా రూపొందిన వ్యాసమును రూపొందిన సంతకముగ పంపియుండలేదు. కాని ఇంతవరకు మాకు వచ్చిన సంగ్రహమునుబట్టి ప్రభుత్వ ప్రసంగము గల మిగుల ఆకాశంకరముగ నున్నదని చెప్పవలయున్నది. కొండను శ్రవ్య ఎలుకను పట్టుకొనిపోయి నిజమైనది. మరియొక విశేష మేమనిన ఎలుకకూడ పట్టుకొనలేదు. ఎనుబది నిమిషములు ప్రభుత్వ ప్రసంగము గావించిన ప్రసంగమునకు సారాంశ మేమనిన ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వ యంత్రాంగమునందు భారతదేశమునందు దలి రాజకీయ అశాంతిని అంతమొందించుటకై తమ చిట్టచివర వేలుకూడ కడలించరట. భారతదేశమునందు విపరీతపరిస్థితులను ప్రభుత్వ ప్రసంగము గుర్తించియున్నారని గాని ఈ విషయమున అంతమొందించుటకు తగిన విధానమును నిర్ణయించు వారు పూనుకొనలేదు. రీడింగ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగము కలసి బర్మిన్ హెడ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగము అన్ని విషయములు ఆలోచించి గాని ఎట్టి నిర్ణయము జరుగలేదట. కాని బర్మిన్ హెడ్ రీడింగ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగము భాషణలు రహస్యముగ జరిగినను ఆంగ్లేయ వార్తాపత్రికల ప్రతినిధులు అప్పడప్పుడు ఈరహస్యసంభాషణల సారాంశములను వెల్లడించుచుండెను. భారతదేశమునకు సంబంధించిన అన్ని సమస్యలను గురించి వీరు చర్చించినందు ఇరువురకు భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడలేదనియు వీరుచువురు నిర్ణయించుకొనిన విధానము త్వరలో ప్రభుత్వ ప్రసంగమునందు ఇండియా మంత్రి వివరించుననియు అందరునమ్మిరి. కావున ఎట్టి నిర్ణయము జరుగలేదని బర్మిన్ హెడ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగము చెప్పినమాటలు విశ్వాసపాత్రములుగ లేవు. జరిగిన నిర్ణయములు మిగుల అసంతృప్తికరముగను ఆకాశంకరముగను నుండుటచే భారతీయ నాయకుల యందు అసంతృప్తి అధికమగునని ప్రభుత్వ ప్రసంగము చెప్పిరిగాబోలు. ఈ ప్రకటనకు సిగ్గుపడవలసి అధికారులుకూడ కొంతవరకు కారకులయి యుండవచ్చును. ఇంగ్లండునందు బర్మిన్ హెడ్ రీడింగ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగము జరుగుచున్న సంభాషణలను ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రసంగమువారికూడ తెలుపక రహస్యముగ నుండుట సాంప్రదాయమునకు విరుద్ధముగను అసామర్థ్యముగనున్నదని సిగ్గుపడవలసి అధికారులు ఆశ్చర్యించిరి. కావుననే ఇండియా మంత్రిగా రీవిధమున ప్రకటింపబడిన అవసరమేర్పడినదని నమ్ముచున్నాము. ఏది ఎట్లున్నను భారతవ్యవహారములవిషయమై బర్మిన్ హెడ్ మంత్రివర్గమువారు యథాప్రకారమిదిగిరి అని చెప్పియున్నారు. "ప్రస్తుతా జాతీయవిధానము విజయవంతముగ కొనసాగుచున్నది. భారతీయ నాయకులు ప్రభుత్వ ప్రసంగము తోడ్పడినగాని సంస్కరణములను వృద్ధిచేయు విషయమై ఆలోచించుటకు వీలులేదు. అని బర్మిన్ హెడ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగము ప్రకటించియున్నారు. మాటలధోరణిపట్టి చూడ ఇది తుదిసంకేతమని గ్రహింపవచ్చును. మామూలు మాకు ఈ ప్రకటన ఎట్టి ఆశ్చర్యము కలుగజేయుటలేదు. సర్వమేకబుద్ధియగు, సర్వజ్ఞునియగు మున్నగు దేవతలకు బర్మిన్ హెడ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగము సంతకముగ లోబడియున్నారట. ఇట్టివారు భారతీయులకు ఎక్కువమాక్కులను కలుగజేయువిషయమై సానుభూతిపాత్రులని నమ్ముటకు వీలులేదు. కాని ఎట్టి సానుభూతిగాని అభివృద్ధిగాని సూచించిన ప్రభుత్వ ప్రసంగము ప్రజలయందు సహకారభావమును సృష్టించేయునాయని సందేహించుచున్నాము. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యమును ములవారికి సహకార మొత్తముగ గిట్టని చెప్పటకు వీలులేదు. ఈ సంస్కరణములు నిష్ప్రయోజనములనియు ప్రజలకు నిజమైన బాధ్యత కలుగజేయుటలేదని కాంగ్రెసువారు అసహకారమునకు గడంగిరి. ప్రజలకు నిజముగ కొన్ని బాధ్యతలు అధికారులు ఇవ్వబడిన కాంగ్రెసువారు తమ ప్రతిభను సాధించుటకు విడనాడి ప్రభుత్వ ప్రసంగము తోడ్పడినందులయందుండెదరు. కాంగ్రెసువారి అభిప్రాయము లీవిధమున నున్నంతకాలము బర్మిన్ హెడ్ గారిని గొంతెక్కుకొరికలుగ నుండును. ఇంతేకాక భారతదేశమునందు బాధ్యతలను గుర్తించిన నాయకులు ప్రభుత్వ ప్రసంగముతో సహకారమునకు గడంగవలయునని బర్మిన్ హెడ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగము చెప్పిరి. బాధ్యతలను గుర్తించిన నాయకులెవరని ప్రభుత్వ ప్రసంగము తెలుచుచున్నారో తెలియకున్నది. దేశమున స్వరాజ్య కాంగ్రెసు పక్షములున్న మరి ఇతర రాజకీయపక్షము లేవా? లిబరలులు, మాడకేట్లులు, ఇండిపెండెంటులు- వీరివిషయమేమి! వారితో ప్రభుత్వ ప్రసంగము తోడ్పడుచుండిరా? ఫలితమేమి! ఎన్నియోపర్యాయములు సంస్కరణములను వృద్ధిచేయవలయునని కోరినను సమీపాయని పట్టుబట్టుటయేకదా, అన్ని రాష్ట్రము

మీ బిడ్డలు బలశాలిగాను ఆరోగ్యముగాయుందురు.

మీ బిడ్డలు మిగుల ఆరోగ్యముగాను, సంతోషముగా నుండుటకు కావలసిన ఆహారము గాల్గొనకొట్టియే.

అది మిక్కిలి పరిశుద్ధమైనది. నూతనమైనది. పురుగులేనిది. సాధారణమైన పాలు పసిబిడ్డలకు హాని కలిగించునట్టి ప్రదేశములలో ఇది మిక్కిలి అనుకూలమైనది.

గాల్గొన్ ప్రేమసంబంధమైన వ్యాధులను, క్షయవ్యాధులను రానీయదు

Glaxo

మీ వైద్యుని అనుగుడు

"THE VITAMIN MILK FOOD"

"చిక్కిన బిడ్డలకు బలమువచ్చును."

గాల్గొన్ చే నాలుగురాజులుంబముల బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి
టోటా సరఫరాచేయువారు ఆస్ట్రేలియా యందు కో., లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి.) కలకత్తా నెం. 40 మద్రాసు 888

లందును సంస్కరణములు నిష్ప్రయోజనములు కాకుండుటకు కొన్ని రాష్ట్రములందు కొన్ని రాజకీయపక్షాలవారు ప్రభుత్వ ప్రసంగము వారికి తోడ్పడుచుండుటయే కారణమని బర్మిన్ హెడ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగము గుర్తించియున్నారు. ఇంతవరకు సంస్కరణములను అంగీకరించి అవి విజయవంతముగ పనిచేయుటకు అన్ని విధముల తోడ్పడినవారందరు, అనుభవముపై ఈసంస్కరణములందు మార్పుకలుగుట అవసరమని చెప్పియున్నారు. సాంప్రదాయసూత్రముగ శ్రద్ధతో పనిచేయుట ఎక్కువసంస్కరణములు పొందుట నొక అర్హతయైనచో చెన్న రాష్ట్రమునందులకు అన్ని విధముల అర్హులయియున్నదని ప్రభుత్వ ప్రసంగము చెప్పియున్నారు.

ఈ రాజధాని మంత్రులు ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము అంత మొందవలయుననియు సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నాధారముగ నుంచుకొని నూతనవిధాన మేర్పడవలయునని సలహా ఇచ్చియున్నారు. ఎవరో కొందరు సహకారమునకు గడంగలేదని రాష్ట్రమునంతయు వెల్లడియుట ఉచితముగలేదు. హిందూ మహమ్మదీయభేదములు, దేశసంరక్షణబాధ్యతను వహించు విషయమై అసామర్థ్యము, మున్నగు లోపములు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనను పొందుటకు నిజముగ అటంకముగ నున్నవి. కాని స్వల్పకారణములను గొప్పగజేసి ఎక్కువ సంస్కరణములు పొంద భారతీయులు అర్హులుకారని చెప్పుట ఎంతమాత్రము సరికాదు. కాని బర్మిన్ హెడ్ ప్రభుత్వ ప్రసంగముపై గినియుట అవిశేషము. వారు టోరీలు. సామ్రాజ్యకాంక్ష గలవారు. ఇట్టి వారి కిట్టి అభిప్రాయములే యుండును. భారతీయుల వ్యాపారములందున్న పాతీయతాభావములను అమట సమన్వయము చెవకు నెట్టుటవలె విశేషకౌశల్యమైన పనియని ప్రభుత్వ ప్రసంగము వారిమంత్రులు గ్రహించుట ఉచితము. భారతదేశము స్వపరిపాలనాధికారము సంపాదించి సంకల్పించుకొనియున్నది. ప్రభుత్వ ప్రసంగము రెండరు అడ్డమువచ్చినను తప్పక భారతీయులు తమకే దేశములను నెరవేర్చుకొనగలరు. వీరు కొన్ని ఆటంకములు కలుగజేయవచ్చును అనుకొన్న పని అలస్యముగ జరుగునట్లు చేయవచ్చును గాని జాతీయమహాప్రవాహము నడ్డగింప జాలరు. అంతమొందింప జాలరు.

(జప్తి)

సం॥ రా॥ గవర్నరు

అల్లాబాదు, జూలై 10:— జూలై 25వ తేదీన సం॥ రా॥ గవర్నరు సైంటాల్ నువదలిపెట్టి లక్నో, బనారసు, అల్లాబాదు, ఆగ్రా, బాదామ్, పిలిబిట్టలకు వెళ్లి తిరిగి ఆగస్టు 12 తేదీన సైంటాల్ నువకు వచ్చును.

(అ. పై.)

టారి ఫు బోర్డు విచారణ

ఫిట్టుపాట్రెక్కుగారి సాక్ష్యము

కలకత్తా, జూలై 10:— బెంగాలు యినుపకంపెనీ ప్రతినిధియగు హెచ్. ఫిట్టుపాట్రెక్కుగారు నేడు టారిఫుబోర్డు యెదుట సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఉక్కుమీద నుంకము పనులయేయుట హెచ్చింపవలదనియు, తాతా ఉక్కుకంపెనీకి ఖాంటీ నీయవలదనియు సాక్షి తెల్పెను. ఖాంటీ ప్రభుత్వము వద్దనుండి దీని కొనవలసిన అవసరము లేకయె తాతా ఉక్కుకంపెనీ ఉక్కును తయారుచేయ వీలుగలదని బెంగాలు ఉక్కుకంపెనీ అభిప్రాయమని చెప్పి, సంవత్సరమునకు 1200 టన్నులకంటె అధికముగ యినుమును అమ్ముటకు బహుదనందు బెట్టవలదను వరతుపై తాతా కంపెనీని విరివిగావించుటకును దుష్టే కొలిమిని సాపించుటకు అవకాశమిచ్చుటకును తగినంత మూలధనము డిలెచెరు అప్పవలెముపై దొరతనము కంపెనీవారికి అప్పు నీయవలసినదనియు సాక్షి నూచించెను. అల్లప్పుడును యీపరిశ్రమకు ఖాంటీ నీయుట కంటె యీ పద్ధతి లాభకరమైనదని ప్రభుత్వము త్వరితముగ గ్రహించును. తాతా కంపెనీ ఖాంటీ యంత దీనికొనినను చౌక ధరకు యినుము అమ్ముటకు వీలుగలదు. ఈ లాభకరమును పరిశీలి గాక రక్షకకాసముక్రింద ఉక్కుపై పనులయేయుటకు పన్నువలన యితర ఉత్పత్తిదారుల కంటె చౌకగ తాతా కంపెనీవారు యినుమును అమ్ముచున్నది. అది చౌకధరకు తాతాకంపెనీ యిప్పుడు యిను మమ్ముచున్నది. తాతాకంపెనీలో యితరులు పోటీచేయుటకు అనుకూలపరిస్థితులు పోటీదారులకు లేవు. అయిన కొలిమెలలో నాల్గు కొలిమెలను, సుమారు 150000 టన్నుల ఉత్పత్తిచేయు నాల్గు బొగ్గ ప్రాయ్విలను, బెంగాలు యినుపకంపెనీ మూడివేయవలసినవైనను. ఈ మధ్యనే మరమ్మత్తు చేయబడిన విదవకొలిమి ఉపయోగించుటకు అనుకూలమే లేదు. 5500 పనివాండు తొలగింపబడిరి. స్వల్పకాలములో మరికొందరి కార్మికులను బంపివేయవలసి యున్నది. ఉక్కు తయారుచేయువారికి ఉక్కుపరిశ్రమపై అర్హులమగు నుంకముల సహాయముగాని ఖాంటీ సహాయముగాని దొరతనమీ యున్నప్పుడు ఆ కంపెనీవారు యినుమును బహుదనందు అమ్ముకమునకు బెట్టకుండ జేయవలయును. లేదా యినుము దయారు చేయువారలకు గూడ ఖాంటీ నీయవలయును. ప్రతి సంవత్సరమును ఖాంటీ నీయు పద్ధతివలన ఉక్కుకంపెనీలను స్థాపించుటకు వీలులేదు. కాబట్టి తాతాకంపెనీకి సర్వాధికారము లభించుచున్నది.

(అ. పై.)

గుంటూరు జిల్లా వోట్ల లెక్క

చీరాలలో జూలై నెల 12 వ తేదీ ఆదివారమునాడు జరుగిన జరుగిన వోట్ల లెక్క పరిశీలనలు సంభవించుటవలన ప్రస్తుతము మానివేయబడినది. ముందు విపులముగ వెలుపుదును. సభకయి ఎవ్వరైనా రావద్దు.

కోన వేంకటరాయశర్మ

శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయము
రెసిడెన్సీ బజారు, హైదరాబాదు (దక్కన్.)

కె. వి. లక్ష్మీనారాయణ శర్మ

క్రొధనామ సంవత్సర ఆషాఢ బి. 2 ఆదివారము 1926 జూలై 10-11 (1-10-37) నాటిసాయంకాలము 2 గంటల సమయమున ఆంధ్రభాషానిలయంలో ప్రఖ్యాతుడగు శ్రీ కె. వి. లక్ష్మీనారాయణ శర్మ జగపబహును.

ఆంధ్రభాషాభిమానులగు శ్రీ పురుషులందరు దయచేయ ప్రార్థితులు.

పాలకోడేటి వెంకట్రామశర్మ, బి. యే.,
గౌరవకార్యదర్శి.

ఆంధ్రభిక్షుల బ్యాంకు ప్రకటనము

"నాగలాపురం ట్రామనివారసంఘమువారిచే తయారు చేయబడిన సరకు ఖద్దరు ధోవతులు, కోటునుడ్డులు, పర్తింగు, తువాళ్లు, చీరలు, చెలిరుమాళ్లు, కాలువలు, ఉత్తరీయాలు, మొదలగునవి ఖమాదు 1 నేల రూపాయలు కిమ్ముతు గల సరకు

గలదు. ఇచ్చట విక్రయించెదము. 1000-0-0 రక్కువగానుండ వ్యక్తులకును, ఎంత మొత్తమునకైనను, జిల్లా ఖాదీబోర్డులను ఇచ్చెదము. దూది ధరలు తగ్గిన కారణమున పూర్వమున్న ధరల నూటికి 20 రూపాయల చొప్పున తగ్గించియున్నాము. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనును."

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి

గుంటూరు, 9-7-25.

కార్యదర్శి.

పల్లెటూరివారి వికాసము

మైసూరు సంస్థానమునకు చేరిన పొరింగుపేటకు నతీ సమీపమున నుండు మాగొంపి అను చిన్న గ్రామమున ఇదే నెల 8 వ తేదీ బుధవారము నుభ్యాహ్నం 3 1/2 గంటలవంజ 6 గంటలవరకు నూలు పోటీపరీక్షలు జరిగినవి. ఈపరీక్షకు పొరింగుపేటనుండి సహా 4 రు వచ్చియుండిరి. ఒకఁగుంట వస్త్రము వుండబడి మ-రా-రా-శ్రీ శ్రీనివాసరాయుని 15 1/2 నంబరు గల 200 గజాలు నూలు తీయగలిగి యు తీర్చులెరి. మ-రా-రా-శ్రీ సురుసాచయ్యగారు 15 1/3 నం. గల 161 గజముల నూలున్న, వల్లప్పగారు 16 1/2 నం. 150 గ. మునెప్పగారు 14 1/2 114 గ. శ్రీనివాసయ్య 10 నం. 187 గ. వీరప్పగారు 16 1/2 119 గ. నుండప్పగారు 18 నం. 75 గ. అరస నంజాడప్పగారు 12 నం. 100 గ, అతి వుత్సాహముతో తీయ గలిగిరి. ఇంకను చాలమంది అభ్యసించుచున్నారు. తీసిన నూలు నేయుటకై ఒకమగ్గము సహా నెలకొల్పినారు. వీరు కడు దీనవారయ్య అన్యభాషాపరిచయము శనివారయ్య ప్రస్తుత

రాజకీయ వాతావరణిక విషయములు ఆంధ్రవార్తా పత్రికలవల్ల గ్రహించి చాలాశ్రద్ధతో వ్రాయించి పంపింపకుచున్నారు. వీరి యున్నవారునకు ధనికులు తోడ్పడినంతట చాలా బాగాయిం దును. బెంగళూరులో గల కాంగ్రెసు కమిటీవారైనను వీరి గ్రామమున కేతెంచి తోడ్పడుచుకరి నమ్మినాడను.

"ఒక అభిమాని"

పంగరాష్ట్రోద్యోగియుల జీతములు

తగ్గించుటకు ప్రత్యేకసంఘము నూచన

కలకత్తా, జూలై 10:—ఖిర్దులను దగ్గించుటకు నూచనలు చేయుటకు రాష్ట్రప్రభుత్వముచే నేర్పఱపబడిన సంఘము 1920 లో హెచ్చించబడిన జీతములనుండి రాష్ట్రోద్యోగులకు చాల తగ్గించవలె నని నూచించిరి.

రాష్ట్రమునగలి సివిలు, న్యాయశాఖ, సబార్డినేటు శాఖలలోని కిక్కురు చువ్వోగులను దీసికొననప్పటికే జీతములను పైన దీసికొనవచ్చునో నిర్ణయించుటకు జోనాట్లుగా రద్దయియున్న గన, కాననసభ్యులయియున్న సివిలు, న్యాయశాఖ, సబార్డినేటు యువోద్యోగులనుండి యొక్కొక్కరున గలసి సంఘముగా ప్రభుత్వ మేర్పడిరి. సంఘము భిన్నాభిప్రాయములను వ్యక్తీకరించుటచే, ప్రభుత్వము ప్రస్తుత మెట్టికారునను చేయగూడదని నిర్ణయించిరి.

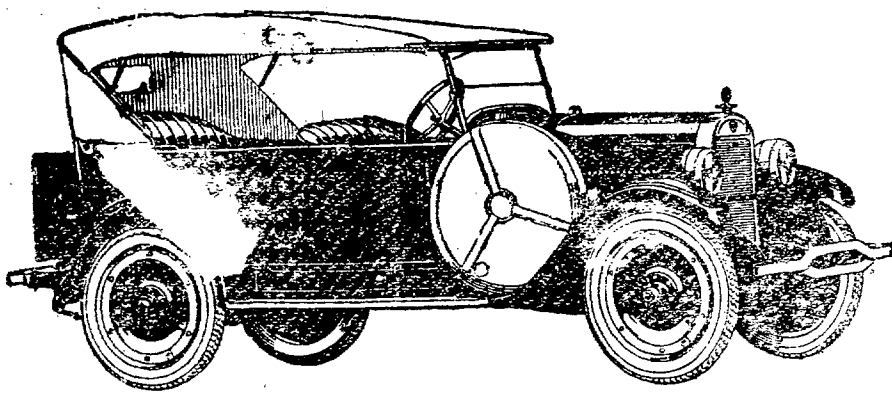
సబా డెప్యూటీ కలెక్టరులకు రెవెన్యూపని యితరపనులు డెప్యూటీ కలెక్టరుల కిచ్చినటు రీయవచ్చునా యని ప్రభుత్వ మాలోచించుచున్నది. (అ.ప్రె.)

Maxwell

మా క్సు వెల్

క్రొత్తవి నోదమైనబండి

మంచి నేరుపొందిన బండి

ఇనుగురు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎత్తుని హంటు, నల్లని ఫెండ్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాన్చి మాగ్నెటో, జెనెటర్, కార్బురెటర్, రెమి ఎలక్ట్రిక్ వద్దతి, ముందు వెనుక బంపర్లు, వెనుకట్రంకు—చెదలగునవి అన్నియు చేరి

క్రొత్తమాక్సు వెల్ వినోదమైన

బండి యగును. ప్రస్తుత కాలమునకు మిక్కిలి మనోహరమైన బండి. ఒక గానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా?

ధర
రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

SPENCER & Co., L^{TD}. MADRAS & BRANCHES

మద్రాసు పెన్సల్లు

ప్రతి రకము ప్రాయింగు పెన్సల్లయొక్క శ్రేష్టత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.

ఏటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగడు. వివరములకు ఈ దిగువ విహాసమునకు వ్రాయుడు:

వి. పెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు, ఏ. వి. యస్. ఏ. యం. బి. గారి

జీవామృతము

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

జీవామృతము:— విద్యార్థులకును, యౌవనావస్థకులకును, కులదైవము, స్త్రీలపాలిటి కల్పద్రవము. వృద్ధులకు నంజీవిని. మరియు మెదడును బలపరచి జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిపరచి, శరీరమునకు బలమొనగుటకు దీనికి మించిన యౌషధరాజము వేరొకటి లేదు. వెల సీసా 1-కి రూ 3-4-0 ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

వర్ణా:— ముప్పది సంవత్సరములుగ లోకప్రసిద్ధిబడసి. మా (పేగు, కలరా) ఔషధరాజములు మరునకుడు. మరియు మా ఆశ్రమమునందు అన్నివిధములైన వ్యాధులకు కాస్త్ర సమృతములైనట్టిని, అనుభూతములైనట్టి మిక్కిలిప్రసిద్ధి గాంచిన యౌషధరాజములు గలవు. వ్యాధి వివరములు వ్రాసినచో మీయొక్క జాబులను రహస్యముగ నుంచి వెంటనే తగిన చికిత్స తెలుపబడును. మా క్యాటలాగు కోరువారికి ఉచితముగ పంపబడును.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము, 151, గోవిందప్ప నాయక వీధి, మదరాసు.

పోస్టు బాక్సు నెం 287, మదరాసు.

టెలిగ్రాంపు:—పండిట్, మదరాసు.

బ్రాంచి: 183 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఏజంటు: దాదా అండ్ కో., చైనాబజారు, మదరాసు.

మా మందులును అమ్ముటకు కమిషన్ వద్దతిమిదగాని, జీతముమీదగాని పనిచేయుటకుగాని అన్నిచోట్ల ఏజంటు కావలెను.

గోసంరక్షణ

అహింసా పరమార్థము అహింసా పరమంరథః

అహింసా పరమందానం ఇత్యాయుర్భువనయస్తతః.

(విజ్ఞానదర్శనము)

ఏప్రాణిని హింసింపకుండుట పరమధర్మము. అదియే గొప్పతనము, అదియే పరమదానము అని మునికులూత్తములు వక్కాణించియున్నారు. ప్రాణిహింసచేయుటనల్ల నెక్కువ పాపముగలదని తెలిసియు అవివేకులు దానినే చేయుచుందురు. ప్రాణిహింసనల్ల దేశమునకు ఔషమము హింసింపువారలకు పాపము గలుగచున్నది. వ్యవసాయమునకు పనికివచ్చు గోసంతరి ఎద్దులు, కోడెలు, తల్లులులేని పసిబాలలకు పాలు నిచ్చు గోమాలను నరికి మాంసము భుజించుటనల్ల దేశమునకు ఔషమము రాక పోవునా? ముల్లుగుచ్చుగొనిసంతమాత్రమున, దోమకుట్టినంత మాత్రమున బాధతో నిలపింపు మానవులు, వారలకే అనేక విధముల పశోపకారముచేసి భూమియందు జీవింప చేయుచున్న గోమాలను సంహరించి దాని మాంసము భుజించుటవలన పాపము సంభవింప కుండునా? మార్కెట్లోహి కాకుండునా?

పాపము! గోమాలను సంహరించు ఆకటికాలను పీక్షించి సంరక్షాత్రమున ఏమానవుని మానసము తల్లడిల్ల కుండును. గుండె నీరుకాకయుండును. నోరులేని జంతువుల నా వధకాలయందు బుట్టతో తన్ని, తోకలమెలిపెట్టి, కీళ్లనుపొడిచి క్రూరముగా చంపుట ఎంతభారము. ఎంతటిబాధ. క్రూరనరకమున వృధాగా పలుబాధలు పడి ప్రాణము బ్యామను పీనస్వరముతో ప్రాణమీడు జంతువునుచూచిన ఎంతటి కఠినహృదయుడైన కన్నీరుగార్చకుండునా! డెయిలీ క్రానికల్ పత్రికలో ఒక ఆంగ్లేయుడు ఆంగ్లదేశమున వధకాలను ఇటులవర్ణించియున్నాడు.

ఎవరు ముందుగా అయిదు లేక పదిగొట్టెలను చంపి తోలువలచి కుగ్రథ చేయుదురో యని పండుమ చూసికొను కటికవార్లను నేను చూచితిని. మరియు వాటిని తోలువలనకపూర్వమే ప్రాణము తీయరని మీరు నిర్భయముగా నమ్ముచున్నను, గోవులను వధకాలకు తీసికొని ధౌత్యపూర్వము వాటిని తగ్గి తోకల మెలిపెట్టి రంపములో కొని వాటికన్నులను పొడుపుట నేను కన్నులారా గాంచితిని. మరియు వాటిని చంపకపూర్వము ఆహారము నీర్లు లేకుండా రెండుకోజులు తరు

చుగా యంచుచుందురు అని సి. హెచ్. సిద్ధి తెలుపుచున్నాడు. సోదరులారా, నిశ్చయముగా వైవిషయములు జరుగుచున్న వనిన మృత్యువు మృత్యువు. వ్యవసాయకుడైన మాంసభక్షకుడు తాను ఆపకపుతో నేడ్యముచేసి బహుసంపాదనపరుడైనను విశ్వాసహీనుడై కొంచెము పసిపాలుకు తగ్గిన పశువును వధకుని! అమృత దానిని కటికవాడు ఎటుల ప్రాణము తీయుచున్నాడో యని తెలిసికొనవలసిన ఇంటియందును ఖముగా నిద్రించి ఈపశువు పాలుబాధలుపడి సంపాదించిన ఆ హారము తినుచున్నారలుగాని పాపము మన బహుబాధలహింసల కోర్చి వ్యవసాయముచేసి మనల కింభోజనమిడినదేయని విశ్వాసుంచి ఎంతటిముసలిదై ప్రాణమిడబోవుచున్నను తానే వ్యయముగామేసి సంరక్షించుట ఎంతటిసమంజసము. ఇటులచేయువారలు ఈదినములలో 100 కి 1 పదిమంది యున్నారలోగాని ముసలిదై ప్రాణమిడబోవుచున్నను కటికవాని కమ్మిన ఏనాలుగురూపులయిన వచ్చునను వ్యవసాయకులు గలరు.

మాంసము భక్షించినచోమిపాపము! యజ్ఞార్థమై పశువుల చంపుచుండుటలేదా! యని పలువురు పలువిధముల పలుకవచ్చును అయ్యలారా! ఇట్టి ప్రశ్నలన్నియు నిష్ప్రయోజనములు. ఒకానొకలుచేయు ప్రశ్నలు, ఏ కాస్త్రమునందు మాంసము భక్షింపవచ్చుననియు, యజ్ఞార్థమై పశువును చంపవచ్చుననియు లేదు. నాజనంపరిపక్వై పక్వయశు ఈ మాహానుకురభిర్నిహితా శరీర! యే బార్బరతో మాంసభక్షి ముపాసత ఉతోలేమానుభి గూర్తిర్న ఇన్యథు||

ఋగ్వేదము|| మండ ౧- అష్టక 2.

అన్నమును జలమును శుద్ధపరచి పక్వముచేసి భుజించుటను ఏ మనుష్యులు గనిపెట్టుదురో ఎవరు మాంసమును భక్షించి శుద్ధాన్నమును భుజింతురో అట్టివారలు శ్రేష్ఠులగుదురు.

ఆ. ద్రవ్యలాభమునను దంబార్థమై పశువులను జంపి జన్మములను నేయు వానిబట్టి యముని వారలు గోరుచు నుండు రెపుడు మిగుల సందడిలును.

(భాగవతము. 5)

అశ్వమేధః, గోమేధః యనిన అశ్వమును గోవును వధ చేయుట అందురు కొందరు.

రాష్ట్రం వా అశ్వమేధః అన్నంగ హిగాః అగ్నిర్యా అశ్వః ఆజ్యం మేధః.

(శతపథ బ్రాహ్మణవచనము.)

రాజ రాష్ట్రమును వ్యాయముగా పాలించుటయు, అగ్నియం దాజ్యాహుతిచేయుట అశ్వమేధమనియు, అన్నము, పృథ్వీ, ఇంద్రియములు మొదలగువానిని పవిత్రముగా నుండుట గోమేధమని వక్కాణించుచున్నారు.

మరియు ప్రతిపదార్థమునందు జీవము లేదా, శూరగాయల భుజింపవచ్చునా యందురు. పదార్థములు మాదవిధములు. 1. మృతపదార్థము. 2. అమృతపదార్థము 3. నిశ్చిద్ధపదార్థములు.

నష్టే మూలేనైవ ఫలం నపున్నత్.

(వృద్ధరాగవ్యము అధ్యాయం.)

1. ఏపదార్థమును మనము గ్రహింపకుమా దాని మూల పదార్థమునకు నాశనము సంభవించుకొనక, అది నశించుకాలమున దానికి సంభవించెడి దుఃఖానుభవములను దోషతేయునో అవి మృతపదార్థములు.

ఉదా:— మాంసము కాశులయవనిన పశువును పూర్తిగ చంపవలయుగదా!

2. ఏవస్తువును మనము భక్షింపజూతుమా దాని మూల వస్తువునకు హనిలేకుండుట అమృతపదార్థము.

ఉదా:— చెట్టునుండి పువ్వులు, పండ్లు, గోవునుండి పాలు. అమృతపదార్థములు భక్షింపవచ్చునని ఎన్నో కాస్త్రములు పలుకుచుండె పాప భీతిలేక దిక్కులేని జీవముల సంహరించి భక్షింపవలెను. పశువు మానవునకు తల్లితండ్రులకన్న మిన్నయై ముట్టుకర్రలపోట్ల బాధకు సంపించి, తినుటకు మేతలేకపోయినను దిక్కుమొగములతో అటులనేదుక్కిదున్ని తదితరబరువులమోసి పంటకై సహాయపడి పండించి ధాన్యమును ఇంటికితెచ్చునది పశువుగాదా? గోసంతరిగాదా! పరీక్షించమానవునికన్న పశునే పశోపకారిగా యున్నదిగాని మానవుడంత శ్రేష్ఠుడుగా కనుపించుటలేదు. మానవునిజీవితాధారము గోసంతరినిదై. అట్టి పూజ్యమైన గోవును కటికవారలకు మాంసమునకై విక్రయించుటకు హిందువులు పాల్గొనుట బహునీచము. పూర్వకాలము ఆన అక్కరు, జహంగీరు రాజ్యపరిపాలనలో తాళలు జీవహింసచేయ కూడదని కాసిందిరి. అక్కరు లేకరాజ్యమును గోవులచంపగూడదనియు, జహంగీరు లేనరాజ్యములో గోవుల చంపగూడదనియు అక్కరుపుట్టిన ఆదివారమున, తాను సింహాసనమెక్కిన గురువారమున ఏవిధమైన ప్రాణిని చంపగూడదనియు ఆఖరకు తలుకూడా చేయకూడదనియు కాసింపెను. మహమ్మదీయులు ఇటుల కాసింది రాజ్యపాలనచేసియుండ హిందువులు ఇటుల చేయ

పూడియూ! పశునాశనమువల్ల దేశమునకు యోమము వచ్చును. మా దుడు, దేశమున పశువులెంత తీరించుచున్నవో.

చెన్నై రాజధానిలో పశువులు గల 5 అయిదు సంవత్సరములలో ఎన్ని పశువులను యని కాననసభలో శ్రీయుత అంకివీడు ప్రసాదు బహద్దరుగారు ప్రశ్నింప 78,181 కోడెలు, 2,33,950 ఆవులు, 24,988 మాడలు అని ఘనమైన సంఖ్య తెలిపిరి. వీటినిబట్టిమాడ సంవత్సరమునకు 15,626 కోడెలు, 4,987 మాడలు, 46,760 ఆవులు సాధించబడినట్లు తెలియుచున్నది. మరియు ట్రేటింగ్ హిందూ దేశమున 1920-21 సం॥ లో ఎద్దులు, కోడెలు 49 మిలియనులు గలవు. అందు 12 మిలియనులు చిన్ని మాడలు, ముసలి, జబ్బుచి, 12 మిలియనులు బండ్లవైరా లాగునవి. మిగతా 25 మిలియనులు మాత్రమే వ్యవసాయమునకు పనికివచ్చు ఎద్దులు గలవు. హిందూ దేశమున 474 మిలియనుల ఎకరముల సాగుముగ్రాము సేవ్యమునకు గలదు. మామూలుగా 5, 6 ఎకరములకు ఒకజత ఎద్దులు కావలసియుండగా ప్రతి 22 ఎకరముల భూమికి ఒకజత ఎద్దులుగలవు. ఆహారపదార్థములు ప్రతిపండుమ భూమి కొద్దియైనను పశువులు ఇంకను చాలా తక్కువగా యున్నవి.

ఎద్దులు ఆవులు దున్నులు బట్టెలు చిన్నిమాడలు లక్షలు లక్షలు లక్షలు
1916-17 494 375 554 136 9/10 431 1/3
1920-21 489 1/5 370 7/8 54 1/3 133 1/8 403 1/3
మామూలు 1916 సంవత్సరమునకన్న 1920 లో పశువులెంత తక్కువైనవో మన దేశములోనివాటికన్న ఇతరదేశములందే తక్కువ పశువులున్నవి.

దేశము	పశువులసంఖ్య	జనసంఖ్య	100 జనులకున్న పశుసంఖ్య
ఇండియా	147,386,000	244,267,542	61
దేశమొత్తము	1,840,500	2,500,000	74
యునైటెడ్ కింగ్డమ్	72,534,000	92,000,000	79
కనడా	5,576,800	7,250,000	80
కెళుకాలి	1,270,000	1,100,000	120
న్యూజిలాండు	1,816,800	1,200,000	150
ఆస్ట్రేలియా	11,958,024	5,500,000	259
ఆర్జెంటైన్	25,814,500	8,000,000	323
ఆంగోలా	6,580,000	1,400,000	500

ఆంగ్లదేశమున వ్యవసాయమునకై మిమనీ యున్నన పశువులసంఖ్య చాలా ఎక్కువగానున్నది. హిందూదేశమున జనసంఖ్య ఎక్కువ. ఆంగ్లదేశములో జనసంఖ్య తక్కువ. పశువులసంఖ్య చాలా ఎక్కువ. మనదేశమునకు బాలురకు పాలు కూడను ఆంగ్లేయదేశమునందు రావలసివచ్చెను. జనసంఖ్య ఎక్కువై పశువుల సంఖ్య తక్కువై నప్పుడు పాలు కూడను ఆంగ్లదేశము నుండి రావలసివచ్చెను. వ్యవసాయమునకు మనదేశములో సూరు ఎకరములకు బెంగాలులో 108, బీహారు 200, బెంగాలు 80 యుద్ధగా మద్రాసు రాజధానిలో 67 మాత్రమే పశువులు గలవు. పశునష్టమునకు మూలము పశుచరమే. వ్యవసాయమునకు పనికివచ్చువాటినే చంపి ఖండింపడుదు. గావున పశువులసంఖ్య తక్కువ మనదేశ పశువుల సంఖ్యనుండి ఆంగ్లదేశ పశువులను పరదేశముల కొని తీసికొని వెళ్లుట అందరకు తెలిసినవిషయమే.

పశువుల మాంసముకూడను పరదేశములనుండి వంటకేయబడి మనదేశమునకు దిగుమతి యగుచున్నది. లండనులో స్టీఫ్టులుఅందు కంపెనీలో ఒక దినమున ఎన్ని పశువులు చంపబడుచున్నవో చూడుడు.

రెండువనల, పదిహేనుమైళ్ల పొడవున పదివేలపశువులు, వాటి వెంటచి అరపులతో పదివేలగొర్రెలు మేకలు పల్లెడెండు మైళ్లు యిరువది ఏకాదశ పండుగును, ఆ మైళ్లు గాడవున ముప్పదివేల కోళ్లును, ఒక పెద్ద మైదానమైన యేబదిమైళ్ల వైశాల్యముగల స్థలమునకు తెచ్చురు. ఒక గుర్తుదగ్గరకు వెళ్లవలయుననిన రెండుకోజులకాల మగును. ఇప్పుడు చెప్పబడినట్టి జంతువులన్నిటిని లండను సిటీకి తులించు కంపెనీలో ఒక దినమున చంపబడి మూరలు వడ్డె రాలుచేసి డబ్బాల్లోపెట్టి ఇతరదేశములకు ఎగుమతి చేయబడుచున్నవి. లండనులో 400 కంపెనీలు గలవు. ఎంత ఘోరమో ఆలోచింపుడు. ఇంత పశువులున్న వ్యవసాయమునకు పనికివచ్చి ఎంతటిమేలు గలుగజేయునో ఆలోచింపుడు. సోదరులారా! గోమాతను సంరక్షింపుడు. దేశముభాగుడవడి యభివృద్ధి లోకివచ్చును. శ్రీ సీతారామభక్త సంఘముతరపున గోసంరక్షణ సంఘము శ్రీయుత సజ్జింపల్లి సరసియారావుగారి ఆధ్వర్యమున గల టూరు పురపాలకసంఘములో స్థాపించబడినది. గంటూరులో గల కథకాలలోని గోవులను కొని చెబ్బోలులో మేపబడుచున్నది. గోసంరక్షణసంఘము ప్రతి గ్రామమున గ్రామసంఘముల సేర్కరచి గోమాతసేవచేయ నెంచియున్నది. ధర్మాత్ములైరు సంఘమునకు ధర్మము, మేర, ధనయాపమునచేయ. ప్రార్థన. వివరములు తెలిసికొన గోడవారలు నాకు వ్రాయగోరవను.

సూర్యదేవర సంజీవరాయణం,
కార్యదర్శి, గోసంరక్షణసంఘము.
కుమ్మపూడి, దుగ్గిరాలపాస్టు, గంటూరుజిల్లా.

గణములలో శ్రేష్ఠము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది! వెలలో సరసము!!

రాజేశ్వరి బొరాక్కుసబ్బు

చర్మవ్యాధులకు వజ్రాయుధము

వైనపువ్వులు, అన్నిరకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావలెను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు. బెజవాడ.

ద్యోతయముద్రణము! త్వరపడుడు! త్వరపడుడు!! కొలదిద్రతులు మాత్రమే!!

శ్రీయుత శ్రీరాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రిగారి విరచితముగు

సానిత్రి నాటకము వెల రు 1-0-0

ఇదివరకు ఆర్థరులకు నష్టయికానివారు తిరిగి ఆర్థరులను సంపదలయును

శ్రీ మైలవరం బాలభారతీ సమాజమువారును,

శ్రీ సీతారామాంజనేయ నాటక సమాజమువారును ప్రదర్శించిన

దీ నాటక రాజమే

వలయువారు:— వైష్ణవ అండుకో, బెజవాడకు వ్రాయవలయును.

ఒంటివారముతోటా తుపాకి ముద్రపడినదగు కంపెనీవారిచే చేయబడద.

ధరలు

సరసము.

క్యాటలాగు ఉచితము.

నానావిధములగు రివోల్వర్లు ఆయుధములతోటా యెక్కువవి.

[స్థాపితము ౧౮౮౩ సం.]

నాగము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును. చిన్నవి జేబులో పెట్టుకోగలిగినవికూడ దొరకును. (3068)

యన్. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మలేరియాకు (Malaria) ఇసనోఫెలి (Esanofele)

అటు ఆమాఘమైన బొంబయను ఉపయోగించి మీ దేశరోగ్యమును కాపాడుకొనుడు.

అది రక్తమునందున్న మలేరియా పురుగులకు చంపుటమాత్రమే గాక మలేరియా రాసీయక ఆటంక పరచును.

మలేరియా రాసీయక ఆటంకపరచుటకై ప్రతిదినము ఉదయము సాయంకాలములందు ఒక మాత్రమే విడ్డలకు ద్రవరూపముగనున్న ఇసనాఫెలినాను వాడవలెను.

ఏకమిట్టన కైనను లేక ఈ దిగువ విలీనమునకు వ్రాయుడు.

ఇదే మాదిరియే యుండు ఇతర బొంబయలను చూచి మోసపోకుడు.

Messrs. Gorio Ltd, P. B. No. 159, Bombay.

Rudge-Whitworth

Britain's Best Bicycle

మిక్కిలి సుప్రసిద్ధమైన బైసికిలును ఉపయోగించుటకు వీలున్నప్పుడు వీలమీరు కష్టపడి నడచెదరు

రడ్జివిట్ వర్తమాడల్ డి లక్సు నెం 8 రు 18 ధర రు 190/-

రడ్జి విట్ వర్త వర్తమాడల్ వర్తమాడల్ నెం 1 రు ధర రు 160/-

రడ్జి విట్ వర్త వర్తమాడల్ నెం 25 రు - ధర రు 180/-

ముఖ్యగమనింపు:—

పరసమైన లూండర, గంటకూడ ఇనాముగా నరఫరా చేయబడును.

సోత్ ఏజంట్లు:— ఇంగ్లిష్ వైకిల్ మోటారు & ఇంపోర్టింగు కంపెనీ, బ్రాంచిఆఫీసు: నెం. 3 మాంటురోడ్డు, 23, బ్రాడ్వే మదరాసు.

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూలై నెల 11-వ తేది శనివారము

1. ధాన్యములు

ధనియాలు బా 1-కి రు 30 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు		
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు	18 0 0	15 0 0
నెల్లూరివి ,, డిటా	15 8 0	17 0 0
డిల్లి ,, డిటా	16 0 0	18 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	8 12 0	9 0 0
సువ్వులు ,,	20 0 0	24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	12 8 0	13 8 0
సెనగలు ,, డిటా	12 0 0	12 8 0
పెసలు ,, డిటా	14 8 0	15 0 0
మినుములు ,, డిటా	13 0 0	160 0
ఉలలు ,, ర 164	8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	154 0 0	155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంపేరు సెనగపప్పుబా1కి	55 0 0	60 0 5
ఇతరప్రదేశము ,,	50 0 0	58 0 0
పేరు సెనగనూనెగానగబా1-కి రు 186 మినుకనూనె182 0 0		
ఆముదము బా 1-కి	188 0 0	184 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	185 0 0	
కూరపసుపు ,,	55 0 0	60 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు	50,55	
కాశపానీపాయకట్టు		70,75
బెల్లము బా 1-కి	85 0 0	45 8 0
చింతపండు బా 1-కి	40 0 0	60 8 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి	80 0 0	81 0 0
చదరం ,,	80 0 0	82 0 0
రవుండు ,,	80 0 0	40 0 0

6. లోహములు

వెండి 100 రులొక	71 0 0	74 8 0
బంగారము, తులము 1-కి	21 10 0	21 12 0
సవరము 1-కి		13 7 9
ఇత్తడి బా 1-కి	258 0 0	256 0 0
రాగి డిటా	285 0 0	288 0 0
అస్కాచక్కర 226 పా గలవి	80 8 0	80 12 0

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు		72 0 0
తొట్టికృష్ణము డిటా		
సింహం డిటా		
గుర్రం డిటా		70 0 0

8. దూది

బొండావెట్టుబాతువ 1-కి	రు 800 0 0	
పల్నాడుదూది ,,	240 0 0	

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	7 4 0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	4 12 0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	7 4 0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	7 4 0	
మాళయేనుగ నెం 20	9 8 0	
జపాన్ నెం 20	9 8 0	
,, నెం 40 ఏ లేబిలు అయినను	12 0 0	
నన్ద్యాక్ నెం 24½	10 0 0	
14½ క్విలక్ పత్తి	7 6 0	
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె	10 8 0	
నెం 22 ,,	10 12 0	
నెం 12½ బెన్ని సర్కుసు	8 8 0	
నెం 14½ ,,	8 12 0	
నెం 12½ అల్లెస్సు	7 6 0	
నెం 12½ కొయిలుపట్టి	7 8 0	
నెం 2½ రంగవిలాప	9 14 0	

ఉత్తరములు చతురతో వ్రాయుపద్ధతి

ఒక ఉత్తరమును నేర్పుతో వ్రాయుటకు ఎంత చతురక కావలయునో మీకు తెలియునా? దానిని చదునట్టివారిని మైమరచునట్లు చేయు గొప్పకృత్తి దానికగలదని మీరు ఎప్పుడైనను తెలుసుకొంటిరా? ప్రస్తుత కాలమందు జయముకలుగుటకు ఉత్తరములు - వ్రాయుపద్ధతి తెలుసుకొనుట చాలముఖ్యము.

కె. ఎమ్. బె న రి గా రి

Wide-World English Correspondence.

సహాయముచే సదరుపద్ధతులు చక్కగా నేర్పుకొనుడు

విషయములు

వర్తక, వ్యవహార సంబంధమైన ఉత్తరములు:— కష్టమహానుభావితో దిగుమతి, ఎగుమతులగురించి వ్రాయు ఉత్తరములు, చిన్న వ్యాపారములు, వర్తకులు, తపాల తంతిఆఫీసులు, కోర్టులు, వృత్తిపన్ను పురపాలకసంఘము, జిల్లా బోర్డు, యోగ్యతాపత్రములు, పెద్దముద్రాక్షరకాలము, మొదలగువాటికి సంబంధించిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు.

కుటుంబ సంబంధమైన ప్రత్యుత్తరములు:— ఒకరికి పరిచయముచేయుట, అభినందనము, ఓహారు, స్నేహము, బంధుత్వము, సంఘము, దళము, సలహా, తీమాపణ, ఆహ్వానము, బహుమానములతో పంపు ఉత్తరములు మొదలగు నవి గల ఉత్తరములు.

పాఠశాలకు సంబంధించిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు సాధారణమైన ఇతర ఉత్తరములు:— బిల్లుఆఫ్ ఎక్స్చేంజింగ్, క్రెడిట్ నోట్లు, బిల్లుఆఫ్ రేడింగ్, ఇన్ వాయిసు, ప్రామిసరీ నోట్లు, బిల్లుఫారము, కంట్రాక్టుఫారములు, అగ్రిమెంటులు, చేబాలులు, పిలువ్రాయుపద్ధతి, విలాసమువ్రాయుట, మామూలుగావాడు పెద్దమాటలను వురుచుచేయుట నాక, సంబంధమైనపద్ధతులు, సర్కారుకు వ్రాయు ఉత్తరములు, తపాలాఫీసు నిబంధనలు మొదలగువాటికి సంబంధించిన ఉత్తరములు, మిక్కిలి ముఖ్యమైనవాటి విషయమై వివరములు తెలుపు ఒక నూతన అధ్యాయముకూడ గలదు.

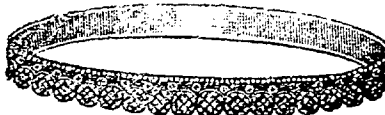
ధర 1 కి రు 1-12-0

వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము.

Industry Office Book Depot, Shambazar, CALCUTTA.

నవరము బంగారుతో చేయబడిన

రకంబాగిజాలు, చెయ్యకలు, అడ్డి గెలు, మల్లెమొగ్గులు ఉంగరాలు వగైరా నగలు, వెండిసామానులు, బహుమతి నొసంగుటకు యోగ్యమైన

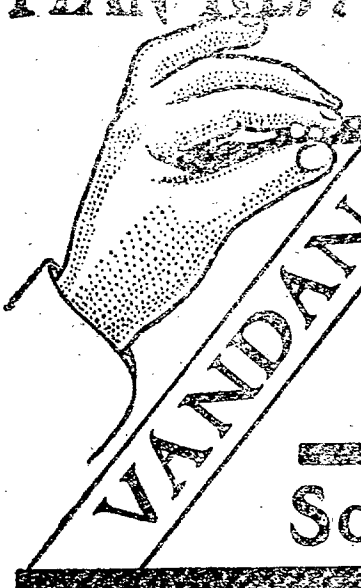
వత్సములు కవల వగైరా నగలు గ్యారంటీ గానున్నా చేప్పిన టయ ముకు సరిగా పంపబడును. మావద్ద నుంచి వకసారి తెప్పించినచో మీరు

మరియొకసారి మావద్ద తప్ప వేరే స్థలములందు ఆర్డరు యివ్వకు. మజారిలు చాలా సహాయముగా యివ్వబడును.

ఇండియన్ జ్యూవెలరీమార్ట్, నగర్తవేట, బెంగుళూరుసిటీ.

MAN REPAIRING TABLET

“నెల్” “వన్ దన్”

Sold Everywhere

దనిన సంపూర్ణముగా నమ్మదగినది.

అరిబలహీనతగా నున్నప్పుడు “వందా” అనునది ప్రైవేటుగా యుపయోగించ బడవలెను.

ఇది యీ క్రింద కనినవారివద్ద కొరకును:—

మదరాసు రాజధాని సోల్ యేజెంట్లు అయిన దాదా అండ్ కో., కె. మి. స్పెన్సర్, ఎన్. టెన్. టెన్, మదరాసు.

శ్రీ కృష్ణ వైద్య తత్త్వము

సకలపురాణరత్నములనుండియు, మహాభారత హరివంశములనుండియు శ్రీకృష్ణకథలను సంగ్రహించి వరుసగా సులభమగు వచనరూపమున నిందువ్రాయబడును. సకల సంశయములు తొలగునట్లు అందఱు కృత్రియసమాధానములు వ్రాయబడును. విశేషాంశములు గలతావుల సంస్కృతశ్లోకము లుదాహరింపబడును. ఘోరార్థమున కనుకూలించు స్తోత్రములను గ్రంథవదలక పొందుపఱుపబడును. శ్రీ కృష్ణచరిత్రమును సమగ్రముగా వ్రాక్షుటకే యీ ప్రయత్నము. భక్తికర్మయోగజ్ఞానమార్గముల దెలుపుట కిది కల్పవృక్షము. మతభేదము లేవరీత్రమును జదివిన సమూలము సకింపవని గట్టిగా జెప్పగలను. ఇతర దేవతానామావాళి లిందుండవు. ఇట్టి యుత్తమగ్రంథము చక్కగా ముద్రించి 820 పుటలకు చక్కపగాకయుండ వైండుచేయించి మూడునెలలకొకసారి 1-8-0 లకు వి. పి. గా పంపబడును. 12-0-0 లు చయచేయించువారి పేరులు పోషకుని ప్రకటింపబడును, 8 సంపుటములకు దక్కువగాదు. 1-0-0 అత్యున్నతో జండావారులు. తమ సమృద్ధిని దెలుపవలెను. ఈసత్కార్యము నాంధ్రదేశీయులగు సజ్జనులు నాచేతజేయించి కృతకృత్యులు గావలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆంధ్రశ్రీమద్రామానందము ముద్రితమై సిద్ధముగనున్నది. 3 సంపుటములు ధర రు 12-0-0.

వి. పి. స్వాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

జనమంచి కేషాద్రిత్య, ఆంధ్రప్రధానపండితుడు, మునిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బీతో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0, డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్ర తియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

తోకా మయహర కస్తూరి మాత్రలు

విజ్ఞాపన
మహాభాగా 25 సం॥ ల నుండి నేను లోకనేత. చేయుచుండునంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆవరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీస్, వలయాస్టేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా నైద్యులందరును నన్ను ఆవరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (తోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పదుమ వాయి, ముసలివారు, వారు పీఠననేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశిలములు, సకలజ్వరములు, మాంద్యము, శీతవాతము, ప్రక్కలయిడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, వలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదులు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకాసము, పల్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇక్ష్వామెంబా, ప్లేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపాసప్రతికలో నన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రములు వేసకుంటే గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

300 మాత్రలుగల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పొట్టుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్ల నెల పొట్టుఖర్చుతో ర్పు. 1-8-0. 12 బుడ్లు ర్పు. 2-13-0. 25 బుడ్లు ర్పు. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.
ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

అందరితోను శాంతముగా నుండిన మీరు తప్పక నిమగ్నముగా నుండెదరు

అయితే నిమగ్నమైనవనస్సు లేనప్పుడు శాంతముగా నుండుట అసాధ్యము. కలతలుగల మనస్సు ఉండిన స్వేచ్ఛకూడ నుండదు.

శాంతమైన మనస్సు గలిగియుండుటకు సుప్రసిద్ధమైన ఆతంక నిగ్రహమాత్రము వాడుడు. అది తప్పక గుణమిచ్చును. ఇంతేగాక నరములబలహీనత, మెదడు అలసిపోవుట, ఆశీర్వాదము మొదలగువ్యాధులు కూడ గుణమిచ్చును. 82 మాత్రలు గల బుడ్డి ధర ర్పు 1 మాత్రమే. పూర్తివివరములు గల ఘాత్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఆతంక నిగ్రహ పార్తసి

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

“స్వరన్ను అట్లాను టానికి మీక్కిలి బలముగలది. నరములను జీర్ణ కోశములను మంచి ఆరోగ్య స్థితికి తెచ్చును. అందు చేతనే నావద్దకువచ్చు రోగులు అనేకులు దీనినివాడి, అద్భుతమైనగుణమును పొందుచున్నారు.”

ఎఫ్. ఆర్. సి. ఎస్.

“అన్ని ఉదరరోగములకు, క్లాజి సంబంధమైన వ్యాధులకు అట్లాను టానికి మంచి గుణమిచ్చుటను నేను తెలిసికొంటిని.

అదిగాక నరముల బలహీనముగల వారందరును ఈ టానికును నిర్భయముగా వాడవచ్చును.”

ఎల్. ఎమ్. ఆండు ఎస్.

నర్వకాలసంజీవి అగు
అట్లాను టానికును
యిప్పుడే పుచ్చుకొని
కాలసంజీవిని
వశపరచుకొందు
ఉష్ణదేశములకు తగిన టానికు

దేశమునందు రెండురీతులుగా పనిచేయుటవల్లనే అట్లాను టానికు మీక్కిలి జయము పొందుచున్నదని ప్రతి వైద్యునికి బాగుగా తెలియును. తక్షణమే నరములు, మెదడు, దేశమునందుండు నన్నని మాంసము పాశములు మొదలగువాటికి మంచిపుష్టి నిచ్చునట్టియు, భుజించిన ఆహారము చక్కగా జీర్ణమగునట్లుచేసి, బలమును హెచ్చించునట్టియు, విలువగల ఓషధులు యిందులో చేరియున్నవి. కృశించిన భాగములను రెండింతలు వడితో మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును. అందు చేతనే అట్లాను టానికు అతి త్వరలోనే శాశ్వతమైన గుణమునిచ్చును. కెమిస్టుల అందరివద్దను దొరకును

మదన్ సన్ను అండు కొ.,

కెమిస్టులు, బొంబాయి

మద్రాసు డిపో ఏజెంట్లు:—ఎ.ఎస్. ఆర్. మూర్తి.

అండు సన్ను, 9, పావ్ హామ్స్ బ్రాడ్వే

“నేను మ్యూర స్తీనియా వ్యాధిగల వారి నరములు కృశించిన వారికి ఈ టానికును వాడి తిని, అందుచే వారికి అమోఘమైన గుణము కలిగినది నరముల బలహీనము, ముఖ్యముగా దీర్ఘ కాలమునుండి అజీర్ణ వ్యాధితో కూడనరముల బలహీనముగల వారికి దీనిని నేను సిఫార్సు చేయుచున్నాను.” 1631

ఎం. బి. బి. ఎస్.

“నేను అట్లాను టానికును అనేకరకముల వ్యాధిగ్రస్తులకు వాడి తిని మంచి గుణముగలిగినది. అమితముగా పనిచేయు వారికి ముఖ్యముగా యది అద్భుతమైన గుణమిచ్చినది.”
“పుష్టిని గోరు ప్రతి యొకరును దీనిని తప్పక పుచ్చుకొనుటకు నేను శిఫార్సుచేయుచున్నాను.”

ఎల్. ఎమ్. ఆండు ఎస్.